

Trøndelag Forskning og Utvikling

Trøndelag R & D Institute

Spørsmål til Barnehage-Norge 2015

**Anne Sigrid Haugset
Randi Dyblie Nilsen
Margrete Haugum**

TFoU-rapport 2015:19

Tittel : Spørsmål til Barnehage-Norge 2015
Forfattere : Anne Sigrid Haugset, Randi Dyblie Nilsen og
Margrete Haugum
Rapport : 2015:19
ISBN : 978-82-7732-225-4
ISSN : 0809-9642
Prosjektnummer : 2538
Prosjektnavn : Barnehagedata
Oppdragsgiver : Utdanningsdirektoratet
Prosjektleder : Margrete Haugum
Prosjektrådgiver : Morten Stene
Medarbeidere : Anne Sigrid Haugset, Håkon Sivertsen, Gunnar Nossun
Trøndelag Forskning og Utvikling AS og Randi Dyblie
Nilsen Norsk senter for barneforskning.
Layout/redigering : Gunnar Nossun
Referat : Spørsmål til Barnehage-Norge er resultat av
undersøkelser til barnehagesektoren i Norge, utført på
oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. Målgruppene for
undersøkelsen er barnehagestyrere, barnehageeiere og
barnehagemyndighet. Temaene for undersøkelsen i 2015
er informasjon fra Utdanningsdirektoratet, barnehagens
arbeidsmåter, språk, trivsel, tid til samarbeid,
fylkesmannens arbeid, kommunens tilsyn, lokalt arbeid
med rammeplan, barnevern og beredskapsarbeid.
Emneord : Barnehage, barnehagestyrere, barnehageeiere,
barnehagemyndighet
Dato : Desember 2015
Antall sider : 82 (+vedlegg)
Pris : 200,-
Utgiver : Trøndelag Forskning og Utvikling AS
Postboks 2501, 7729 STEINKJER
Telefon 74 13 46 60

FORORD

Utdanningsdirektoratet får gjennomført årlige spørreundersøkelser til barnehage-sektoren, populært kalt omnibusundersøkelsen. Denne rapporten er 2015 utgaven av spørsmål til Barnehage-Norge som er utarbeidet på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.

I 2015 utgaven er det spurt spørsmål på ti ulike tematiske områder; informasjon om barnehagefeltet, barnehagens arbeidsmåter, språk, trivsel i barnehagen, tid til samarbeid, vurdering av Fylkesmannens arbeid, kommunenes tilsyn, lokalt arbeid med rammeplan, barnevern, beredskapsarbeid i barnehagen. Målgruppene for årets undersøkelse er barnehagestyrere, barnehageeiere og barnehagemyndigheten i kommunene.

Maria Bakke Orvik har vært kontaktperson i Utdanningsdirektoratet. Arbeidet er utført av Trøndelag Forskning og Utvikling AS i samarbeid med NOSEB, Norsk senter for barneforskning. Trøndelag Forskning og Utvikling AS har hatt hovedansvaret for kvalitetssikring, gjennomføring av undersøkelsen og analyse av dataene samt skrivingen av rapporten. Her har Anne Sigrid Haugset hatt hovedansvaret for analysene. Randi Dyblie ved NOSEB har hatt hovedansvaret for analyse av tekstsvaer fra åpne spørsmål.

Steinkjer, desember 2015

Margrete Haugum
Prosjektleder

INNHold

	side
FORORD	iii
INNHold	iv
FIGURLISTE	vi
TABELLER	viii
SAMMENDRAG	x
1. Innledning	1
1.1 Om oppdraget	1
1.2 Årets tema og målgrupper	1
1.3 Oppbyggingen av rapporten	2
2. Datainnsamling og metode	3
2.1 Arbeidet med spørreskjemaet	3
2.2 Utvalget	4
2.3 Datainnsamlingen	5
2.4 Svarrater og respondenter	5
2.4.1 Nærmere om de tre målgruppene	6
2.5 Samlet vurdering av datakvaliteten	7
2.6 Analyse	8
3. Informasjon fra utdanningsdirektoratet	9
3.1 Informasjonskanaler fra Utdanningsdirektoratet	9
3.2 Papir eller internett?	10
3.3 Bruk av nettressurser på udir.no	10
3.4 Ønsker om mer informasjon	11
4. Barnehagens arbeidsmåter	13
5. Språk	17
5.1 Språkkartlegging og bruk av resultatene	17
5.2 Språkstimulering	21
5.3 Barn med annen språklig bakgrunn enn norsk	24
5.4 Ansatte med annet førstespråk enn norsk	28
6. Trivsel i barnehagen	31
7. Tid til samarbeid	32
8. Vurdering av Fylkesmannens arbeid	33
8.1 Vurdering av Fylkesmannen som medspiller	33
8.2 Vurdering av Fylkesmannens funksjoner	35

9. Kommunenes tilsyn	40
9.1 Tilsyn og tema for tilsyn	40
9.2 Rapporter fra tilsynet	42
9.3 Avdekking av lovbrudd og oppfølging av disse	43
9.4 Veiledning utenom tilsyn	43
10. Lokalt arbeid med rammeplan	45
10.1 Bruk og nytte av dagens rammeplan	45
10.2 Lokalt arbeid med rammeplan	46
10.3 Støttmateriell og opplæring om revidert rammeplan	47
10.4 Implementering av ny rammeplan	48
10.5 Arbeid med barnehagens årsplan	49
11. Barnevern	53
11.1 Årsaker til få bekymringsmeldinger	53
11.2 Veilederen «Til barnets beste»	56
11.3 Samarbeidstiltak barnevern - barnehage	57
11.3.1 Nærmere om barnehagestyrerne	59
11.3.2 Nærmere om barnehageeierne	62
11.3.3 Nærmere om barnehagemyndighetene	64
12. Beredskap	66
12.1 Barnehagenes beredskapsarbeid	66
12.2 Barnehagemyndighetens beredskapsarbeid	68
LITTERATURLISTE	70

FIGURLISTE

Figur	side
2.1: Oversikt over hvor mange barnehager private barnehageeiere og kommunene i undersøkelsen eier. (Spørsmål 1 i vedlegg 2.)	6
3.1: Barnehagestyreres, eieres og myndighets foretrukne informasjonskanal for nyheter fra Utdanningsdirektoratet, fordelt på styreere i offentlig og privat eide barnehager. (Spørsmål 1 i vedlegg 1, spørsmål 2 i vedlegg 2 og 3.)	9
3.2: Andelen barnehagestyrere, -eiere og -myndigheter som foretrekker å få informasjon på internett heller enn på papir. (Spørsmål 2 i vedlegg 1, spørsmål 3 i vedlegg 2 og 3.)	10
3.3: Oversikt over andelen barnehagestyrere, eiere og barnehagemyndighet som ønsker at Utdanningsdirektoratet lager mer informasjon om ulike tema. (Spørsmål 4 i vedlegg 1, spørsmål 5 i vedlegg 2 og 3.)	12
5.1: Barnehagestyrernes svar på om barnehagen har nedskrevne rutiner for å informere noen av følgende dersom kartlegginger fører til bekymring. (Spørsmål 14 i vedlegg 1.)	21
5.2: Prosent av barnehagen som har spesielle tiltak eller aktiviteter for språkstimulering for ulike grupper barn. (Spørsmål 18 i vedlegg 1.)	23
5.3: Antall barnehager med forskjellig prosentandel av barn som har en annen språklig bakgrunn enn norsk. (Spørsmål 20 i vedlegg 1.)	25
5.4: Andel av barnehagene med ansatte med annet førstespråk enn norsk, som i løpet av det siste året har hatt ansatte som ikke hadde tilstrekkelig norskkunnskaper til å kommunisere godt med kolleger, barn eller foreldre på norsk? (Spørsmål 24 i vedlegg 1.)	30
8.1: Barnehagemyndighetenes i kommunene sin opplevelse av Fylkesmannens Oppvekst- og utdanningsavdeling som en viktig for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. (Spørsmål 7 i vedlegg 3.)	35
8.2: Kommunale og private barnehageeieres tilfredshet med ulike funksjoner hos Fylkesmannens for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. (Spørsmål 7 i vedlegg 2.)	36
8.3: Hvor viktig er/tilfreds er barnehagemyndigheten med følgende funksjoner hos Fylkesmannens for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. (Spørsmål 8 og 9 i vedlegg 3.)	37
8.4: Hvor fornøyd barnehagemyndigheten i kommunen er med Fylkesmannens tilsynsfunksjon. (Spørsmål 9 i vedlegg 3.)	39
9.1: Prosent som oppgir å hatt tilsyn siste tre år på de ulike temaene. (Spørsmål 28 i vedlegg 1, spørsmål 9 i vedlegg 2 og spørsmål 11 i vedlegg 3.)	41
9.2: Styreere og eieres svar på om barnehagen har mottatt veiledning eller informasjon fra kommunen eller Fylkesmannen om hvordan barnehagen kan oppfylle barnehageloven, uten at det er i forbindelse med tilsyn. (Spørsmål 32 i vedlegg 1, spørsmål 15 i vedlegg 2.)	44
10.1: Hvordan rammeplanen fungerer som grunnlag for følgende arbeid. (Spørsmål 33 i vedlegg 1.)	45

10.2: Barnehagestyrernes behov for veilednings- og støttemateriell til følgende områder. (Spørsmål 35 i vedlegg 1.)	47
10.3: Vurdering av hvor godt egnet følgende opplæringstiltak er når reviderte rammeplanen skal tas i bruk. (Spørsmål 36 i vedlegg 1.)	49
10.4: Bruk av årsplan til ulike oppgaver. (Spørsmål 37 i vedlegg 1.)	50
10.5: I hvor stor grad ulike grupper deltar i prosessen med å utarbeide barnehagens årsplan. (Spørsmål 38 i vedlegg 1.)	51
10.6: Barnehageeiers grad av deltakelse i prosessen med å utarbeide årsplan. (Spørsmål 38 i vedlegg 1.)	52
11.1: Prosentvis fordeling av styrernes vurdering av om veilederen «Til barnets beste» ga svar på spørsmålene de hadde. (Spørsmål 43 i vedlegg 1.)	57
11.2: Prosent som har erfart at tiltak har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern. (Spørsmål 18 i vedlegg 3, spørsmål 16 i vedlegg 2 og spørsmål 40 i vedlegg 1.)	58

TABELLER

Tabell	side
1.1: Oversikt over endelig antall spørsmål fordelt på tema og målgrupper.	2
2.1: Mulige feilkilder i spørreundersøkelser.	3
2.2: Sammenligninger av populasjon og utvalg av barnehagestyrere over tid.	5
2.3: Oversikt over populasjon, utvalg og svar.	6
3.1: Andel styrere, eiere og myndighet som bruker nettstedet udir.no/barnehage månedlig eller oftere for å lese om følgende saker. (Spørsmål 3 i vedlegg 1, spørsmål 4 i vedlegg 2 og 3.)	11
4.1: Hyppighet av foreldresamtaler, foreldremøter og møter i samarbeidsutvalget i barnehagen. (Spørsmål 5 i vedlegg 1.)	13
4.2: Barnehagestyrernes svar på i hvor stor grad barn, foreldre og personalet deltar i vurderingsarbeid i barnehagen. (Spørsmål 7 i vedlegg 1.)	14
4.3: Oversikt over svarene styrerne gir på i hvor stor grad barn og foreldre deltar i løpende planlegging av barnehagens aktiviteter. (Spørsmål 8 i vedlegg 1.)	15
5.1: Styernes svar på hvilken språkkartleggingsrutine de benytter i barnehagen. (Spørsmål 9 i vedlegg 1.)	17
5.2: Styernes svar på hvilke språkkartleggingsverktøy som brukes. (Spørsmål 10 i vedlegg 1.)	18
5.3: Barnehagestyrernes opplysninger om andre språkkartleggingsverktøyer som benyttes. (Spørsmål 10 i vedlegg 1.)	18
5.4: Styernes svar på hvor ofte språkkartlegging gjennomføres i barnehagen. (Spørsmål 11 i vedlegg 1.)	19
5.5: Barnehagestyrernes svar på hvem som utfører språkkartleggingen. (Spørsmål 12 i vedlegg 1.)	19
5.6: Styernes svar på hvorvidt resultatene fra kartleggingen blir brukt til ulike formål. (Spørsmål 13 i vedlegg 1.)	20
5.7: Styernes svar på i hvor stor grad følgende forhold har ført til endring i arbeidet med språkstimulering. (Spørsmål 17 i vedlegg 1.)	22
5.8: Barnehagens bruk av disse metodene/læremidlene i arbeidet med språkstimulering? (Spørsmål 19 i vedlegg 1.)	24
5.9: Oversikt over andre metoder/læremidler i arbeidet med språkstimulering. (Spørsmål 19 i vedlegg 1.)	24
5.10: Hvordan informasjon gis til foreldre med annen språklig bakgrunn enn norsk. (Spørsmål 21 i vedlegg 1.)	26
5.11: Oversikt over fylkesvise forskjeller i gjennomsnittlig skår. (Spørsmål 22 i vedlegg 1.)	26
5.12: Styernes svar på om foreldre med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samiske områder) involveres i arbeidet med språkstimuleringen i barnehagen? (Spørsmål 22 i vedlegg 1.)	27
5.13: Oversikt over ansatte med annet førstespråk enn norsk/samisk (i samiske områder) fordelt på fylkene. (Spørsmål 23 i vedlegg 1.)	29
6.1 Barnehagestyrernes vurderinger av barnas trivsel i barnehagen. (Spørsmål 25 i vedlegg 1.)	31

7.1:	Hvor ofte ulike møter avholdes. (Spørsmål 26 i vedlegg 1.)	32
8.1:	Privat og kommunal barnehageeiers vurderinger av i hvor stor grad fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling er en viktig medspiller for barnehagen for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. (Spørsmål 6 i vedlegg 2.)	33
8.2:	Barnehagemyndighetens vurderinger av i hvor stor grad Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling er en viktig medspiller til kommunen som barnehagemyndighet for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. (Spørsmål 7 i vedlegg 3.)	34
8.3:	Barnehagemyndighetens tilfredshet med følgende funksjoner hos Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling. (Spørsmål 9 i vedlegg 3.)	38
9.1:	Om tilsynsrapporten barnehagestyrerne har mottatt. (Spørsmål 30 i vedlegg 1.)	42
10.1:	Barnehagestyrernes svar på om barnehageeier har fastsatt retningslinjer for lokalt arbeid med rammeplanen. (Spørsmål 34 i vedlegg 1.)	46
11.1:	Barnehagestyrernes forklaring på at barnevernet ikke får flere bekymringsmeldinger. (Spørsmål 39 i vedlegg 1.)	54
11.2:	Om barnehagestyrerne har erfart at noen av følgende forhold har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern. (Spørsmål 40 i vedlegg 1.)	60
11.3:	Om barnehageeierne har erfart at noen av følgende forhold har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern. (Spørsmål 16 i vedlegg 2)	63
12.1:	Barnehagestyrernes opplysninger om når barnehagen sist gjennomførte en praktisk beredskapsøvelse. (Spørsmål 45 i vedlegg 1.)	66
12.2:	Barnehagestyrernes opplysninger om når barnehagen sist gjennomførte en beredskapsøvelse i form av en skrivebordsøvelse. (Spørsmål 45 i vedlegg 1.)	67
12.3:	Barnehagestyrernes opplysninger om ulike former for beredskapsarbeid knyttet til alvorlige hendelser.. (Spørsmål 47 i vedlegg 1.)	68

SAMMENDRAG

Spørsmål til Barnehage-Norge 2015 er rapporten fra spørreundersøkelser til barnehage-sektoren som er utført på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. I 2015 har barnehage-styrere, barnehageeiere og lokal barnehagemyndighet (kommunen) vært målgruppe for en undersøkelse som totalt omfatter spørsmål fra 10 ulike tema.

Forslag til spørsmål fra Utdanningsdirektoratet er bearbeidet og kvalitetssikret som grunnlag for å gjennomføre tre nettbaserte spørreskjemaundersøkelser og analysere resultatene. Det er også trukket representative utvalg av barnehagestyrere og barnehageeiere fra Utdanningsdirektoratets database over barnehager. Undersøkelsen til barnehagemyndigheten er en populasjonsundersøkelse, hvor alle barnehagemyndigheter blir invitert til å delta. Tabellen under gir en oversikt over populasjon, utvalg og svar.

	Populasjon	Utvalg	Svar	Svrrate
Styrer	5395	1821	976	53,6 %
Eier	1836	619	292	47,2 %
Myndighet	441	441	284	64,4 %

Private barnehager er noe underrepresentert, ellers finner vi ikke vesentlige skjevheter i materialet.

Under presenteres resultater fra de ti temaene som inngår i årets undersøkelse. I overskriften er det angitt hvilken målgruppe som har svart på spørsmålene.

Informasjon fra Utdanningsdirektoratet (styrer, eier og myndighet)

E-post er den foretrukne kanalen for informasjon fra Utdanningsdirektoratet for både styrer, eier og barnehagemyndighet. Alle gruppene foretrekker å lese rammeplanen og regelverk i papir, mens øvrig informasjon ønskes digitalt. Av nettressursene på Udir.no benyttes Nyheter fra Utdanningsdirektoratet hyppigst. Kommunene (styrere i kommunale barnehager, kommunal eiere, barnehagemyndigheten) benytter nettressursene hyppigst. Alle gruppene ønsker at Utdanningsdirektoratet lager mer støtte- og veiledningsmateriell.

Barnehagens arbeidsmåter (styrer)

97 prosent av barnehagene holder minst to foreldresamtaler i året, og omtrent like mange har også skriftlige rutiner for gjennomføring av disse. Noe lavere andel barnehager har skriftlige rutiner for behandling av informasjon fra foreldrene, og for løpende informasjon til foreldrene. Personalet er klart mer delaktig i barnehagens vurderingsarbeid enn barnehagemyndigheten, barna og foreldrene.

Språk (styrer)

En av tre barnehager språkkartlegger rutinemessig alle barn i barnehagen, mens nesten 60 prosent kartlegger barns språk etter opplevd behov. TRAS, Alle med og Askeladden er utbredte kartleggingsverktøy. Tre av fire barnehager har endret arbeidet sitt med

språkstimulering i løpet av de siste tre årene. Kommunale barnehager har i gjennomsnitt 20 prosent barn med annen språklig bakgrunn enn norsk, tilsvarende har private 13 prosent. Det vanligste er at barnehagepersonalet gir muntlig informasjon til ikke-norskspråklige foreldre. Det er mindre vanlig å lage eget skriftlig materiell på andre språk. Det er store fylkesvise forskjeller i hvor mange ansatte med annen språklig bakgrunn enn norsk barnehagene har. Av de som har slike ansatte, har om lag en tredjedel av styrerne opplevd at norskkunnskapene hos de ansatte er for dårlig til å kommunisere godt med foreldre, barn og kolleger – flest i kommunale barnehager.

Trivsel i barnehagen (styrer)

Styrerne rapporterer om høy grad av trivsel for alle barn i barnehagen.

Tid til samarbeid (styrer)

Fire av fem barnehager har avdelingsmøter og ledergruppemøter 2-3 ganger i måneden eller oftere, og større barnehager holder slike møter hyppigere enn små. Personalmøter for alle ansatte holdes i gjennomsnitt en gang i måneden, og hyppigere i små barnehager.

Vurdering av Fylkesmannens arbeid (eier og barnehagemyndighet)

Det er noen forskjeller mellom fylkene i hvor tilfreds barnehagemyndighet og barnehageeiere er med Fylkesmannen sitt arbeid for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. Kommunale eiere opplever i større grad Fylkesmannen som en medspiller for utvikling og kvalitet i barnehagene, enn private eiere gjør.

Kommunenes tilsyn (styrer, eier og barnehagemyndighet)

85 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de har hatt tilsyn i løpet av de siste tre år, og barnehagens formål og innhold og barns og foreldres medvirkning er det ført hyppigst tilsyn med.

Lokalt arbeid med rammeplan (styrer)

Dagens rammeplan oppleves som nyttig både for vurdering, planlegging, dokumentasjon og valg av innhold til barnehagen. Nesten halvparten av barnehagene får fastsatt lokale retningslinjer fra eier om lokalt arbeid med rammeplanen. Styrerne ønsker seg et bredt sett av støttemateriell når rammeplanen skal revideres, og slikt veiledningsmaterieell vurderes sammen med refleksjonsspørsmål som de beste måtene å lære om ny rammeplan på. Rammeplanen blir brukt aktivt i barnehagene, og personalet deltar i stor grad når føringer fra rammeplanen skal nedfelles i barnehagens årsplan. Barn og foreldre deltar i mindre grad. Private barnehageeiere deltar mer enn kommunale eiere i arbeidet med årsplanen.

Barnevern (styrer, eier og barnehagemyndighet)

At barnevernet gir for lite tilbakemelding på meldinger og henvendelser oppleves av styrerne som den største hindringen for å melde bekymring til barnevernet. Også mangel på kompetanse til å snakke med barn og voksne i en vanskelig situasjon hindrer mange.

Mange av hindringene oppleves som større av styrere i private enn i kommunale barnehager, og det finnes også færre faste tiltak for å styrke samarbeidet med barnevernet i private barnehager enn i kommunale. Økt kunnskap om opplysningsplikt, muligheten til å drøfte saker anonymt og om hvordan en melder bekymring anonymt ser ut til å ha vært vellykket spesielt i kommunale barnehager.

Beredskap (styrer og barnehagemyndighet)

Ni av ti barnehager har gjort risikovurderinger knyttet til alvorlige hendelser. En av fire barnehager har hatt en praktisk øvelse i å håndtere alvorlige hendelser i løpet av de siste tre årene, mens nesten tre av fire har hatt skrivebordøvelser (gjennomgang av prosedyrer). De barnehagestyrerne som kjenner til Utdanningsdirektoratets veiledning om beredskap ved alvorlige hendelser gir denne et godt skussmål. To av tre kommuner har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehagen, enten som en del av ROS-analysen eller beredskapsplaner.

1. INNLEDNING

Denne rapporten presenterer resultater fra spørreundersøkelser til barnehagesektoren i Norge i 2015. I dette kapitlet beskrives oppdraget Trøndelag Forskning og Utvikling og Norsk senter for barneforskning (NOSEB) har fått, hvilke tema de ulike målgruppene barnehagestyrer, barnehageeier og barnehagemyndighet har fått spørsmål om i årets undersøkelse.

1.1 Om oppdraget

Formålet med de årlige undersøkelsene er å koordinere datainnsamlingsbehovet i Utdanningsdirektoratet, og redusere belastningen på sektoren ved at spørsmål fra flere avdelinger i Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet samles i samme undersøkelse. Tema for undersøkelsene varierer fra år til år, og Utdanningsdirektoratet definerer tema og formulerer utkast til spørsmål.

Trøndelag Forskning og Utvikling sitt oppdrag omfatter:

- Vurdere hvordan og når planlagte spørreundersøkelser bør gjennomføres
- Planlegge og koordinere datainnsamlinger
- Vurdere undersøkelsens omfang, spørreskjemaets lengde osv.
- Avgjøre hva det skal/kan spørres om, og være påpasselige med at spørsmålene ikke overlapper hverandre
- Kvalitetssikre spørreskjemaene og avklare metodisk opplegg

Arbeidet omfatter kvalitetssikring av den praktiske gjennomføringen slik at oppdragsgiver får mest mulig pålitelige og valide svar på sine spørsmål. Den praktiske gjennomføringen handler om utvelgelse av utvalg fra den populasjonen som skal undersøkes og utforming og gjennomføring av selve spørreundersøkelsene. Resultatene av undersøkelsene skal presenteres på en enkel måte uten at det gjøres grundige analyser og diskusjoner av funn. Gjennomføringen av oppdraget har skjedd i nært samarbeid med oppdragsgiver og oppdragsgiver har hatt det siste ordet i diskusjoner om spørsmålsutforminger og utforming av svaralternativer.

1.2 Årets tema og målgrupper

Undersøkelsen til barnehagesektoren i Norge i 2015 har i alt ti tema, og rettes mot tre ulike målgrupper i barnehagesektoren: Barnehagestyrere, barnehageeiere og lokal barnehagemyndighet (kommunene). Utdanningsdirektoratet som oppdragsgiver lager utkast til spørsmål og de danner utgangspunkt for arbeidet med kvalitetssikring og gjennomføring av datainnsamlingen. Barnehagestyrere, barnehageeiere og barnehagemyndighet er målgruppe for hver sine undersøkelser.

Tabell 1.1 gir en oversikt over hvilke målgrupper som har fått spørsmål om de ulike temaene, samt antall spørsmål.

Tabell 1.1: Oversikt over endelig antall spørsmål fordelt på tema og målgrupper.

	Styrer	Eier	Myndighet
Tema 1: Informasjon om barnehagefeltet	4	4	5
Tema 2: Barnehagens arbeidsmåter	4		
Tema 3: Språk	16		
Tema 4: Trivsel i barnehagen – arbeid for et godt psykososialt miljø	1		
Tema 5: Tid til samarbeid	1		
Tema 6: Vurdering av Fylkesmannens arbeid		2	3
Tema 7: Kommunens tilsyn	6	8	6
Tema 8: Lokalt arbeid med rammeplan	6		
Tema 9: Barnevern	5	1	1
Tema 10: Status på beredskapsarbeidet i barnehagesektoren	5		2
Bakgrunnsspørsmål		4	1
Sum	48	19	18

1.3 Oppbyggingen av rapporten

Foruten dette innledende kapitlet gir kapittel to om data og metode en innsikt gjennomføringen av arbeidet som er gjort når det gjelder utvalg, kvalitetssikring av spørsmål, datainnsamling og vurdering av datakvalitet.

De ti temaene i årets undersøkelse har fått hvert sitt kapittel, slik at det skal være enkelt å lese om det enkelt tema.

2. DATAINNSAMLING OG METODE

I dette kapitlet redegjør vi for hvordan oppdraget er gjennomført og hvilke tiltak vi har gjort for å sikre god datakvalitet. Oppdraget består i kvalitetssikring av spørsmål, trekking av utvalg, gjennomføring av tre nasjonale, representative spørreundersøkelser til henholdsvis barnehagestyrere, barnehageeiere og barnehagemyndighet.

God datakvalitet i spørreundersøkelser, forstått som at datamaterialet som er samlet inn både gir svar på problemstillingene og er pålitelig/generaliserbar, betyr at alle feilkilder er så små som mulig. Tabellen under gir en oversikt over ulike kategorier av feilkilder i spørreundersøkelser.

Tabell 2.1: Mulige feilkilder i spørreundersøkelser.

Feilkilder i spørreundersøkelser*					
Utvalgsfeil (sampling error)	Feil som ikke skyldes utvalget (non-sampling error)				
Tilfeldig	Manglende observasjoner		Feilobservasjoner		
Systematisk	Tilfeldig Systematisk (skjevhet)		Tilfeldig Systematisk (skjevhet)		
	Uklarhet rundt populasjonen	Frafall og manglende svar	Spesifikasjonsfeil (validitet)	Målefeil	Data-behandlingsfeil

* Basert på Assael & Keon (1982), Berk & Freedman (1995) & do Nascimento Silva (2005).

I fortsettelsen er våre tiltak for å redusere de ulike feilkildene beskrevet. Noen av tiltakene er forebyggende slik at vi kan forsøke å minimere feilene før undersøkelsen gjennomføres. Andre tiltak er kontrollerende på den måten at vi kan gjøre vurderinger av om for eksempel manglende observasjoner er tilfeldig eller systematisk.

2.1 Arbeidet med spørreskjemaet

Utdanningsdirektoratets forslag til tema og spørsmål ble overlevert til Trøndelag Forskning og Utvikling AS i begynnelsen av juni 2015. I perioden juni til oktober 2015 ble utkastene til spørreskjema bearbeidet og kvalitetssikret.

Kvalitetssikringen av spørreskjemaet til barnehagestyrerne ble prioritert fordi det omfatter ni av ti tema. Tema om Fylkesmannens arbeid ble bare stilt til barnehageeiere og barnehagemyndighet og ble kvalitetssikret i etterkant. Etter en første gjennomgang og bearbeiding i dialog med oppdragsgiver, ble spørsmålene testet på en referansegruppe bestående av tre barnehagestyrere. Formålet med referansegruppen var å undersøke hvordan spørsmål og svaralternativer ble oppfattet av medlemmer i målgruppen. Tilsvarende ble spørreskjemaene til barnehageeiere og barnehagemyndighet kvalitetssikret gjennom en dialog med utvalgte representanter for de to målgruppene.

Spørsmålenes kvalitet er helt essensielt for kvaliteten til datamaterialet som foreligger etter undersøkelsen. Feil som skyldes uklare og flertydige spørsmål er vanskelig å oppdage, og dessuten umulig å korrigere for i ettertid. De kan derfor være en betydelig trussel mot datamaterialets reliabilitet/pålitelighet og mot begrepsvaliditeten i dataene.

Uklare og dårlig definerte mål, konsepter og variabler samt dårlig kvalitet på operasjonaliseringen fører til spesifikasjonsfeil (se tabell 2.1), mens ledende spørsmål og lite hensiktsmessige svarkategorier bidrar til målefeil (do Nascimento Silva, 2005). Det dreier seg altså om hvorvidt spørsmålene faktisk måler det vi forsøker å utforske. For å få best mulig kvalitet på det datamaterialet som samles inn, ønsker vi derfor at spørsmålene framstår som fornuftige operasjonaliseringer av de kunnskapsbehovene oppdragsgiver faktisk har (god begrepsvaliditet) og er godt tilpasset de som skal svare på undersøkelsen, slik at de blir forstått likt av alle, er mulige å svare på og har fornuftige svaralternativer. Arbeidet med å kvalitetssikre spørreskjemaet har vært rettet mot å undersøke og komme med forslag til forbedringer med hensyn til alle disse dimensjonene.

I dialogen med oppdragsgiver har vi bedt om presiseringer av kunnskapsbehovet, pekt på potensial for bedre og mer presise operasjonaliseringer og foreslått alternative formuleringer og justeringer. Både spørsmålsstillinger og svaralternativer er vurdert. I noen tilfeller gjorde vi vurderinger av spørsmålenes relevans og hvilken verdi svarene ville ha for oppdragsgiver. I noen tilfeller foreslo vi også nye eller alternative spørsmålsstillinger og svaralternativer. Store deler av undersøkelsens tema om barnehagens arbeidsmåte og tema om språk er basert på spørsmål fra tidligere undersøkelser (Gulbrandsen & Winsvold 2009, Gulbrandsen & Eliassen 2013) av kvalitet i barnehager, og oppdragsgiver legger stor vekt på å fortsette tidsseriene og ikke endre på spørsmålene.

Alle tre spørreskjemaene er meldt til Norsk samfunnsvitenskapelige datatjeneste (NSD). Spørreskjemaet til barnehagestyrerne finnes som vedlegg 1, spørreskjemaet til barnehageeiere er vedlegg 2 og spørreskjemaet til barnehagemyndighet er vedlegg 3.

2.2 Utvalget

Årets undersøkelse har barnehagestyrere, barnehageeiere og barnehagemyndigheten i kommunene som målgrupper og disse utgjør tre ulike populasjoner for undersøkelsen. Utdanningsdirektoratets database over barnehager – BASIL er benyttet for å få oversikt over alle barnehagestyrere og barnehageeiere. I undersøkelsen i 2014 (Sivertsen et al. 2015) ble det trukket et tilfeldig utvalg på 1/3 av respondentene i gruppene barnehagestyrere og barnehageeiere. I 2015 ble denne tredjedelen tatt ut, samt at nye barnehager (registrert i 2014) ble lagt til. Halvparten av denne gruppen ble trukket ut som årets utvalg for barnehagestyrere og barnehageeiere.

I 2015 ønsket Utdanningsdirektoratet at familiebarnehager skulle tas ut av populasjonen, og dette er gjennomført. Erfaringene fra 2014 (Sivertsen et al. 2015) var at styrere og eiere av familiebarnehager skapte en del støy i svarene fordi flere av spørsmålene var lite egnet eller lite relevant for familiebarnehager. I tabell 2.2 framgår populasjonene og utvalgene i 2014 og 2015, samt foreløpige tall for utvalget i 2016 (utvalg 3).

Tabell 2.2: Sammenligninger av populasjon og utvalg av barnehagestyrere over tid.

	Populasjon 2014	Utvalg 1 2014	Populasjon 2015	Utvalg 2 2015	Utvalg 3
Antall	6099	2033	5395	1821	1807
Andel familiebarnehager	11,5%	11,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Andel private barnehager	52,7%	53,3%	46,7%	44,4%	48,8%
Antall barn	46,5	47,2	51,4	51,4	50,9
Årsverk styrer	0,83	0,82	0,86	0,89	0,89
Årsverk pedagogiske ledere	3,91	3,96	4,37	4,36	4,33
Årsverk assistenter	6,1	6,21	6,69	6,6	6,6
Årsverk totalt	11,4	11,5	12,5	12,5	12,4
Pedagogiske ledere pr barn	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
Assistenten pr barn	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13
Årsverk pr barn	0,26	0,26	0,25	0,25	0,25

For barnehagemyndigheten er ansvarlige i kommunene målgruppen for undersøkelsen. I 2014 ble alle kommunene samt alle bydelene i Oslo spurt. Hele denne populasjonen er også spurt i 2015 ettersom lokal barnehagemyndighet har en sentral rolle og vi kan forvente at en del av deres arbeid omfatter oppfølging av tiltak fra myndighetene, slik som å besvare spørsmål.

2.3 Datainnsamlingen

Spørreundersøkelsen ble gjennomført i perioden oktober til november 2015. Datainnsamlingsverktøyet Enalyzer ble benyttet til utsendingen slik at respondentene fikk en e-post med invitasjon, som inneholdt en personlig lenke til spørreskjemaet. I denne utsendingen var det også mulig å melde seg av undersøkelsen for de som ikke vil delta. Påminnelser (purringer) ble sendt til respondenter som ikke hadde svart.

De eksakte datoene for utsendelse og avslutning av undersøkelsen var:

- Styrer: 1. oktober – 29. oktober (3 purringer)
- Eier: 12. oktober – 11. november (3 purringer)
- Myndighet: 19. oktober – 11. november (3 purringer)

Vi fikk noen feilmeldinger om e-poster som ikke kom fram. Mange av disse skyldtes skrivefeil i e-postadressen og de aller fleste av disse ble rettet opp. Det er en viss fare for at e-poster med undersøkelser kan havne i søppelpost eller spamfilter hos mottaker. Dette har vi liten kontroll over.

2.4 Svrrater og respondenter

En oversikt over populasjon, utvalg og svrrater for alle tre undersøkelsene er gitt i tabellen under. I fortsettelsen gis en nærmere beskrivelse av respondentene som har svart

på undersøkelsen, herunder frafall og svarrater. Mer omfattende frafallsanalyser finnes for hver av gruppene i vedlegg 4.

Tabell 2.3: Oversikt over populasjon, utvalg og svar.

	Populasjon	Utvalg	Svar	Svarrate
Styrer	5395	1821	976	53,6%
Eier	1836	619	292	47,2%
Myndighet	441	441	284	64,4%

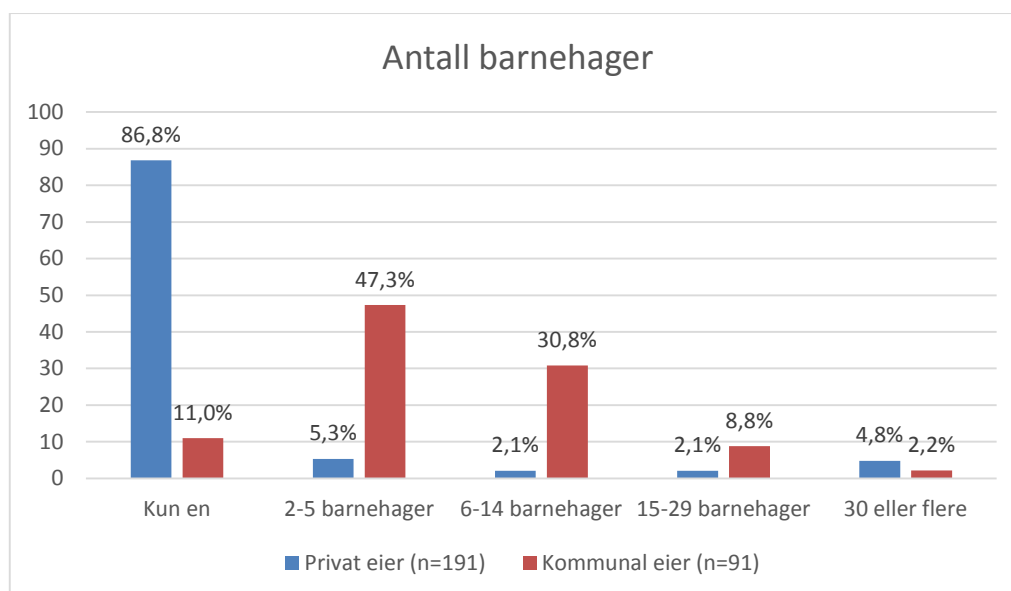
Blant barnehagestyrerne har styrere i kommunale barnehager svart i større grad enn styrere i private barnehager, henholdsvis 57 prosent og 51 prosent. Svrraten blant barnehagestyrerne i 2014 var 56 prosent (Sivertsen et al. 2015).

Vi finner også at barnehageeiere i kommunal sektor har svart i større grad enn private barnehageeiere, henholdsvis 60 prosent og 43 prosent. Svrraten blant barnehageeierne var 43 prosent i 2014 (Sivertsen et al 2015).

Svrraten blant barnehagemyndigheten er 64 prosent, mens den i 2014 var 60 prosent.

2.4.1 Nærmere om de tre målgruppene

Noen trekk ved barnehagestyrere, barnehageeiere og barnehagemyndighet kan være nyttig informasjon når svarene skal tolkes. Blant annet gjelder dette hvor mange barnehager en barnehageeier eier. I figur 2.1 ser vi at de fleste private eiere har en barnehage, mens kommunale barnehager har flere eiere. Det kommer også fram at noen få private eiere har over 30 barnehager.

Figur 2.1: Oversikt over hvor mange barnehager private barnehageeiere og kommunene i undersøkelsen eier. (Spørsmål 1 i vedlegg 2.)

I tillegg til å være eier av kommunale barnehager, har kommunene en rolle som lokal barnehagemyndighet. Barnehagemyndigheten fører tilsyn med både private og kommunale barnehager for å sikre at barnehageloven oppfylles.

Overfor kommunale barnehager får kommunen dermed en dobbeltrolle som både eier og lokal barnehagemyndighet. I 82 prosent av kommunene/bydelene som har svart utfører kommunen selv funksjonen som lokal barnehagemyndighet. 50 kommuner oppgir at kommunen samarbeider med andre, og viser til ulike former for samarbeid: Med en eller flere omkringliggende kommuner, i regioner, i barnehagenettverk etc. Det kommer fram at det spesielt er tilsyn det samarbeides om, gjerne slik at de har tilsyn i hverandres barnehager.

2.5 Samlet vurdering av datakvaliteten

Utdanningsdirektoratets database (BASIL) gir en god oversikt både over antall barnehager og barnehageeiere og tilfeldig trekking av relativt store utvalg legger til rette for å minimere utvalgsfeil (tabell 2.1). I undersøkelsen til barnehagemyndigheten i kommunene og bydelene i Oslo har vi valgt å spørre hele populasjonen og unngår dermed utvalgsfeil.

Svarene fra respondentene tyder på at det ikke har vært problemer med å forstå hva det spørres etter. Det er et svært omfattende antall variabler i undersøkelsene, og manuell sammenstilling og oppsett av tabeller er benyttet for å gjøre presentasjonen av materialet mer tilgjengelig og lettere å lese. Det kontrolleres for eventuelle databehandlingsfeil (analysefeil, feiltabuleringer etc.) i denne prosessen gjennom TFoU sine interne kvalitetssikringsrutiner. Disse rutinene består i hovedsak av flere gjennomlesinger av seniorforskere som ikke selv har deltatt i analysene og skrivingen, og som ser etter logiske brister, inkonsistente funn og annet som kan tyde på databehandlingsfeil. Det som finnes i denne gjennomlesingen sjekkes dermed ved at det gjøres nye analyser, og eventuelle feil korrigeres¹.

Manglende observasjoner i form av spesielt frafall (personer som har valgt å ikke delta) utgjør en utfordring, med frafallsrater opp til 57 prosent av de inviterte respondentene. For alle gruppene (styrer, eier og myndighet) gjelder at frafallet først utgjør et problem for datakvaliteten (skaper skjevheter) dersom det henger systematisk sammen med svarene respondentene gir på spørsmålene i undersøkelsen. Det finnes ingen måte å «teste» dette på, siden vi ikke vet hva de som har falt fra ville svart. Vi kan derimot avdekke skjevheter mellom ulike målgrupper. Utfordringene med frafall er størst for private barnehageeiere. Datamaterialet representerer derfor de private eierne i barnehagesektoren noe dårligere enn det representerer kommunale eiere. Private barnehagestyrere har derimot litt mindre frafall enn kommunale. Disse forskjellene i frafall har vi kompensert for ved å presentere funn både for private og kommunale eiere

¹ Oppdragsgivers grundige gjennomlesing av førsteutkastet av rapporten bidrar også til å luke ut databehandlingsfeil, fordi oppdragsgiver kjenner feltet inngående og er i stand til å oppdage selv små unøyaktigheter i presentasjonen.

hver for seg der det er systematiske forskjeller i svarene. Forskjellene i frafall etter andre dimensjoner, som barnehagens størrelse, fylkestilhørighet, kommunestørrelse og barnehagestruktur i kommunen (gjelder myndighet) er små.

En del respondenter faller fra underveis i besvarelsen av spørsmålene og frafallet ser ikke ut til å være knyttet til enkeltspørsmål, med unntak av undersøkelsen til barnehageeierne hvor mange har avsluttet når de kom til spørsmål om vurdering av Fylkesmannens arbeid. I styrerundersøkelsen finner vi frafall på noen enkeltspørsmål. Det er spørsmål knyttet til om barnehagen har nedskrevne rutiner for å informere dersom kartlegginger fører til bekymring (spørsmål 14), i hvor stor grad ulike tiltak har ført til endringer i arbeidet med språkstimulering (spørsmål 17) og om barnehagen har spesielle tiltak/aktiviteter for språkstimulering rettet mot bestemte grupper (spørsmål 18). I vedlegg 4 er det en detaljert frafallsanalyse.

Vår oppfatning er at datamaterialet holder tilfredsstillende kvalitet.

2.6 Analyse

I analysene har vi valgt å operere med kommunal og privat eierform. I materialet er det seks besvarelser fra barnehagestyrere i statlig eide barnehager. Disse er lagt til eiergruppen kommunale barnehager. Denne koblingen er gjort med begrunnelse at det er en offentlig eier. Uansett er antallet så lite at det ikke vil utgjøre store forskjeller.

Vi har gjort systematiske analyser for alle spørsmålene hvor vi har sett etter forskjeller i svarene mellom private og kommunale barnehager i undersøkelsene til barnehagestyrere og barnehageeiere, og etter barnehagens størrelse målt i antall barn/plasser i undersøkelsen til barnehagestyrerne. Der vi har funnet forskjeller er disse presentert.

For enkelte av spørsmålene, for eksempel de som handler om Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling sitt arbeid opp mot barnehagene, har vi også sett etter fylkesvise forskjeller i svarene. Til disse analysene har vi benyttet statistiske metoder i henhold til målenivået for variablene. Vi har benyttet krysstabeller når begge variablene er på nominelt nivå (Cramer's V som mål på styrken mellom variablene), variansanalyser (ANOVA) når en variabel er på nominelt nivå og den andre er kontinuerlig (Eta kvadrert som mål på sammenhengen) og korrelasjonsanalyser der begge variablene er kontinuerlige (Pearsons r som mål på styrken på sammenhengen). Der vi har funnet signifikante forskjeller blir disse presentert.

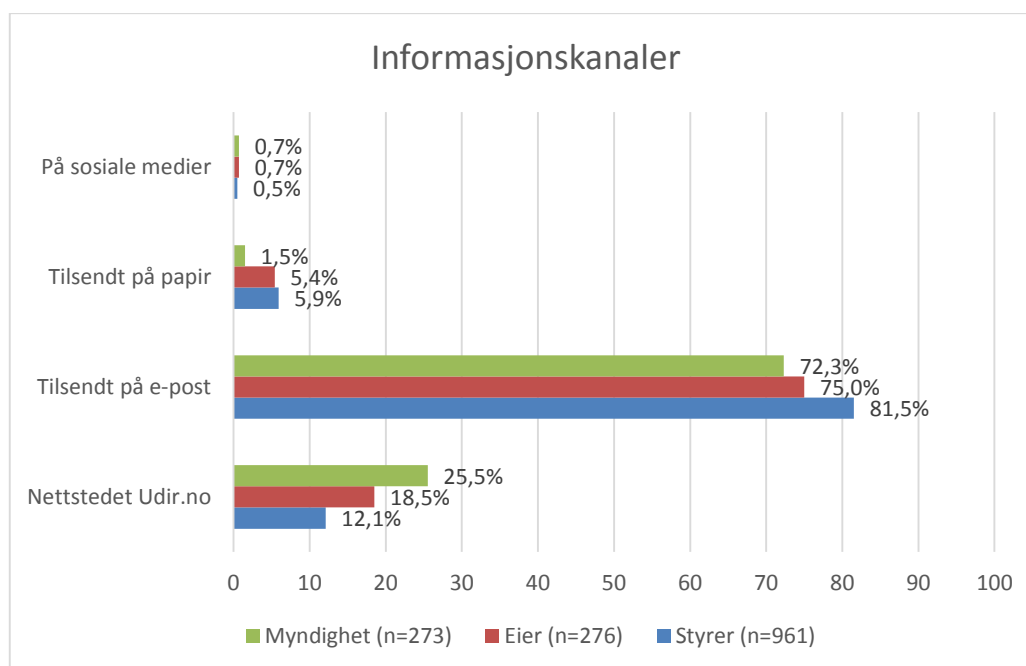
I rapporten er resultatene presentert som uni- og bivariante sammenhenger i form av frekvensoversikter og krysstabeller. I flere av spørsmålene har det vært mulig til å komme med kommentarer eller tillegg i et skrivefelt. Disse kommentarene og tilleggene er presentert i rapporten og må betraktes som tilleggsinformasjon fordi det i stor grad er enkeltpersoners utsagn.

3. INFORMASJON FRA UTDANNINGSDIREKTORATET

I dette kapitlet bringes resultatene fra spørsmålene knyttet til det å få informasjon fra Utdanningsdirektoratet. Disse spørsmålene har både **barnehagestyrere, barnehageeiere og barnehagemyndighet** svart på, og spørsmålene er likelydende. Spørsmålene finnes henholdsvis i vedlegg 1, 2 og 3.

3.1 Informasjonskanaler fra Utdanningsdirektoratet

Informasjon fra Utdanningsdirektoratet foretrekkes via e-post av både styrer, eier og barnehagemyndighet. Blant styrere i private barnehager ønsker nesten ni av ti at denne informasjonskanalen benyttes. Så å si ingen ønsker å få informasjon fra Utdanningsdirektoratet på sosiale medier, mens 17 prosent av de kommunale barnehagestyrerne og 31,5 prosent av kommunene som barnehageeier foretrekker www.udir.no som informasjonskanal (figur 3.1).

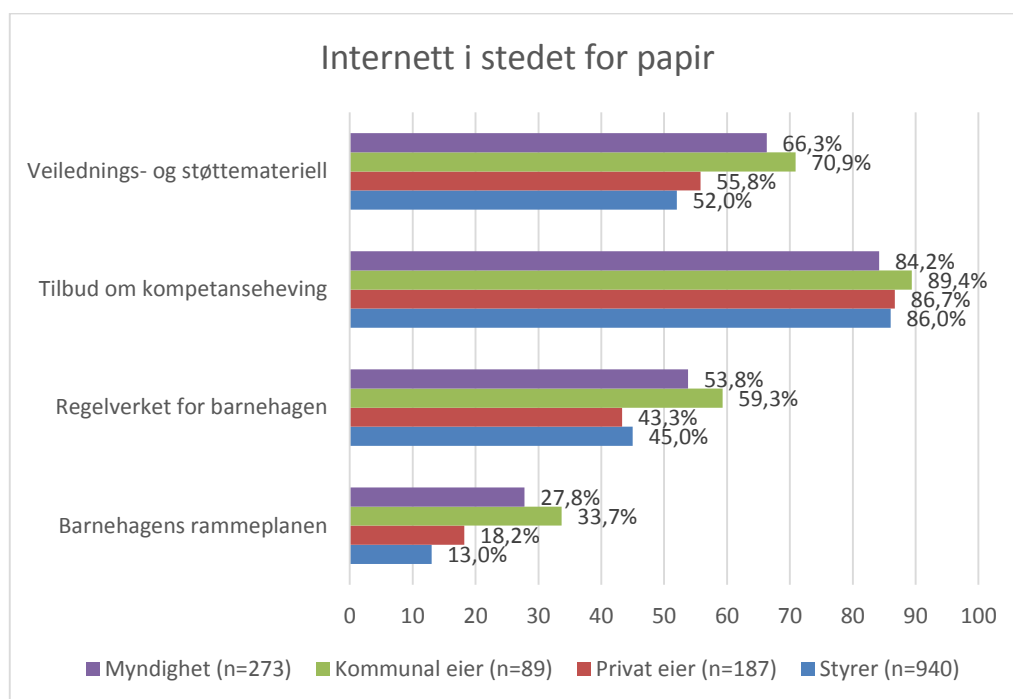
Forskjellen mellom privat og kommunalt eide barnehager er signifikant, men liten Cramer's V = .161 (p<.001).

Figur 3.1: Barnehagestyreres, eieres og myndighets foretrukne informasjonskanal for nyheter fra Utdanningsdirektoratet, fordelt på styrere i offentlig og privat eide barnehager. (Spørsmål 1 i vedlegg 1, spørsmål 2 i vedlegg 2 og 3.)

Barnehagemyndigheten har fått muligheten til å kommentere spørsmålet og det har kommet en kommentar om at de gjerne kan motta en varsling om nyheter på e-post, SMS eller annen form for varsling, for så å gå inn på Utdanningsdirektoratets nettsted for å lese om nyheten.

3.2 Papir eller internett

Alle målgruppene foretrekker å lese rammeplanen på papir og tilbud om kompetanseheving på internett (figur 3.2). De er mer delt når det gjelder veilednings- og støttemateriell og regelverket for barnehagen.

Tallene i figuren angir prosentandeler

Figur 3.2: Andelen barnehagestyrere, -eiere og -myndigheter som foretrekker å få informasjon på internett heller enn på papir. (Spørsmål 2 i vedlegg 1, spørsmål 3 i vedlegg 2 og 3.)

Det er noen ulikheter etter størrelse og eierform i fortrukne informasjonskanaler:

- Styrere i private barnehager ønsker i litt større grad å ha informasjon om kompetanseheving og veilednings/støttemateriell på internett enn kommunale kolleger.
- Barnehagene der styrer foretrekker å lese regelverket på internett har i gjennomsnitt flere barn enn barnehager der styrer foretrekker papirutgaven av regelverket.
- Kommunale barnehageeiere er gjennomgående de som i størst grad foretrekker å lese informasjonen på internett framfor på papir.

3.3 Bruk av nettressurser på udir.no

De ulike nettressursene på udir.no/barnehage benyttes med ulik hyppighet. Vetuva og Udir-magasinet for barnehager benyttes sjeldnere, mens nyheter og pedagogiske verktøy er hyppig brukt av store grupper.

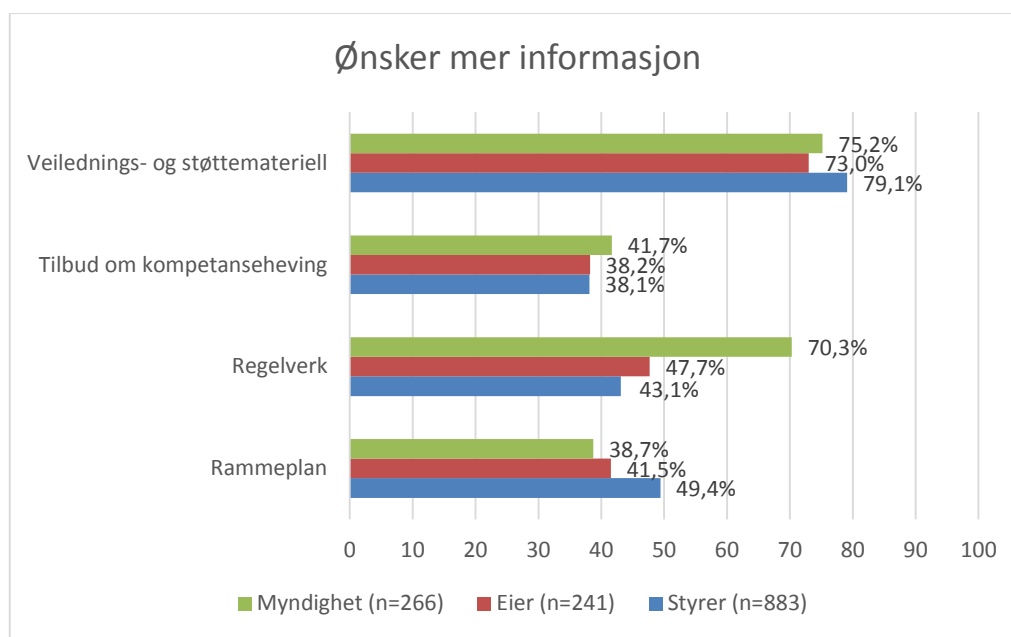
Det er klare forskjeller mellom målgruppene styrere, eier og myndighet hvor hyppig de bruker nettressursene på www.udir.no/barnehage. Tabell 3.1 viser andelen av de ulike målgruppene som bruker nettressursene månedlig eller hyppigere. Det er også forskjeller innfor målgruppene, mellom kommunale og private styrere og mellom kommunale og private eiere. Kommunale eiere bruker alle ressursene klart mer enn private eiere, og styrere i kommunale barnehager er noe oftere inne og ser på ressurser som ligger på www.udir.no/barnehagen enn kolleger i private barnehager. Gjennomgående benytter barnehagemyndigheten nettressursene hyppigst.

Tabell 3.1: Andel styrere, eiere og myndighet som bruker nettstedet [udir.no/barnehage](http://www.udir.no/barnehage) månedlig eller oftere for å lese om følgende saker. (Spørsmål 3 i vedlegg 1, spørsmål 4 i vedlegg 2 og 3.)

	Kommunale styrere n=492	Private styrere n=435	Private eiere n=161	Kommunale eiere n=81	Myndighet n=266
Nyheter fra Utdanningsdirektoratet	50,6%	40,9%	44,2%	84,3%	87,7%
Pedagogiske verktøy	42,0%	30,1%	30,4%	49,4%	55,6%
Møter og konferanser	19,3%	16,6%	13,6%	43,9%	45,0%
Kompetansetilbud	22,0%	18,9%	16,5%	40,9%	44,9%
Statistikk og forskning om barnehager	18,5%	16,0%	15,9%	27,7%	39,4%
Rapporter	15,3%	12,3%	14,7%	21,7%	36,5%
Temahefter og veiledere	31,3%	28,5%	24,0%	34,1%	44,2%
Rammeplan	25,9%	23,3%	22,9%	22,2%	35,7%
Regelverk	23,9%	21,9%	25,6%	54,8%	66,4%
Vetuva	11,4%	9,9%	10,6%	14,6%	16,7%
Udir-magasinet for barnehager	15,7%	12,9%	12,9%	22,9%	19,0%

3.4 Ønsker om mer informasjon

Barnehagestyrerne, barnehageeierne og barnehagemyndigheten ønsker i størst grad mer informasjon om veilednings- og støttemateriell, mens det i tillegg er et stort ønske om mer materiell om regelverket fra barnehagemyndighetens side (figur 3.3).

Figur 3.3: Oversikt over andelen barnehagestyrere, eiere og barnehagemyndighet som ønsker at Utdanningsdirektoratet lager mer informasjon om ulike tema. (Spørsmål 4 i vedlegg 1, spørsmål 5 i vedlegg 2 og 3.)

En litt større andel styrere i privat eide barnehager (46,7 prosent) enn i kommunale (39,0 prosent) ønsker mer informasjonsmaterieell om barnehagens regelverk. Styrerne som ønsker mer informasjon om regelverk, har i gjennomsnitt litt færre barn i sin barnehage. Det er også noen flere styrere i private barnehager (41,6 prosent) enn i kommunale (35,6 prosent) som ønsker seg mer informasjonsmaterieell om kompetansehevingstiltak.

Blant de 19 barnehagestyrere har brukt muligheten til å skrive fritt om andre typer informasjon de ønsker seg fra Utdanningsdirektoratet nevnes fag- og forskningslitteratur (forskning, forskningsresultater, fagstoff og ny faglitteratur).

Ni eiere har spilt inn andre tema de ønsker at Utdanningsdirektoratet lager mer informasjon om. Flere ønsker mer informasjon om arbeidet med ny barnehagelov og ny rammeplan, samt flere temahefter i kjølevannet av ny rammeplan. Det er også flere kommentarer som går i retning av å dele erfaringer med andre barnehager, gjennom formidling av gode eksempler og opprette en idebank. Spesielt etterlyses samiske hjelpemidler til barnehagene.

I alt 11 representanter for barnehagemyndigheten har ønsker om annet informasjonsmaterieell. Det er omfatter konkrete forhold som tilskuddsordninger til ikke-kommunale barnehager, ny forskning, informasjon om kvalitetsarbeid og kvalitetsverktøy. Noen har også ønsker om en idebank hvor det er mulig å finne forslag på beregninger, svarbrev og planer. Ut over dette ønskes det at føringer fra Kunnskapsdepartementet kommer tilstrekkelig fram og at informasjon fra Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet publiseres først på deres sider. Materieell på nynorsk etterlyses også.

4. BARNEHAGENS ARBEIDSMÅTER

Spørsmålene om barnehagens arbeidsmåte handler om kartlegging av samarbeidet barnehagen har med foreldre og med barnehageeier. Kun **barnehagestyrerne** er bedt om å svare på spørsmålene om barnehagens arbeidsmåter. Spørsmålene finnes i vedlegg 1.

I 97 prosent av barnehagene gjennomføres det foreldresamtaler to eller flere ganger i året, og det er klart vanligste å ha to årlige foreldresamtaler (tabell 4.1). Nesten fire av fem barnehager gjennomfører også foreldremøter minst to ganger i året. Halvparten av barnehagene gjennomfører møter i samarbeidsutvalget minimum tre ganger i året.

Tabell 4.1: *Hyppighet av foreldresamtaler, foreldremøter og møter i samarbeidsutvalget i barnehagen. (Spørsmål 5 i vedlegg 1.)*

	0 ganger	1 gang	2 ganger	3 ganger eller mer	Sum
Foreldresamtale	0	3,3%	91,9%	4,7%	100% (n=928)
Foreldremøte	0	21,8%	72,4%	5,8%	100% (n=928)
Møte i samarbeidsutvalget	0,3%	8,7%	37,7%	53,2%	100% (n=928)

Kommunalt eide barnehager rapporterer om litt hyppigere foreldresamtaler og samarbeidsutvalgsmøter enn private, men forskjellen er liten selv om den er statistisk signifikant. Det er ikke forskjeller etter barnehagens størrelse.

95 prosent av barnehagene har nedskrevne rutiner for gjennomføring av foreldresamtaler. Tre av fire har nedskrevne rutiner for løpende informasjon til foreldre, mens seks av ti har slike rutiner for behandling av informasjon fra foreldrene. Noe større andel private barnehager har nedskrevne rutiner for behandling av løpende informasjon fra foreldrene (63 prosent) enn de kommunale (54 prosent).

Både barn, foreldre/foresatte og personalet deltar i barnehagens vurderingsarbeid i så å si alle barnehagene, men det er personalet som deltar klart mest. Det er ingen forskjeller mellom private og kommunale barnehager når det gjelder disse gruppenes deltakelse. Tabell 4.2 viser fordelingen av svarene fra styrerne. I denne tabellen er funnene sammenstilt i en tidsserie med funn fra tidligere undersøkelser (Gulbrandsen & Eliassen 2013).

Tabell 4.2: Barnehagestyrernes svar på i hvor stor grad barn, foreldre og personalet deltar i vurderingsarbeid i barnehagen. (Spørsmål 7 i vedlegg 1.)

	År*	Deltar ikke %	Deltar litt %	Deltar noe %	Deltar mye %	Ubesvart %
Barn	2002	21	30	29	5	16
	2004	14	27	41	5	13
	2008	8	26	51	8	7
	2012	11	31	46	6	6
	2015	5	28	54	5	8
Foreldre	2002	3	15	53	23	5
	2004	2	13	56	24	6
	2008	0,5	12	67	18	2
	2012	1	14	67	14	3
	2015	1	17	67	10	6
Personalet	2002	**	**	4	93	3
	2004	**	**	4	93	3
	2008	**	**	3	95	2
	2012	-	-	4	92	3
	2015	**	**	5	89	6
Barnehageeier	2002	20	28	25	15	12
	2004	19	27	26	14	13
	2008	12	26	34	21	6
	2012	9	27	35	23	6
	2015	5	20	42	25	7
Kommunal myndighet	2002	42	25	14	4	15
	2004	38	27	15	3	17
	2008	33	31	24	5	8
	2012	25	35	28	6	6
	2015	13	32	43	7	6

*tall fra 2002-2012 er fra Gulbrandsen & Eliassen (2013)

**under 0,5

-i 2012 er de ingen tilfeller

Flere private (79 prosent) barnehager enn kommunale (67 prosent) oppgir at eier deltar mye i vurderingsarbeidet, mens flere kommunale (60 prosent) enn private (46 prosent) barnehagestyrere oppgir at kommunal barnehagemyndighet deltar noe eller mye. Tendensen i tidsserien er at eiere og barnehagemyndighet ser ut til å delta i større grad enn tidligere.

Både barn og foreldre deltar i noen grad i løpende planlegging av aktiviteter i barnehagen, og barn deltar mer enn foreldre (tabell 4.3).

Tabell 4.3: Oversikt over svarene styrerne gir på i hvor stor grad barn og foreldre deltar i løpende planlegging av barnehagens aktiviteter. (Spørsmål 8 i vedlegg 1.)

	År*	Deltar ikke %	Deltar litt %	Deltar noe %	Deltar mye %	Ubesvart %
Foreldre	2002	4	21	60	14	**
	2004	3	20	61	15	2
	2008	1	24	65	8	2
	2012	1	27	65	4	3
	2015	4	40	46	4	6
Barn	2002	7	28	47	17	2
	2004	5	24	57	12	3
	2008	2	8	63	23	4
	2012	1	11	61	24	3
	2015	1	10	59	24	6

*Tall fra 2002-2012 er fra Gulbrandsen & Eliassen (2013)

**Under 0,5 prosent

5. SPRÅK

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. I dette kapitlet presenteres barnehagestyrernes svar på spørsmål om språkkartlegging, språkmiljø og språkstimulering. Spørsmålene om språk er stilt til **barnehagestyrerne** og spørsmålene finnes i vedlegg 1. Til en del av figurene i dette kapitlet er det laget detaljerte tabeller som finnes i vedlegg 5.

5.1 Språkkartlegging og bruk av resultatene

I spørsmålet om barnehagens språkkartleggingspraksis fikk styrerne mulighet til å velge en av fem beskrevne kartleggingsstrategier. Tabell 5.1 viser fordelingen av svarene fra styrerne sammen med tilsvarende resultater fra tidligere undersøkelser (Gulbrandsen & Eliassen 2013). Kartlegging av barns språk når foreldre og/eller personalet opplever behov for det er den dominerende strategien, men det er også en stor gruppe som rutinemessig kartlegger alle barna i barnehagen. Tendensen over tid er at kartlegging etter behov øker, mens rutinemessig kartlegging synker.

Tabell 5.1: Styrernes svar på hvilken språkkartleggingsrutine de benytter i barnehagen. (Spørsmål 9 i vedlegg 1.)

	2008*	2012*	2015
Kartlegger rutinemessig alle barna i barnehagen	60%	50%	35,5 %
Kartlegger rutinemessig alle barn med annen språklig bakgrunn (annet førstespråk) enn norsk	1%	2%	2,3%
Kartlegger barns språk når foreldre og/eller personale mener det er behov for kartlegging**	33%	42%	57,6%
Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer sjelden**	2%	2%	1,3%
Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer aldri	***	***	0,3%
Vet ikke	***	***	0,2%
Sum	(n=707)	(n=649)	100% (n=920)

* Tallene fra 2008 og 2012 er hentet fra Gulbrandsen og Eliassen (2013)

**I Gulbrandsen og Eliassen (2013) er følgende svarkategorier brukt: «Nei, ingen faste rutiner som gjelder alle, men barn velges ofte ut etter observasjon og behovsvurdering fra personale eller foreldre» og «Nei, ingen faste rutiner som gjelder alle, og kun sporadisk (sjelden) kartlegging av barns språk»

***Spørsmålene er ikke stilt tidligere

Det er 25 barnehagestyrere som har skrevet kommentarer der de beskriver andre strategier for språkkartlegging enn de vi har listet opp blant svaralternativene. 13 av disse forteller at barnehagen har rutiner for å kartlegge alle barn i en bestemt aldersgruppe, for eksempel treåringene. Noen peker også på at de i tillegg til dette benytter strategien med å kartlegge etter behov:

Kartlegger alle 4-5 åringer med språkkartleggingsverktøy og dersom foreldre/personal lurere på noe tar vi det en ekstra gang eller tidligere.

Det pekes på at flere av svaralternativene i spørreskjemaet er relevante.

Andelen som bruker de seks mest utbredte språkkartleggingsverktøyene samt egenutviklet verktøy vises i tabell 5.2 sammen med resultater fra tidligere undersøkelser (Gulbrandsen og Eliassen 2013). Bruken over tid viser ingen store endringer.

Tabell 5.2: *Styrernes svar på hvilke språkkartleggingsverktøy som brukes. (Spørsmål 10 i vedlegg 1.)*

	2008*	2012*	2015
Askeladden	25%	27%	27,9%
Tras	90%	90%	94%
SATS	4%	3%	3,5%
Språk 4	**	5%	4,2%
ASQ	**	4%	**
Alle med	**	56%	66%
Reynells språkttest	**	16%	**
Lær meg norsk før skolestart	**	7%	9,4%
Egenutviklede	10%	7%	11,3%
Andre	26%	10%	11,9%

* Tallene fra 2008 og 2012 er hentet fra Gulbrandsen og Eliassen (2013)

** Disse svarkategoriene har ikke vært med de enkelte årene

107 respondenter svarer at de benytter andre språkkartleggingsverktøyer enn de som er listet opp i spørreskjemaet. En oversikt over andre kartleggingsverktøy er gitt i tabell 5.3.

Tabell 5.3: *Barnehagestyrernes opplysninger om andre språkkartleggingsverktøyer som benyttes. (Spørsmål 10 i vedlegg 1.)*

	Antall
Nyasit	19
Å by barnet opp til dans, danseskjema	16
Reynell	7
Bo Ege	5
Ord som gror	4
20 spørsmål om språk	4
Språk 5-6	4
Artikulasjonstest	4
Fonem-test	4
Mino kart	4
Trondheimsmodellen	4
Verktøy som nevnes av 1-3 styrere: 30-ordlista, ASK/ASQ, Begrepsforståelse Inger Løge, Indikatoranalyser, EVA språkttest, Grep om begreper, KAK, Kartleggingsprøve for minoritetsspråklige (Trondheim kommune), KBU, Mio, Montessori, Se bildet, si ordet, SIT, Snakkepakken, Språksprell, Språklek, Språkkista.	

Halvparten av styrerne svarer at de gjennomfører språkkartleggingen en gang i året eller oftere, mens 42 prosent svarer at det skjer kun ved behov (tabell 5.4). Svarene på dette spørsmålet må tolkes i sammenheng med svarene som er presentert i tabell 5.1, om rutiner for kartlegging av barns språk: Av de som rutinemessig kartlegger alle barna, gjennomfører 94 prosent kartlegging årlig eller oftere. Av de som kartlegger språk sjelden eller når foreldre/personalet mener det er behov for det, svarer to av tre at

kartleggingen skjer kun ved behov². I tabell 5.4 er årets resultater sammenstilt med tidligere undersøkelser (Gulbrandsen og Eliassen 2013). Siden 2008 ser vi at årlig språkkartlegging går ned, mens behovsstyrt kartlegging øker.

Tabell 5.4: Styrernes svar på hvor ofte språkkartlegging gjennomføres i barnehagen. (Spørsmål 11 i vedlegg 1.)

	2008*	2012*	2015
En gang i året eller oftere	65%	59%	53,1%
Sjeldnere, men minst en gang i løpet av tiden barnet er i barnehagen	8%	7%	4,2%
Kun ved behov	26%	32%	42,6%
Vet ikke	3%	2%	0,1%
Sum	(n=707)	(n=649)	(n=911)

* Tallene fra 2008 og 2012 er hentet fra Gulbrandsen og Eliassen (2013)

I tabell 5.5 ser vi at så å si alle styrerne svarer at barnehagelærer gjennomfører språkkartleggingen, både i private og kommunale barnehager. 15 prosent svarer at også assistenter deltar i dette arbeidet, noe flere svarer at andre med spesialkompetanse i og utenfor barnehagen deltar. Tabell 5.5 viser en sammenstilling med tidligere undersøkelser (Gulbrandsen og Eliassen 2013) og her framgår det at assistenter og andre med spesialkompetanse deltar i mindre grad enn tidligere. Andelen assistenter har gått ned fra tidligere år og det kan skyldes at en del barnehagelærere som ikke har hatt funksjonen pedagogisk leder har krysset av i denne kategorien, mens de nå finner sin plass i kategorien barnehagelærer.

Kommunale barnehager er litt mer tilbøyelige til å gjennomføre språkkartleggingen ved hjelp av andre med spesialkompetanse enn private (signifikant, men liten forskjell). Det er også en tendens til at barnehagene som bruker egne ansatte med spesialkompetanse til språkkartlegging i gjennomsnitt er større (63 barn) enn de som ikke gjør det (52 barn). Barnehager som lar assistentene utføre kartleggingen er i gjennomsnitt noe mindre (49 barn) enn barnehager der assistentene ikke gjør dette arbeidet (55 barn).

Tabell 5.5: Barnehagestyrernes svar på hvem som utfører språkkartleggingen. (Spørsmål 12 i vedlegg 1.)

	2008*	2012*	2015
Barnehagelærer**	97%	97%	98,9%
Assistenter	51%	33%	14,9%
Andre i barnehagen med spesialkompetanse	25%	27%	19,2%
Andre utenfor barnehagen med spesialkompetanse	16%	25%	17,3%
Antall	(n=707)	(n=64)	(n=91)

* Tallene fra 2008 og 2012 er hentet fra Gulbrandsen og Eliassen (2013)

** I 2008 og 2012 er pedagogisk leder brukt om denne kategorien

² Mye tyder på at svaralternativet «Sjeldnere, men minst en gang mens barnet er i barnehagen» er uheldig formulert, siden det relateres til hvor ofte barna kartlegges og ikke på hvor ofte kartlegging foregår i barnehagen.

Resultatene fra språkkartlegging brukes vanligvis til tilrettelegging av tilbudet til det enkelte barn og informasjon og samtaler med foreldre. To av tre barnehagestyrere svarer også at språkkartleggingen brukes til å identifisere barn som trenger særlig tilrettelagt tilbud (tabell 5.6).

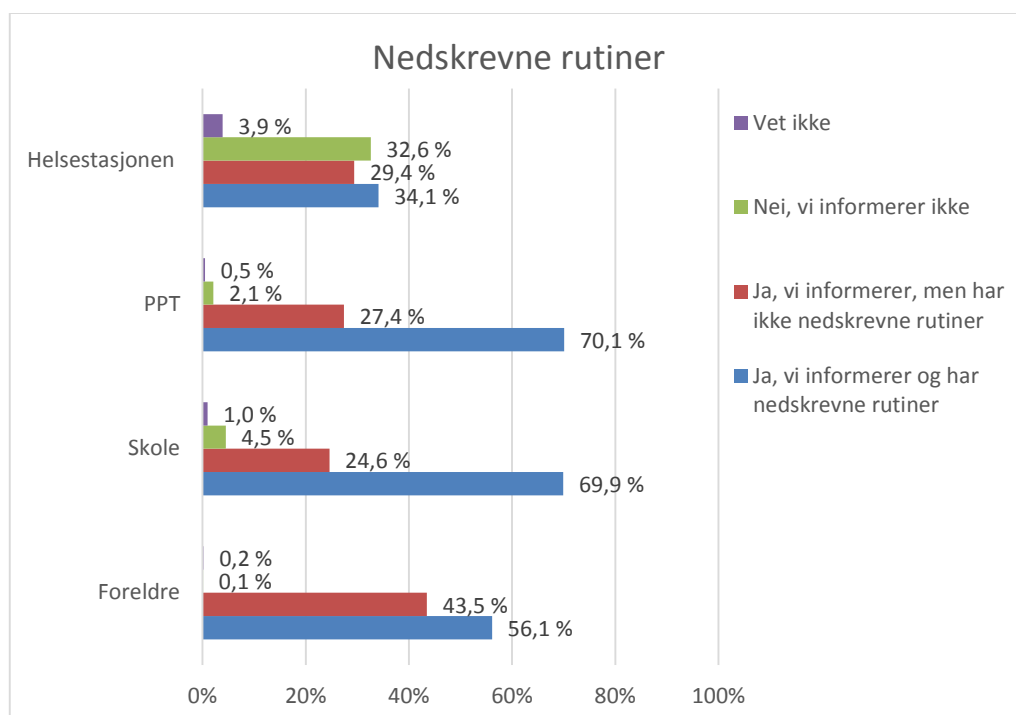
Tabell 5.6: Styrernes svar på hvorvidt resultatene fra kartleggingen blir brukt til ulike formål. (Spørsmål 13 i vedlegg 1.)

	(n=912)
Tilrettelegging av tilbudet for det enkelte barn	81,3%
Identifisere barn som trenger særskilt tilrettelagt tilbud	67,0%
Tilrettelegging av tilbudet i mindre grupper	47,6%
Informasjon og samtaler/samarbeid med foreldre	74,7%
Resultatene blir ikke brukt	0,1%
Avdekke behov for flere tester	27,2%
Vet ikke	0,1%

14 styrere har gitt en kommentar til dette spørsmålet og påpeker at kartleggingen er en del av dokumentasjon for søknader om spesialpedagogisk hjelp, at de dokumenterer barnets sterke sider og at resultatene brukes i vurderings- og refleksjonsarbeidet i barnehagen.

Når kartleggingsverktøyene viser at det er grunn til bekymring for et barns utvikling, har 70 prosent av barnehagene nedskrevne rutiner for å informere skole og PPT (figur 5.1)³. En litt større andel styrere i kommunale barnehager (77 prosent) enn i private (60 prosent) svarer at de har skriftlige rutiner overfor skolen, og det er også noen flere kommunale styrere som har rutiner overfor PPT. Når det gjelder nedskrevne rutiner for informasjon til foreldre, så er barnehagene som har slike rutiner i gjennomsnitt litt større enn de som ikke har skriftlige rutiner.

³ Dette spørsmålet har stor frafall når det gjelder rutiner opp mot skole og helsestasjon. Se vedlegg 4.

Figur 5.1: Barnehagestyrernes svar på om barnehagen har nedskrevne rutiner for å informere noen av følgende dersom kartlegginger fører til bekymring. (Spørsmål 14 i vedlegg 1.)

Det er 89 barnehagestyrere som har skrevet en kommentar til spørsmålet og påpeker at informasjon til skole, PPT og helsestasjon kun skjer etter samtykke fra foreldrene. I tillegg gis det eksempler på andre instanser som informeres: barnevernet, kommunalt fagsenter for barn, førskoleteam, språksenter, ressursteam etc.

5.2 Språkstimulering

63 prosent av barnehagene har nedskrevne rutiner for å følge opp barn som trenger særskilt tilbud med hensyn til språk. Andelen som har slike skriftlige rutiner er høyere blant kommunale (70 prosent) enn private (56 prosent) barnehager.

Tre av fire barnehager har gjort endringer i arbeidet sitt med språkstimulering i løpet av de siste tre årene. Det er litt flere kommunale (80 prosent) enn private (70 prosent) barnehager som oppgir at de har endret arbeidet.

Videre er barnehagestyrerne spurt om i hvor stor grad ulike forhold har ført til endringer i arbeidet deres med språkstimulering (tabell 5.7). Styrerne opplever størst endring i arbeidet med språkstimulering som følge av at ansatte leser veiledere og temahefter, og av at mange ansatte i samme barnehage deltar på kompetanseheving.

Tabell 5.7: Styrernes svar på i hvor stor grad følgende forhold har ført til endring i arbeidet med språkstimulering. (Spørsmål 17 i vedlegg 1.)

	n*	Gjennomsnitt**	Std. avvik
Lest veiledere/temahefter	812	3,77	,900
Mange ansatte har deltatt på kompetanseheving	864	3,77	1,197
Lest forskningsrapporter eller lignende fagstoff	787	3,50	1,019
Noen få ansatte har deltatt på kompetanseheving	686	3,37	1,166
Tips fra andre barnehager	717	2,85	1,103
Eier har pålagt oss endringer	687	2,67	1,348

*Dette spørsmålet hadde relativt høye frafallsrater, spesielt blant private barnehager og mindre barnehager

**Svarene er gitt på en skala fra 1 (i svært liten grad) til 5 (i svært stor grad). De som har svart «vet ikke» er holdt utenfor.

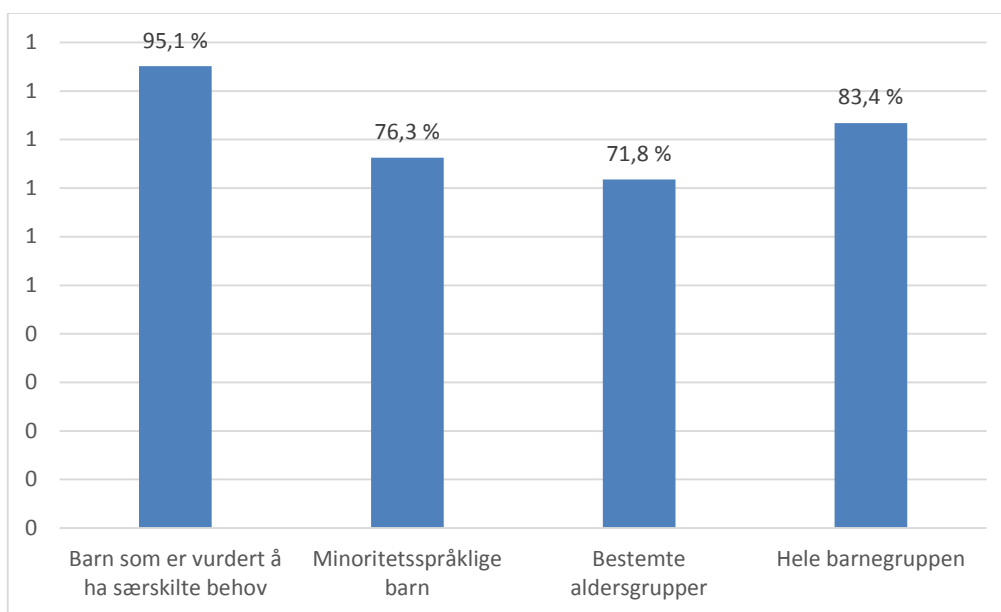
Styrere i kommunale barnehager opplever i noe større grad at språkstimuleringsarbeidet endres av de oppgitte forholdene i tabell 5.7, enn kolleger i private barnehager. Forskjellene er størst for:

- Mange ansatte har deltatt på kompetanseheving ($p < .01$)⁴
- Eier har pålagt oss endringer ($p < .001$)⁵
- Tips fra andre barnehager ($p < .01$)

Flertallet av barnehagestyrerne oppgir at de har spesielle tiltak eller aktiviteter for språkstimulering både for hele barnegruppen, barn med spesielle behov, minoritetsspråklige og for bestemte aldersgrupper blant barna (figur 5.2). Her svarer styrere i kommunale og private barnehager likt, med unntak av tiltak for minoritetsspråklige barn. En større andel kommunale barnehager har tiltak for denne gruppen, noe som synes å skyldes at flere private barnehager svarer at dette ikke er et aktuelt spørsmål (har ikke minoritetsspråklige barn).

4 Her er det også en signifikant samvariasjon med barnehagens størrelse: Større barnehager opplever i noe større grad at mange ansatte på kompetanseheving har ført til endring i arbeid med språkstimulering ($p < .01$)

5 Her er det også en signifikant samvariasjon med barnehagens størrelse: Større barnehager opplever i noe større grad at eiers pålegg om endringer har ført til endring i arbeid med språkstimulering ($p < .001$)

Figur 5.2: Prosent av barnehagene som har spesielle tiltak eller aktiviteter for språkstimulering for ulike grupper barn. (Spørsmål 18 i vedlegg 1.)

Det er forskjeller i gjennomsnittsstørrelse mellom barnehagene der styrer oppgir at man har spesielle språkstimuleringsaktiviteter for henholdsvis minoritetsspråklige barn og barn som vurderes å ha særskilte behov. I begge tilfeller er barnehagene som har spesielle tiltak større enn de som ikke har tiltakene/aktivitetene. Det er ingen slik størrelsesforskjell når det gjelder om barnehagen har tiltak rettet mot hele barnegruppen og aldersbestemte grupper.

Vi har spurt styrerne om bruken av et knippe vel innarbeidede læremidler/metoder i arbeidet med språkstimulering i barnehagen. I tabell 5.8 er resultatene sammenstilt med tidligere undersøkelser (Gulbrandsen og Eliassen 2013). Snakkepakke og egnede lydbøker/bøker benyttes som språkstimulering i tre av fire barnehager. Snakkepakke er noe mer brukt i kommunale enn i private barnehager. Ut over dette er det ingen forskjeller i bruken etter eierskap, men tendensen for alle læremidlene er at barnehagene som bruker dem er i gjennomsnitt større enn de som ikke bruker dem. Bruken av alle de foreslåtte læremidlene/metodene øker over tidsperioden 2008 til 2015. Bruken av strukturerte samtaler har økt kraftig fra 2012 til 2015.

Tabell 5.8: Barnehagens bruk av disse metodene/læremidlene i arbeidet med språkstimulering? (Spørsmål 19 i vedlegg 1.)

	2008* n=565**	2012* n=545**	2015 n=882
Egnede bøker/lydbøker	48%	56%	79%
Strukturerte samtaler	16%	17%	48%
Egenprodusert materiale	39%	55%	57%
BokTras	19%	16%	21%
Språkpose	33%	43%	50%
Snakkepakke	48%	63%	76%

*Tallene er hentet fra Gulbrandsen og Eliassen (2013). I 2008 og 2012 er spørsmålsstillingen todelt: 1. «Brukes særskilte metoder/læremidler/materiale i språkstimuleringstilbudet?» med oppfølgingsspørsmål for de som svarer ja: 2 «Hvilke metoder/læremidler/materiale benyttes?». Svarfordelingen i tabellen henviser til det andre spørsmålet.

**n er ikke oppgitt, men beregnet for 2008 på grunnlag av opplysninger i Winsvold og Gulbrandsen (2009) og beregnet for 2012 på grunnlag av opplysninger i Gulbrandsen og Eliassen (2013).

190 barnehagestyrere har knyttet kommentarer til sin bruk av metoder/læremidler i språkstimuleringsarbeidet, eller de forteller om andre språkstimuleringsmetoder/-læremidler som brukes i barnehagen. Mangfoldet er stort, og i alt nevnes mer enn 50 ulike metoder/læremidler. En oversikt over de som nevnes oftest er gitt i tabell 5.9.

Tabell 5.9: Oversikt over andre metoder/læremidler i arbeidet med språkstimulering. (Spørsmål 19 i vedlegg 1.)

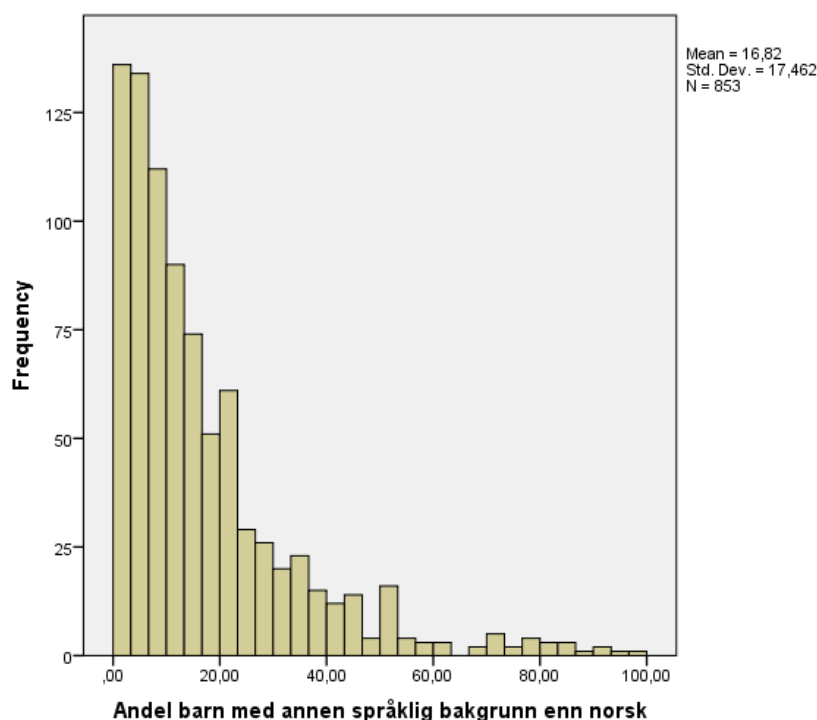
	n
Språkkista	47
Språksprell	30
Grep om begreper	12
Bravo	10
Språkgrupper	8
Ulike språk-apper på Ipad eller liknende	8
Dialogisk lesing	7
Språklek	7

Av andre kommentarer finner vi en del som går på hvordan barnehagen innarbeider språkstimulering i hverdagen og «allmennpedagogikken» sin, og hvordan en også gjør dette uten bruk av bestemte hjelpemidler. Det fortelles også om konkrete språkprosjekter som barnehagene deltar i.

5.3 Barn med annen språklig bakgrunn enn norsk

I gjennomsnitt har 16,8 prosent av barna i barnehagene til styrerne i undersøkelsen en annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i de samiske områdene). Andelen

varierer fra null til 100 prosent⁶. Figur 5.3 viser variasjonen mellom barnehagene når det gjelder andelen barn med annen språklig bakgrunn.

Figur 5.3: Antall barnehager med forskjellig prosentandel av barn som har en annen språklig bakgrunn enn norsk. (Spørsmål 20 i vedlegg 1.)

Kommunale barnehager har en noe høyere andel barn med annen språklig bakgrunn enn norsk (20,2 prosent) enn privat eide barnehager (13,1 prosent). Det er ingen sammenheng mellom barnehagens størrelse i antall barn og andelen med annen språklig bakgrunn. Det er relativt store fylkesvise forskjeller i andelen barn med annen språkbakgrunn. Høyest er gjennomsnittsandelen i barnehager i Oslo med 19 prosent, deretter Rogaland, Østfold, Buskerud og Vest-Agder med 12 prosent og Akershus med 11 prosent. Lavest gjennomsnittlig andel med annen språkbakgrunn finner vi i Nord-Trøndelag (3 prosent), Nordland (4 prosent), Troms (5 prosent) og i Hedmark, Oppland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal (6 prosent).

Den vanligste praksisen er at informasjon til foreldre med annen språklig bakgrunn enn norsk gis muntlig av personalet i barnehagen (tabell 5.10).

⁶ For 11 barnehager er den beregnede andelen mer enn 100 prosent. Dette kan komme av at barnehagen har vokst (flere barn) siden telledatoen i BASIL som utgjør bakgrunnsdata. Andelen barn med annen språkbakgrunn enn norsk er beregnet som antall ikke-norske barn i barnehagen (oppgitt av styrer i undersøkelsen) som andel av totalt antall barn hentet fra BASIL. At en får andeler over 100 prosent kan også bero på tastefeil eller misforståelser av spørsmålet hos respondenten. Analysene er gjennomført uten disse 11 barnehagene.

Tabell 5.10: *Hvordan informasjon gis til foreldre med annen språklig bakgrunn enn norsk. (Spørsmål 21 i vedlegg 1.)*

	n	Gjennomsnitt	Std. avvik
Muntlig informasjon fra personalet	892	3,82	1,178
Muntlig informasjon ved hjelp av tolk	892	2,37	1,298
Infomateriell på foreldrenes språk	892	1,94	1,076

Gjennomsnittlig skår er beregnet ut fra en skala som har verdier fra 1 (i svært liten grad) til 5 (i svært stor grad).

Det er minst vanlig å lage skriftlig informasjonsmaterieil til foreldrene på det aktuelle språket. Jo høyere andel barn med annen språklig bakgrunn enn norsk barnehagen har, jo mer rapporterer styrer at de informerer muntlig, skriftlig og ved hjelp av tolk. Sammenhengen er sterkest for bruk av tolk til muntlig informasjon (Pearsons $r = .199$, $p < .001$), og svakest for utarbeiding av skriftlig informasjonsmaterieil (Pearsons $r = .076$, $p < .05$).

Private barnehager gir informasjon til foreldre ved hjelp av tolk i mindre grad (gjennomsnittlig skår 2,1) enn kommunalt eide barnehager (gjennomsnittlig skår 2,7).

Det er også noen små, men signifikante ($p < .05$) forskjeller mellom fylkene på alle disse tre spørsmålene, og forskjellen er størst for det å lage informasjonsmaterieil på foreldrenes språk. Tabell 5.11 viser hvilke fylker der barnehagene i gjennomsnitt har høyest og lavets skår på de tre ulike måtene å tilrettelegge informasjon på til foreldre med annen språklig bakgrunn enn norsk.

Tabell 5.11: *Oversikt over fylkesvise forskjeller i gjennomsnittlig skår. (Spørsmål 22 i vedlegg 1.)*

Informasjonsmaterieil på foreldrenes språk	Muntlig informasjon fra personalet	Informasjon ved hjelp av tolk
Høyest gjennomsnitt: Rogaland (2,46) Hordaland (2,23) Vest-Agder (2,22)	Høyest gjennomsnitt: Aust-Agder (4,23) Rogaland (4,22) Møre og Romsdal (4,09)	Høyest gjennomsnitt: Finnmark (2,78) Sør-Trøndelag (2,75) Akershus og Vestfold (2,73)
Lavest gjennomsnitt: Aust-Agder (1,36) Buskerud (1,46) Hedmark (1,53)	Lavest gjennomsnitt: Sogn og Fjordane (3,33) Finnmark (3,33) Nordland (3,43)	Lavest gjennomsnitt: Hedmark (1,88) Buskerud (1,98) Nordland (2,08)

Fylkesforskjellene er signifikante ($p < .05$) for alle tre måtene å informere på.

38 prosent av barnehagestyrerne i undersøkelsen svarer at de alltid involverer foreldre med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samisktalende områder) i arbeidet med språkstimulering i barnehagen. En av tre styrere svarer at dette avhenger av hvilket språk foreldrene snakker (tabell 5.12).

Tabell 5.12: Styrernes svar på om foreldre med annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samiske områder) involveres i arbeidet med språkstimuleringen i barnehagen? (Spørsmål 22 i vedlegg 1.)

	Prosent som har svart ja
Alltid	38,0%
Aldri	15,5%
Avhenger av språk	32,6%
Avhenger av kultur	9,6%

Her var det mulig å krysse for mer enn ett alternativ. n=872.

Noe færre styrere i private barnehager (34,5 prosent) enn i kommunale (40,9 prosent) oppgir at de alltid involverer disse foreldrene i arbeidet med språkstimulering. Styrere i private barnehager lar sjeldnere involveringen være betinget av hvilken kultur foreldrene tilhører (6,5 prosent) enn det kommunale barnehager gjør (12,3 prosent).

134 styrere har skrevet en kommentar til dette spørsmålet, og mange av kommentarene slår fast at spørsmålet er uaktuelt for deres barnehage. En god del bruker også kommentarfeltet til å nyansere svarene ved for eksempel å kommentere at det skjer av og til.

En del barnehagestyrere nyanserer hva involvering av denne gruppen foreldre avhenger av annet enn avkryssingsmulighetene språk og kultur. Kommentarene tyder på at det også legges vekt på foreldrenes ønske om og interesse for å delta i arbeidet med språkstimulering og hvilke behov barn og/eller foreldre kan ha. Behovet kan eksempelvis være knyttet til barnets forståelse av norsk og om bare en av foreldrene har minoritetsspråklig bakgrunn.

Kommentarene uttrykker videre at det varierer hvor lett det er å engasjere minoritets-språklige foreldre i arbeidet med språkstimulering i barnehagen. Foreldrenes språkkompetanse kan være et hinder. En av styrerne noterer gode erfaringer med bruk av tolk:

Ved bruk av tolk synest vi det var mykje lettare å involvere og få foreldra delaktige når det gjaldt språkstimulering og i kor stor grad barna nytta sitt eige morsmål godt eller mindre bra.

Samarbeid og kommunikasjon er forutsetninger for involvering av foreldre. Fra kommentarene får vi innblikk i at dette skjer gjennom dialog og samtaler i mer eller mindre formaliserte sammenhenger. Flere sier at språkstimulering tas opp på foreldresamtaler med minoritetsspråklige foreldre, og det kan også være tema på foreldremøter. Noen presiserer at dette gjelder for alle barn.

En forholdsvis beskjeden involvering av minoritetsspråklige antydes av en del kommentarer som handler om at personalet informerer. Foreldrene holdes orientert om språkstimuleringsarbeidet i barnehagen og barnets fremgang og utvikling. En av styrerne forteller for øvrig at:

Vi har også blogg med oversettelsesmuligheter som gir foreldre mulighet til å sette morsmål til barnets opplevelser i barnehage.

En mer aktiv involvering er også synlig i svarene. Flere har beskrevet hvordan de minoritetsspråklige foreldrene er en ressurs, noe som gjerne knyttes til vektlegging av tospråklighet og stimulering av morsmålet. Eksempler som nevnes er at foreldrene lærer personalet enkle ord, setninger og tall på morsmålet, foreldre oversetter og personalet får hjelp til å lage ordbok. Foreldre kan også involveres i tema-arbeid ved å bidra med sanger, vers, eventyr og annet på morsmålet som personalet kan bruke ovenfor gjeldende barn eller barnegruppa. Foruten å invitere til slike bidrag, er det også kommentarer om at personalet veileder og oppfordrer foreldre til å stimulere morsmålet og tospråklighet hjemme, ved for eksempel å snakke med barnet, spille spill og lese bøker på morsmålet (også norsk morsmål).

5.4 Ansatte med annet førstespråk enn norsk

På bakgrunn av data fra BASIL-databasen over ansatte i barnehagen har vi beregnet at det gjennomføres 11 467 årsverk totalt i de 880 barnehagene som har oppgitt svar på spørsmålet om hvor mange ansatte som har annet førstespråk enn norsk (inkludert også vaktmester, rengjøring etc.). Tabell 5.13 viser at i alt 1 703 ansatte i de 880 barnehagene som har svart, har et annet førstespråk enn norsk. Spørsmålet i undersøkelsen dreide seg om ansatte/personer, ikke årsverk, så det er vanskelig å anslå noen sikker andel barnehageansatte med annet førstespråk. Dersom alle de 1 703 jobber fulltid (en ansatt = ett årsverk) ville de utgjort en andel på cirka 15 prosent. Sannsynligvis jobber en del av disse, i likhet med andre barnehageansatte, deltid, slik at den reelle andelen er noe lavere.

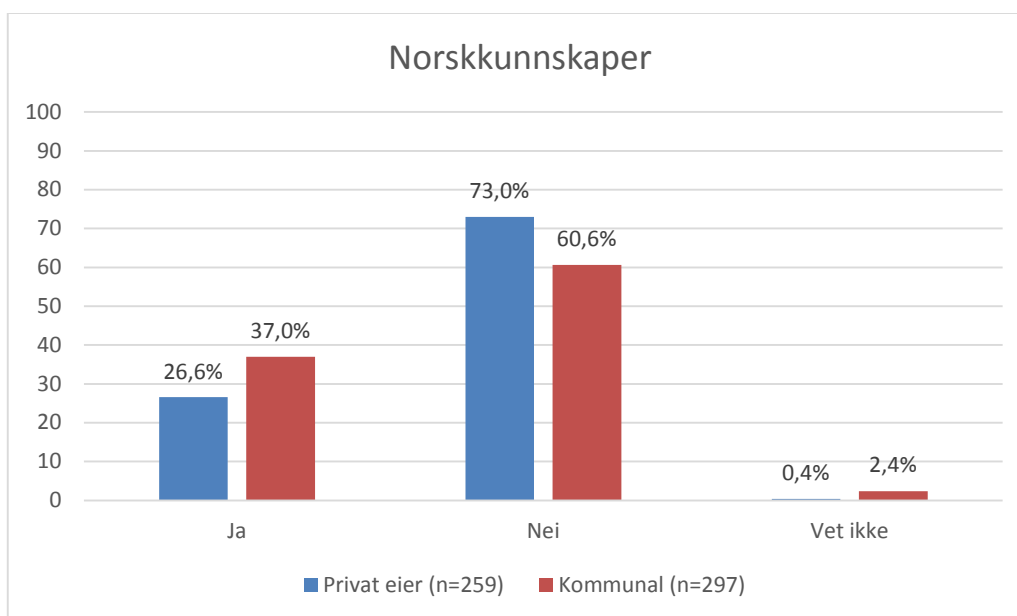
Tabell 5.13 viser også at det er fylkesvise forskjeller, både i gjennomsnittlig antall ansatte med annet førstespråk i barnehagene og i totalt antall barnehageansatte med annet førstespråk enn norsk. Både absolutt antall og gjennomsnittlig antall pr barnehage er høyest i Oslo, men også Akershus har mer enn 300 barnehageansatte med annet førstespråk enn norsk. Oslo, Finnmark, Buskerud og Akershus skiller seg ut med å ha ansatte med annet førstespråk i en stor andel av barnehagene (>80 prosent), mens Oppland, Nord-Trøndelag og Troms har ansatte med annet førstespråk enn norsk i mindre enn 35 prosent av barnehagene. I tabell 5.13 har vi beregnet andelen barnehager uten ansatte med annet førstespråk enn norsk.

Kommunale barnehager oppgir å ha litt flere (i gjennomsnitt 2,1 ansatt pr barnehage) ansatte med annet førstespråk enn private barnehager (i gjennomsnitt 1,7 ansatte). Jo høyere andel barn med annen språklig bakgrunn enn norsk barnehagen har, jo flere ansatte med annet førstespråk har den (Pearsons $r = .382$, $p < .001$).

Tabell 5.13: Oversikt over ansatte med annet førstespråk enn norsk/samisk (i samiske områder) fordelt på fylkene. (Spørsmål 23 i vedlegg 1.)

	Gjennomsnittlig antall ansatte per barnehage	Standardavvik	Totalt antall ansatte i fylket	Andel barnehager uten ansatte med annet førstespråk	Antall barnehager
Østfold	1,6	2,000	70	37%	43
Akershus	3,3	2,860	304	15%	93
Oslo	5,1	4,041	385	8%	75
Hedmark	1,6	3,833	52	55%	33
Oppland	,6	1,925	17	70%	27
Buskerud	2,2	1,869	123	18%	57
Vestfold	2,5	5,577	102	24%	41
Telemark	1,0	1,225	29	52%	29
Aust-Agder	1,6	1,790	35	23%	22
Vest-Agder	2,1	2,414	74	25%	36
Rogaland	2,4	3,359	191	28%	81
Hordaland	1,5	1,732	106	36%	73
Sogn og Fjordane	,8	,868	20	42%	24
Møre og Romsdal	,9	1,181	43	41%	46
Sør-Trøndelag	1,0	1,364	66	49%	65
Nord-Trøndelag	,5	,878	17	69%	36
Nordland	,6	,783	28	61%	51
Troms	,7	1,060	26	64%	39
Finnmark	1,7	1,414	15	11%	9
Total	1,9	2,884	1703	36%	880

Av de barnehagene som oppgir å ha minst en ansatt med annet førstespråk enn norsk (562 barnehager i alt), har en av tre opplevd at ansatte har hatt utilstrekkelig norskkunnskap til å kommunisere godt med kolleger, foreldre eller barn i løpet av det siste året (figur 5.4). Flere kommunale enn private barnehager har opplevd dette, men forskjellen er relativt liten (Cramer's $V=.144$, $p<.01$).

Figur 5.4: Andel av barnehagene med ansatte med annet førstespråk enn norsk, som i løpet av det siste året har hatt ansatte som ikke hadde tilstrekkelig norskkunnskaper til å kommunisere godt med kolleger, barn eller foreldre på norsk? (Spørsmål 24 i vedlegg 1.)

6. TRIVSEL I BARNEHAGEN

Barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Undersøkelsen tar for seg styrernes vurderinger av henholdsvis hvor godt barna trives, inngår i sosiale relasjoner, støttes i lek og samspill mellom barna. Spørsmål om barnas trivsel er stilt til **barnehagestyrerne**, og finnes i vedlegg 1.

Det er relativt liten variasjon i svarene på disse spørsmålene. Mer enn 95 prosent av styrerne som har svart benytter kategoriene «i stor grad» eller «i svært stor grad», og få oppgir liten eller svært liten grad av trivsel, sosiale relasjoner, støtte i lek og samspill mellom barn (tabell 6.1).

Tabell 6.1 Barnehagestyrernes vurderinger av barnas trivsel i barnehagen.
(Spørsmål 25 i vedlegg 1.)

	I liten eller svært liten grad*	Verken eller	I stor grad	I svært stor grad	Sum
Trives alle barn?	0	0,3%	61,3%	38,3%	100% (n=877)
Har alle barn minst en venn i barnehagen?	0,2%	1,6%	60,4%	37,8%	100% (n=878)
Inngår alle barn i gode relasjoner med en eller flere i personalet?	0,1%	0,8%	41,9%	57,2%	100% (n=876)
Støtter og utvikler personalets barnas lek?	0,6%	2,7%	60,2%	36,5%	100% (n=877)
Arbeider personalet systematisk med samspillet mellom barna?	0,6%	4,2%	44,9%	50,3%	100% (n=878)

*På grunn av svært få svar har vi slått sammen svaralternativ i svært liten og liten grad i tabellen.

Styrere i private barnehager vurderer trivselen for alle barn til å være litt høyere enn hva kolleger i kommunale barnehager gjør, og de har også i gjennomsnitt litt mer tro på at alle barna har minst en god venn i barnehagen og at personalet støtter og utvikler barnas lek. Forskjellene er signifikante ($p < .01$), men små.

7. TID TIL SAMARBEID

Tid blir ansett som en knapphetsfaktor i mange barnehager. Spørsmålene om tid til samarbeid og refleksjon er stilt til **barnehagestyrerne**, og spørsmålene finnes i vedlegg 1.

Avdelingsmøter avholdes 2-3 ganger pr måned eller oftere i 81 prosent av barnehagene. Kommunale barnehager har oftere ledergruppe- og avdelingsmøter, mens private har litt hyppigere personalmøter for alle (tabell 7.1).

Tabell 7.1: *Hvor ofte ulike møter avholdes. (Spørsmål 26 i vedlegg 1.)*

	Eierskap	Aldri eller sjeldnere enn en gang i måneden	1 gang i måneden	2-3 ganger i måneden	Ukentlig eller oftere	Sum
Avdelingsmøter	Kommunal	3,2%	11,8%	40,0%	45,0%	100% (n=467)
Cramer's V = .127 (p>.01)	Privat	4,9%	18,1%	42,5%	34,4%	100% (n=409)
	Totalt	4,1%	14,7%	41,3%	40,0%	100%
Ledergruppemøter	Kommunal	2,6%	11,1%	38,5%	47,9%	100% (n=468)
(Cramer's V = .165, p<.001)	Privat	5,7%	19,6%	37,3%	37,5%	100% (n=408)
	Totalt	4,1%	15,0%	37,9%	42,9%	100%
Personal møter der alle deltar	Kommunal	23,1%	76,7%	0,2%	0	100% (n=468)
(Cramer's V = .175, p<.001)	Privat	14,4%	81,7%	3,4%	0,5%	100% (n=410)
	Totalt	19,1%	79,1%	1,7%	0,2%	100%

Forekomsten av de ulike møtetyperne har sammenheng med gjennomsnittlig antall barn i barnehagen hvor barnehagestyrerne er. Barnehagestyrere som oppgir at de aldri holder slike møter har i gjennomsnitt færre barn enn de som har møtene. De som har møtene ukentlig eller oftere har i gjennomsnitt barnehager med litt flere barn enn de som har møtene sjeldnere.

8. VURDERING AV FYLKESMANNENS ARBEID

I dette kapitlet presenteres vurderinger av arbeidet Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling gjør overfor barnehagene. Spørsmålene omfatter klagesaksbehandling, veilednings- og støtterolle på områder som kompetanseutvikling og regelverk, tilsyn og økonomiske tilskudd.

Spørsmålene om hvordan en opplever Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling sitt arbeid for å sikre utvikling og kvalitet på barnehageområdet er stilt til **barnehageeiere** og **barnehagemyndighet**. Barnehagemyndigheten har fått noen tilleggsspørsmål der de vurderer hvor viktig de ulike funksjonene hos Fylkesmannen er. Spørsmålene finnes i vedlegg 2 og 3. Til en del av figurene i dette kapitlet er det laget detaljerte tabeller som finnes i vedlegg 5.

Her har vi sett spesielt etter fylkesvise forskjeller i svarene, i tillegg til forskjeller mellom kommunale og private eiere av barnehager.

8.1 Vurdering av Fylkesmannen som medspiller

Både barnehageeier og barnehagemyndighet er bedt om å gi en generell vurdering av om Fylkesmannen er en viktig medspiller for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet.

45 prosent av eierne mener at Fylkesmannen i stor eller svært stor grad er en viktig medspiller i kvalitets- og utviklingsarbeidet (tabell 8.1). Kommunene som barnehageeier opplever i større grad Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling som en viktig medspiller for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet, enn hva private eiere gjør. Det er også flere private barnehager som ikke vet hva de skal svare på dette spørsmålet. Forskjellen er signifikant og tydelig (Cramer's $V = .357$, $p < .001$).

Tabell 8.1: Privat og kommunal barnehageeiers vurderinger av i hvor stor grad fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling er en viktig medspiller for barnehagen for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. (Spørsmål 6 i vedlegg 2.)

	I svært liten grad	I liten grad	Verken eller	I stor grad	I svært stor grad	Vet ikke	Totalt
Privat eier	6,5%	23,5%	27,6%	24,7%	8,2%	9,4%	100% (n=170)
Kommunal eier	4,9%	7,4%	17,3%	53,1%	16,0%	1,2%	100% (n=81)
Totalt	6,0%	18,3%	24,3%	33,9%	10,8%	6,8%	100% (n=251)

Det er visse fylkesvise forskjeller i vurderingene. Barnehageeiere i Hedmark, Troms og Vestfold gir Fylkesmannen best vurdering, mens vi finner Finnmark, Akershus og Østfold er i den andre enden av skalaen. Forskjellene mellom fylker er tilstrekkelig stor sammenlignet med variasjonen innen hvert fylke til å være signifikante ($p < .01$).

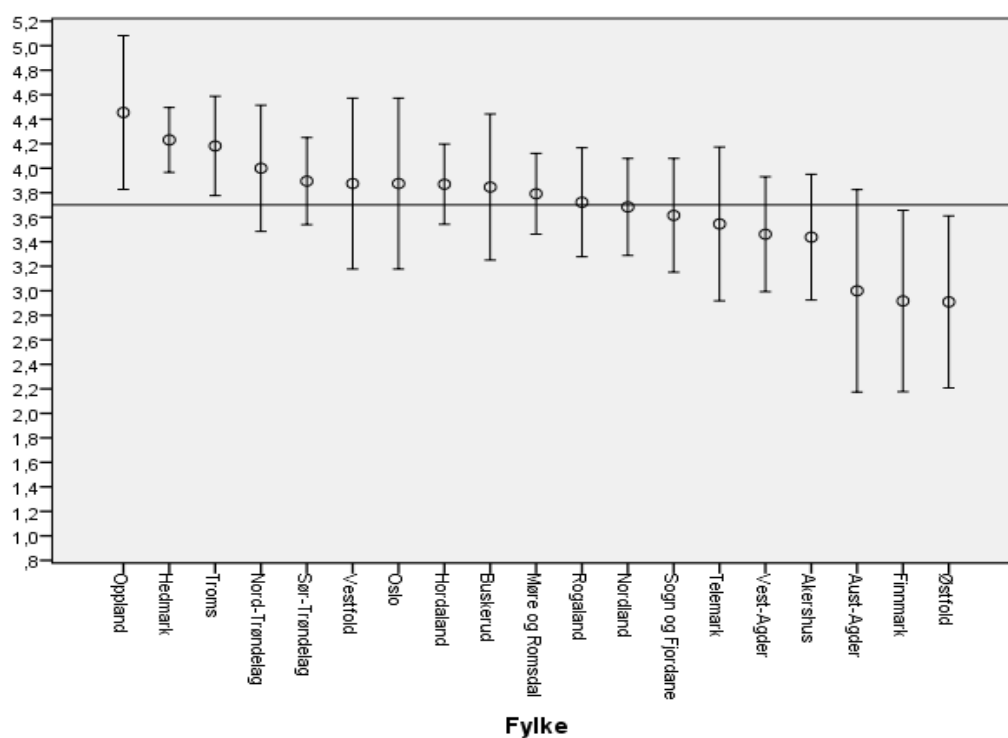
72 prosent av de lokale barnehagemyndighetene som har svart mener at Fylkesmannen i stor eller svært stor grad er en viktig medspiller for dem som lokal barnehagemyndighet i arbeidet med å sikre god kvalitet og utvikling på barnehageområdet (tabell 8.2). Barnehagemyndigheten i kommuner med mange barnehager gir Fylkesmannen en noe mindre positiv vurdering (Pearsons $r = -.171$, $p < .01$), og respondenter i kommuner med høy andel private barnehager gir også en noe mindre positiv vurdering (Pearsons $r = -.172$, $p < .01$).

Tabell 8.2: Barnehagemyndighetens vurderinger av i hvor stor grad Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling er en viktig medspiller til kommunen som barnehagemyndighet for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. (Spørsmål 7 i vedlegg 3.)

	I svært liten grad	I liten grad	Verken eller	I stor grad	I svært stor grad	Totalt
Barnehagemyndighet	2,4%	9,1%	16,5%	56,7%	15,4%	100% (n=254)

Kommunene i Oppland er mest fornøyd (gjennomsnitt på 4,5), mens kommunene i Østfold og Finnmark er minst fornøyd (gjennomsnitt på 2,9) med Fylkesmannen som medspiller (figur 8.1). Gjennomsnittsvurderingen er basert på en skala fra 1 (svært liten grad) til 5 (svært stor grad).

Som det framgår av figur 8.1 så er estimatene av gjennomsnittsvurdering i fylkene relativt lite presis (store konfidensintervaller), dette på grunn av få svar i hvert fylke og betydelig variasjon i svarene i enkelte fylker. Det betyr at det må ganske store fylkesvise forskjeller til for at vi skal kunne slå fast at det ikke dreier seg om tilfeldig variasjon. Ut fra figuren og de statistiske testene kan vi si at det er forskjeller mellom de med høyest og lavest skår («flankene» i figuren), men ikke at det er forskjeller mellom fylkene mellom disse ytterpunktene.

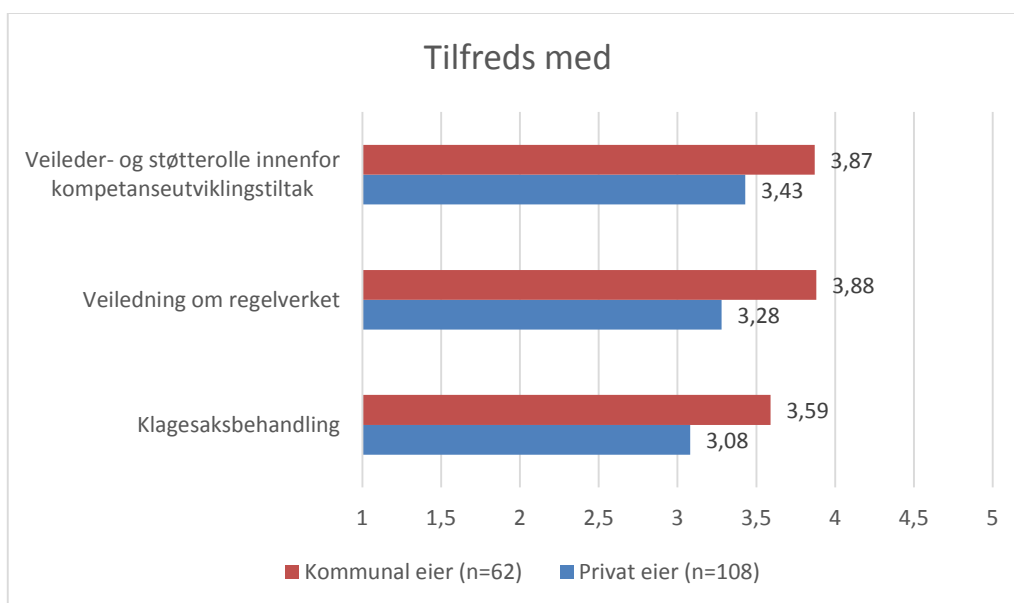
Punktene angir gjennomsnittlig vurdering i fylket og de loddrette strekene angir et 95 prosent konfidensintervall. Den vannrette streken er gjennomsnittvurderingen for fylkene. n=269.

Figur 8.1: Barnehagemyndighetenes i kommunene sin opplevelse av Fylkesmannens Oppvekst- og utdanningsavdeling som en viktig for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. (Spørsmål 7 i vedlegg 3.)

8.2 Vurdering av Fylkesmannens funksjoner

Både barnehageeier og barnehagemyndighet er spurt om hvor tilfreds de er med Fylkesmannens funksjoner klagesaksbehandling, veiledning om regelverk og veileder og støtterolle innen kompetanseutvikling.

I figur 8.2 er gjennomsnittvurderinger på skalaen 1 (svært utilfreds) til 5 (svært tilfreds) gjengitt for private og kommunale barnehageeiere. Her har vi valgt å presentere gjennomsnittvurderinger for de som har foretatt en slik vurdering. Mellom 20 og 32 prosent av barnehageeierne har imidlertid svart «vet ikke» på hvert av disse tre spørsmålene, og det er flest private barnehageeiere som svarer «vet ikke». Det er signifikante forskjeller i vurderingene av Fylkesmannens funksjoner mellom kommunale og private barnehageeiere ($p < .01$), slik at disse gruppene presenteres hver for seg i figuren.

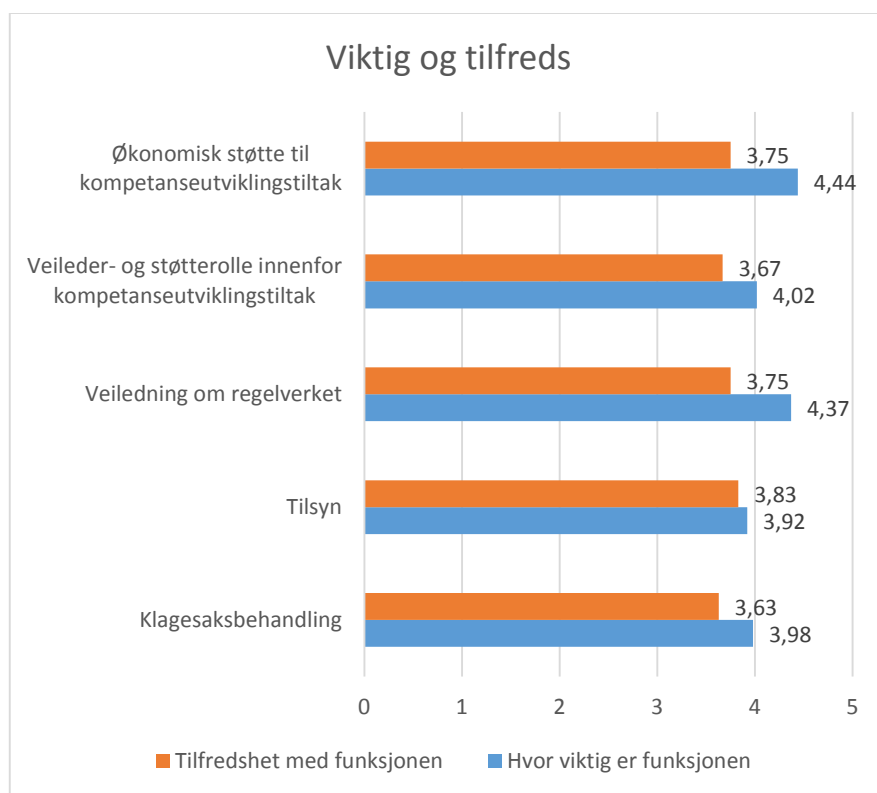

De som har svart «Vet ikke» er holdt utenfor denne framstillingen.

Figur 8.2: Kommunale og private barnehageeieres tilfredshet med ulike funksjoner hos Fylkesmannens for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. (Spørsmål 7 i vedlegg 2.)

Barnehagemyndigheten er bedt om å vurdere både hvor tilfreds de er med Fylkesmannens tilsyn og med økonomiske støtte til kompetanseutviklingstiltak, og hvor viktig de mener disse funksjonene er. Barnehagemyndigheten hadde ikke mulighet til å svare «vet ikke» på spørsmålene om tilfredshet med funksjoner hos Fylkesmannen. Figur 8.3 gir en oversikt over svarene på dette.

Gjennomgående er anerkjennelsen av at funksjonen er viktig høyere enn tilfredsheten med funksjonen, målt på den samme skalaen.

n=260-264

Figur 8.3: Hvor viktig er/tilfreds er barnehagemyndigheten med følgende funksjoner hos Fylkesmannens for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet. (Spørsmål 8 og 9 i vedlegg 3.)

For enkelte av funksjonen i figur 8.3 er det små til moderate forskjeller i vurderinger etter hvor mange barnehager den lokale barnehagemyndigheten har ansvar for, og etter andelen av disse barnehagene som er privat eide:

- Barnehagemyndigheten i kommuner med høy andel private barnehager vurderer Fylkesmannens klagesaksbehandling til å være noe viktigere enn de øvrige kommunene (Pearsons $r = .215$, $p < .001$).
- Barnehagemyndigheten i barnehager med mange barnehager (større kommuner) vurderer klagesaksbehandling til være noe viktigere enn i øvrige kommuner (Pearsons $r = .144$, $p < .05$).
- Barnehagemyndigheten i kommuner med mange barnehager vurderer tilsynsfunksjonen (Pearsons $r = -.186$, $p < .01$) og funksjonen som veileder innenfor kompetanseutvikling (Pearsons $r = -.181$, $p < .01$) som noe mindre viktig enn de øvrige kommunene.
- Barnehagemyndigheten i kommuner med høy andel private barnehager er mindre tilfreds med Fylkesmannens funksjoner tilsyn (Pearsons $r = -.148$, $p < .05$), veiledning om regelverket (Pearsons $r = -.230$, $p < .001$) og veileder- og støtterolle for kompetanseutvikling (Pearsons $r = -.178$, $p < .01$) enn øvrige kommuner.

- Barnehagemyndigheten i kommuner med mange barnehager er noe mindre tilfreds med Fylkesmannens veiledning om regelverket (Pearsons $r = -.145$, $p < .05$) og veiledningsrolle innen kompetanseutvikling (Pearsons $r = -.157$, $p < .05$).

Det er ingen systematiske fylkesvise forskjeller i hvor *viktig* barnehagemyndigheten i kommunene vurderer de fem funksjonene til å være.

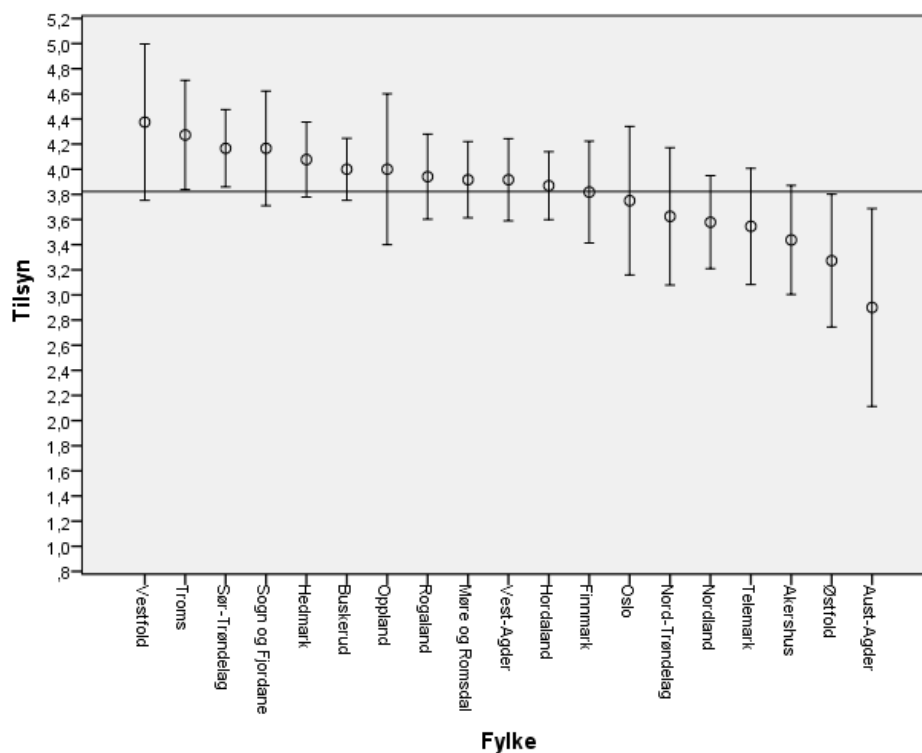
Tabell 8.3 viser en oversikt over fylkesvise forskjeller i hvor *tilfreds* barnehagemyndigheten i de ulike fylkene er med funksjonene hos Fylkesmannen. De fylkesvise forskjellene i tilfredshet er signifikante for alle funksjonene, men tydeligst for tilsynsfunksjonen (figur 8.4).

Tabell 8.3: Barnehagemyndighetens tilfredshet med følgende funksjoner hos Fylkesmannens oppvekst- og utdanningsavdeling. (Spørsmål 9 i vedlegg 3.)

	Klagesak	Tilsyn	Veiledning om regelverk	Veileder/støtte kompetanseutvikling	Økonomisk støtte kompetanseutvikling	n
Østfold	3,64	3,27	3,00	3,18	3,91	11
Vest-Agder	3,42	3,92	3,67	3,33	3,08	12
Rogaland	3,82	3,94	3,88	3,65	4,00	17
Hordaland	4,00	3,87	4,17	4,00	3,78	23
Sogn- og Fjordane	3,67	4,17	3,92	3,83	3,92	12
Møre og Romsdal	3,42	3,92	3,79	3,79	3,58	24
Sør-Trøndelag	3,78	4,17	4,06	3,67	3,72	18
Nord-Trøndelag	3,69	3,63	3,50	3,50	3,06	16
Nordland	3,32	3,58	3,47	3,42	3,58	19
Troms	4,00	4,27	4,00	3,91	3,91	11
Akershus	3,13	3,44	3,06	3,19	3,81	16
Finnmark	3,45	3,82	3,73	3,18	3,64	11
Oslo	4,13	3,75	3,88	3,63	4,62	8
Hedmark	3,62	4,08	3,85	4,08	4,08	13
Oppland	4,00	4,00	4,36	4,18	3,82	11
Buskerud	3,46	4,00	3,85	3,69	3,85	13
Vestfold	3,88	4,38	4,13	4,25	4,38	8
Telemark	3,55	3,55	3,73	3,73	3,73	11
Aust-Agder	3,40	2,90	3,20	3,50	3,70	10
Samlet	3,63	3,83	3,75	3,67	3,75	264

Vi gjør oppmerksom på at det er få svar i enkelte av fylkene, noe som gjør at en må ha relativt store forskjeller i gjennomsnittvurdering mellom fylker før den framstår som signifikant. Som figur 8.4 viser, så kan man med relativt stor sikkerhet si at det er forskjell mellom vurderingen i Aust-Agder (lavest skår) og de tre fylkene med høyest skår. Man

kan ikke dra slutninger om forskjeller mellom fylker som ligger mot midten av figuren (for eksempel mellom Rogaland og Nord-Trøndelag).

Fylkesvis gjennomsnittsvurdering med tilhørende 95 prosent konfidensintervaller. Den vannrette streken er gjennomsnittet for fylkene.

Figur 8.4: *Hvor fornøyd barnehagemyndigheten i kommunen er med Fylkesmannens tilsynsfunksjon. (Spørsmål 9 i vedlegg 3.)*

9. KOMMUNENES TILSYN

Kommunene er lokal barnehagemyndighet og har ansvar for å føre tilsyn med at alle barnehagene i kommunen driver en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet i samsvar med lov og forskrifter. Kommunen skal også gi barnehagene veiledning. Utdanningsdirektoratet ønsker mer kunnskap om hvordan kommunen arbeider med dette.

Spørsmål om kommunenes tilsyn med barnehager er stilt både til **barnehagestyrere, barnehageeiere og til lokal barnehagemyndighet**. Spørsmålene finnes i henholdsvis vedlegg 1, 2 og 3. Til en del av figurene i dette kapitlet er det laget detaljerte tabeller som finnes i vedlegg 5.

9.1 Tilsyn og tema for tilsyn

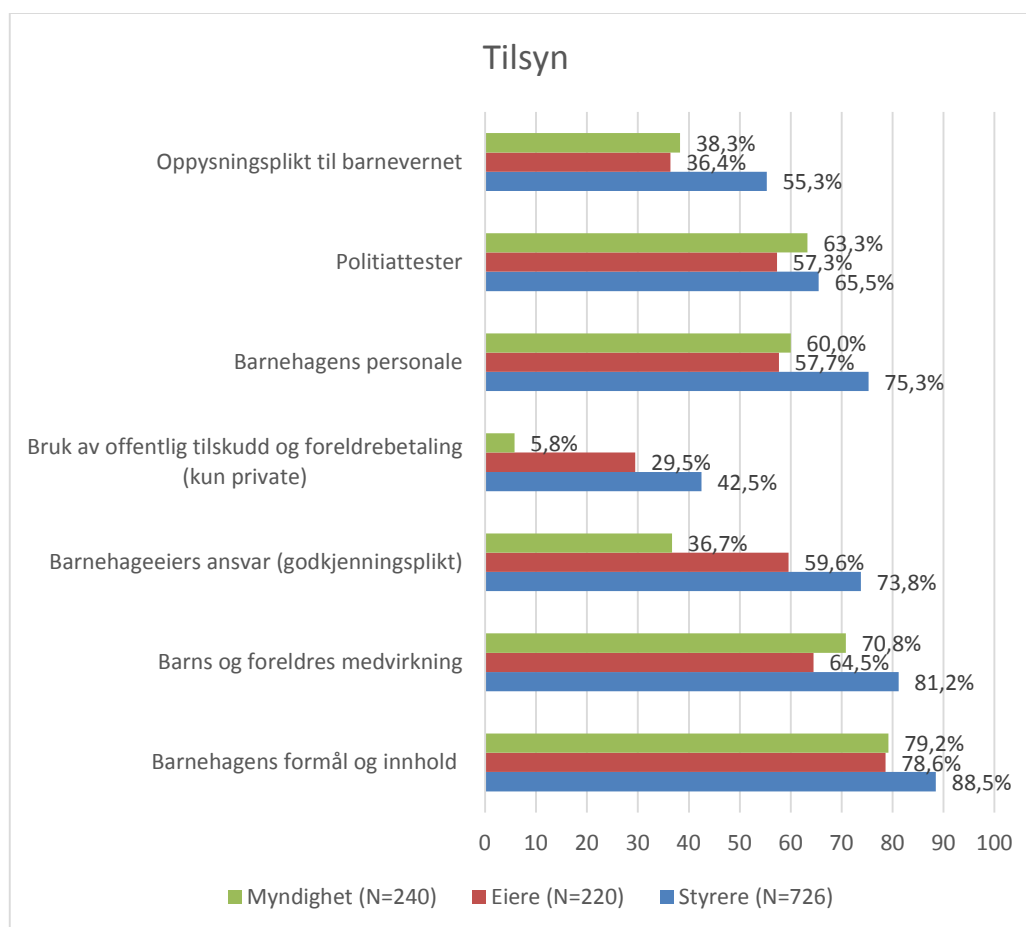
85 prosent av barnehagestyrerne oppgir at de har hatt tilsyn i barnehagen etter barnehageloven i løpet av de siste tre årene. Fire prosent svarer at de ikke vet om det har vært tilsyn med barnehage eller ikke. Det er ingen forskjell mellom private og kommunale barnehager eller barnehagenes størrelse. Det er noen fylkesvise forskjeller som er signifikant ($p < .001$):

- Høyest andel barnehager som har hatt tilsyn:
 - I Vest-Agder oppgir samtlige barnehagestyrere å ha hatt tilsyn
 - I Oppland, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Rogaland og Sør-Trøndelag har mer enn 90 prosent av barnehagene hatt tilsyn siste tre år
- Lavest andel barnehager som har hatt tilsyn:
 - I Møre og Romsdal har 37 prosent av barnehagene ikke hatt tilsyn siste tre år (inkludert de som svarer at de ikke vet om de har hatt tilsyn)
 - I Sogn og Fjordane har 29 prosent av barnehagene ikke hatt tilsyn siste tre år (inkludert de som svarer at de ikke vet om de har hatt tilsyn)

Blant barnehageeierne har 86 prosent av de private eierne og 93 prosent av kommunale opplevd at en eller flere barnehager har hatt tilsyn etter barnehageloven i løpet av de siste tre årene.

92 prosent av barnehagemyndighetene i undersøkelsen oppgir å ha gjennomført tilsyn med barnehager etter barnehageloven i løpet av de siste tre årene. De få barnehagemyndighetene som ikke har gjennomført slikt tilsyn har en noe lavere andel private barnehager enn de som har gjennomført tilsyn.

Det som hyppigst er gjenstand for tilsyn er barnehagens formål og innhold, og barn og foreldres medvirkning (figur 9.1). Vi finner ikke forskjeller mellom private og kommunale styrere og eiere i dette spørsmålet.

For bruk av offentlig tilskudd er bare private eieres svar tatt med.

Figur 9.1: Prosent som oppgir å hatt tilsyn siste tre år på de ulike temaene. (Spørsmål 28 i vedlegg 1, spørsmål 9 i vedlegg 2 og spørsmål 11 i vedlegg 3.)

Barnehagemyndigheten i kommuner med mange barnehager (større kommuner) og barnehager med høy andel private barnehager har i større grad hatt tilsyn med barnehagens personale, politiattester og opplysningsplikt til barnevernet. Dersom en holder de 84 kommunene som kun har kommunale barnehager utenfor, har 8,4 prosent ført tilsyn med ikke-kommunale barnehagers bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Det er ingen signifikant sammenheng mellom om barnehagemyndigheten har ført slikt tilsyn, og andelen av barnehagene i kommunen som er privat eide. Mange kommuner har interkommunalt samarbeid spesielt innenfor tilsyn.

Det er 31 barnehageeiere som har svart at de har tilsyn med annet enn de alternativene som er listet opp i figur 9.1. Flere av kommentarene her dreier seg om tilsyn med barnehagen sitt arbeid med språk og språkmiljø, samt at oppfølgingen av flerspråklig barn nevnes. Videre nevnes tilsyn med rammeplan, årsplan og tilhørende dokumenter. Mobbing og mobbeplan trekkes også fram. Flere av kommentarene knyttes til paragrafer i barnehageloven, spesielt nevnes §§ 1, 2, 4, 11 og 23, og kommentarene omhandler pedagogisk virksomhet, lærende organisasjon, familiebarnehager, helsekontroll av barn

og personalet, foreldreråd og samarbeidsutvalg, kartleggingstilsyn av barnehagens personale, politiattest m.m.

38 barnehagemyndighetspersoner har benyttet anledningen til å kommentere dette spørsmålet, og lister opp andre forhold som det føres tilsyn med. Flere refererer til paragrafer i barnehageloven slik som §2 om barnehagens innhold, §7 om barnehageeiers ansvar, §10 om godkjenning av barnehager, §17 om styrer, §20 om taushetsplikt, §21 opplysningsplikt til sosialtjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten og §23 helsekontroll av barn og personale. Mer uavhengig av paragrafene i barnehageloven nevnes spesielt språk og språkmiljø, rammeplan, årsplan og andre planer, spesialpedagogisk arbeid og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne, kompetanseplaner, bemanning og ledelse.

9.2 Rapporter fra tilsynet

Vi har spurt om rapporteringsrutiner etter tilsyn (spørsmål 29-31 i vedlegg 1, 10-14 i vedlegg 2 og 12-16 i vedlegg 3). Rundt 90 prosent (88-92 prosent) av barnehagestyrere, eiere og myndighet svarer at det sendes ut/mottas rapporter etter tilsyn hver gang.

Av de 649 barnehagestyrerne som svarer at de mottok rapport etter tilsynet, svarer 93 prosent at rapporten hadde en klar konklusjon på om barnehagen oppfylte barnehageloven eller ikke. 59 prosent av styreren svarte at rapporten hadde informasjon om at barnehagen kunne klage på konklusjonen, mens 25 prosent av styrerne svarte at de ikke vet om det stod noe om klaging. I fem prosent av tilfellene ble det påpekt lovbrudd i barnehagen (tabell 9.1).

Tabell 9.1: Om tilsynsrapporten barnehagestyrerne har mottatt. (Spørsmål 30 i vedlegg 1.)

	Ja	Nei	Vet ikke	Sum
Hadde rapporten en konklusjon på om barnehagen oppfylte eller ikke oppfylte barnehageloven?	92,7%	4,1%	3,2%	100% (n=656)
Stod det noe i rapporten om at barnehagen kunne klage på konklusjonen?	59,1%	16,0%	24,5%	100% (n=650)
Viste konklusjonen at det var lovbrudd i barnehagen?	5,1%	92,2%	2,8%	100% (n=651)

Rundt 90 prosent av barnehageeiere og barnehagemyndighet oppgir at rapporter de mottar/skriver alltid har konklusjon om barnehagen oppfyller loven eller ikke. 24 prosent av barnehagemyndighetene skriver at de *ikke* informerer om klagerett i rapporten, og et tilsvarende antall eiere svarer at rapportene ikke har informasjon om klaging. Styrere i private barnehager får i større grad informasjon om klageretten enn kommunale.

9.3 Avdekking av lovbrudd og oppfølging av disse

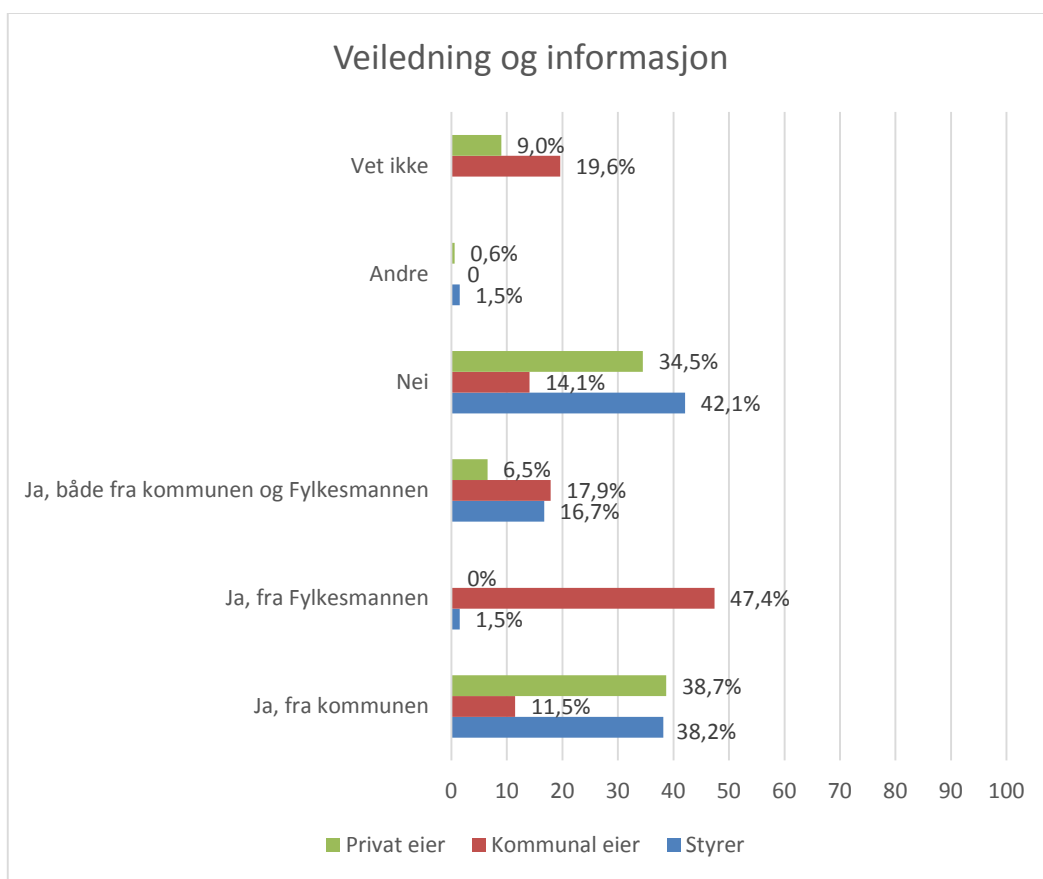
Av 33 barnehagestyrere (5,1 prosent) som svarer at tilsynsrapporten påpekte lovbrudd, oppgir 29 at kommunen også fulgte opp om disse lovbruddene faktisk ble utbedret. To styrere svarer at kommunen ikke fulgte opp dette, og en at vedkommende ikke vet om det ble fulgt opp. Den siste styreren svarte ikke på spørsmålet om oppfølging.

De 42 barnehageeierne som hadde fått påpekt lovbrudd i en eller flere av sine barnehager, ble i 90,5 prosent av tilfellene alltid fulgt opp av kommunen for å se om lovbruddene ble rettet opp i. To barnehageeiere fikk slik oppfølging «noen ganger», mens to oppgir at de ikke fikk eller ikke vet om de fikk slik oppfølging. Langt flere kommunale eiere har opplevd avdekking av lovbrudd i sine barnehager enn private eiere. Dette har sammenheng med at kommuner vanligvis eier flere barnehager enn private. 7,7 prosent av de private og 43,7 prosent av de kommunale eierne som har fått tilsynsrapporter, har opplevd at disse har avdekket lovbrudd.

44 prosent av barnehagemyndighetene som har gjennomført tilsyn siste tre år oppgir at noen av rapportene har avdekket lovbrudd i barnehagen. I 95,1 prosent av tilfellene ble lovbruddene alltid fulgt opp for å se til at barnehagene rettet opp i forholdene. Fem kommuner oppgir at slik oppfølging bare ble gjort noen ganger, mens ingen har svart at de aldri fulgte opp.

9.4 Veiledning utenom tilsyn

58 prosent av barnehagene opplever å ha fått veiledning eller informasjon om hvordan oppfylle barnehageloven fra kommunen, Fylkesmannen eller andre utenom tilsynsbesøk. Noe flere kommunale barnehagestyrere har fått veiledning fra kommunen, men forskjellen mellom styrerne er ikke stor. Det er større forskjeller mellom private og kommunale barnehageeiere (Cramer's $V = .674$, $p < .001$) hvorvidt de får veiledning utenom tilsyn (figur 9.2). 45,2 prosent av de private barnehageeierne har opplevd å få veiledning om det å oppfylle barnehageloven, uten at det var i forbindelse med tilsyn. Veiledningen kom i de fleste tilfellene fra kommunen. Den tilsvarende andelen blant kommuner som barnehageeiere er 76,8 prosent, og her har de fleste fått veiledning fra Fylkesmannen.

Figur 9.2: Styrere og eieres svar på om barnehagen har mottatt veiledning eller informasjon fra kommunen eller Fylkesmannen om hvordan barnehagen kan oppfylle barnehageloven, uten at det er i forbindelse med tilsyn. (Spørsmål 32 i vedlegg 1, spørsmål 15 i vedlegg 2.)

I 88 prosent av kommunene har barnehagemyndigheten gitt veiledning til barnehager om hvordan de kan oppfylle barnehageloven siste tre år, uten at det var i forbindelse med tilsyn. I 57 prosent av kommunene er slik veiledning gitt flere ganger i løpet av siste tre år.

Barnehagestyrerne har hatt anledning til å oppgi om de har mottatt veiledning eller informasjon fra andre. Det er 13 som har svart og flere av dem har svart vet ikke. De som har mottatt slik informasjon forteller at det har skjedd på møter og kurs hvor ofte kommunen og eller Fylkesmannen er involvert. En oppgir at de får veiledning og informasjon fra barnehageeier.

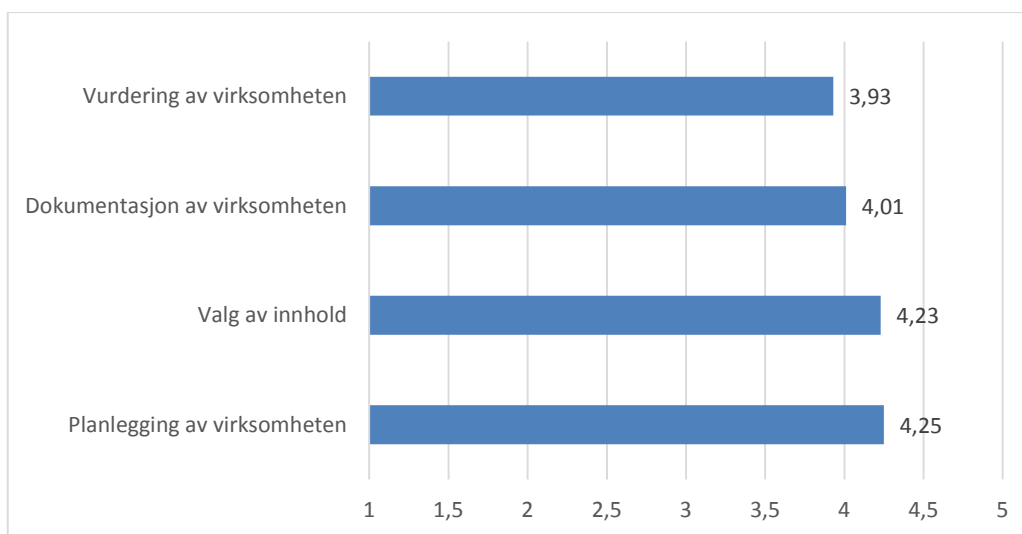
Barnehageeierne har hatt muligheten til å fortelle om de har mottatt veiledning fra andre om hvordan de kan oppfylle barnehageloven. Her oppgir en barnehageeier at de har mottatt informasjon fra Utdanningsdirektoratet om dokumentasjon og øvelse knyttet til terror.

10. LOKALT ARBEID MED RAMMEPLAN

Utdanningsdirektoratet ønsker mer kunnskap om hvordan det arbeides lokalt med rammeplanen. I forbindelse med at rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver skal revideres, ønsker Utdanningsdirektoratet også å vite hva slags veilednings- og støttemateriell det er behov for. Spørsmålene om lokalt arbeid med rammeplan er stilt til **barnehagestyrerne**, og spørreskjemaet finnes i vedlegg 1. Til en del av figurene i dette kapitlet er det laget detaljerte tabeller som finnes i vedlegg 5.

10.1 Bruk og nytte av dagens rammeplan

Styrerne er bedt om å vurdere hvor god de mener dagens rammeplan er som verktøy for henholdsvis planlegging, dokumentasjon og vurdering av virksomheten i barnehagen, samt valg av innhold til barnehagehverdagen. Figur 10.1 viser at rammeplanen får et godt skussmål, der tyngdepunktet av svarene ligger på 4 på en skala fra 1 (svært dårlig) til 5 (svært godt). Rammeplanen oppleves litt bedre som verktøy for planlegging og valg av innhold enn ved dokumentasjon og vurdering av virksomheten. Det er ingen forskjeller i private og kommunale barnehagestyreres vurderinger. Gjennomsnittlig større barnehager opplever rammeplanen som noe mer nyttig for planlegging av virksomheten enn mindre, men sammenhengen er svært svak (Pearsons $r = .074$, $p > .05$).

Figur 10.1: *Hvordan rammeplanen fungerer som grunnlag for følgende arbeid. (Spørsmål 33 i vedlegg 1.)*

Barnehagestyrerne har hatt muligheten til å utdype hvordan rammeplan fungerer. De 27 som har svart har kommentarer til hvordan dagens rammeplan fungerer eller brukes, samt kommentarer som handler mer om evaluering av rammeplan og forventinger til ny rammeplan. Noen har utdypet svarkategoriene planlegging, dokumentasjon, vurdering av virksomheten og valg av innhold i figur 10.1. Her er to beskrivelser på hvordan rammeplanen fungerer:

Rammeplanen er et viktig styringsdokument, og det er vår oppgave å lete etter "linken" mellom de aktiviteter og tema-forslag som kommer i personalgruppa og området/fagområdet det passer under i rammeplanen. Dette handler om valg av arbeidsmetode og hos oss er hele personalgruppa med i en slik prosess f.eks. når ny årsplan skal lages. Veldig spennende og lærerikt for alle.

Arbeid med barnehagens verdigrunnlag, det som faktisk er styrende for atferden på praksisfeltet.

Enkelte styrere oppgir andre dokumenter og systemer som brukes i tillegg til rammeplanen, slik som: Barnehageloven og forskrifter med forarbeid og kommentarer, Oslo standard for årsplanarbeidet, PULS. En større barnehagekjede har utarbeidet egne systemer som hjelper de ansatte til å jobbe systematisk rettet mot fagområdene i rammeplanen.

Under følger noen kommentarer til den eksisterende rammeplanens styrke og svakhet eller forventninger til ny rammeplan.

Rammeplanen er styrende ved at det brukes skal og ikke bør, samtidig som den er åpen nok til at barnehagen selv kan styre hvordan kravene skal oppfylles. Det gir rom for refleksjon over egen praksis og utviklingsmuligheter og virker inspirerende.

Savner mer fokus på samspill og tilknytning - relasjonsfokus.

Den nye rammeplan kan være tydeligere i på innhold knyttet til bærekraftig utvikling. Barns rettigheter og 10-års målet for Utdanning for bærekraftig utvikling (2004 – 2014).

På tide med ny Rammeplan for å få ny giv og nytt fokus i planleggings-, vurderings- og dokumentasjonsarbeid! Ny og viktig forskning har kome til etter sist Rammeplan vart laga.

10.2 Lokalt arbeid med rammeplan

44 prosent av barnehagestyrerne i undersøkelsen svarer at deres barnehageeier har fastsatt retningslinjer for lokalt arbeid med rammeplanen. Noe færre private barnehageeiere har fastsatt slike retningslinjer, men forskjellen er svært liten (tabell 10.1).

Tabell 10.1: Barnehagestyrernes svar på om barnehageeier har fastsatt retningslinjer for lokalt arbeid med rammeplanen. (Spørsmål 34 i vedlegg 1.)

	Ja	Nei	Vet ikke	Sum
Kommunal	45,4%	46,5%	8,1%	100% (n=456)
Privat eid	43,1%	52,4%	4,5%	100% (n=397)
Totalt	44,3%	49,2%	6,4%	100% (n=853)

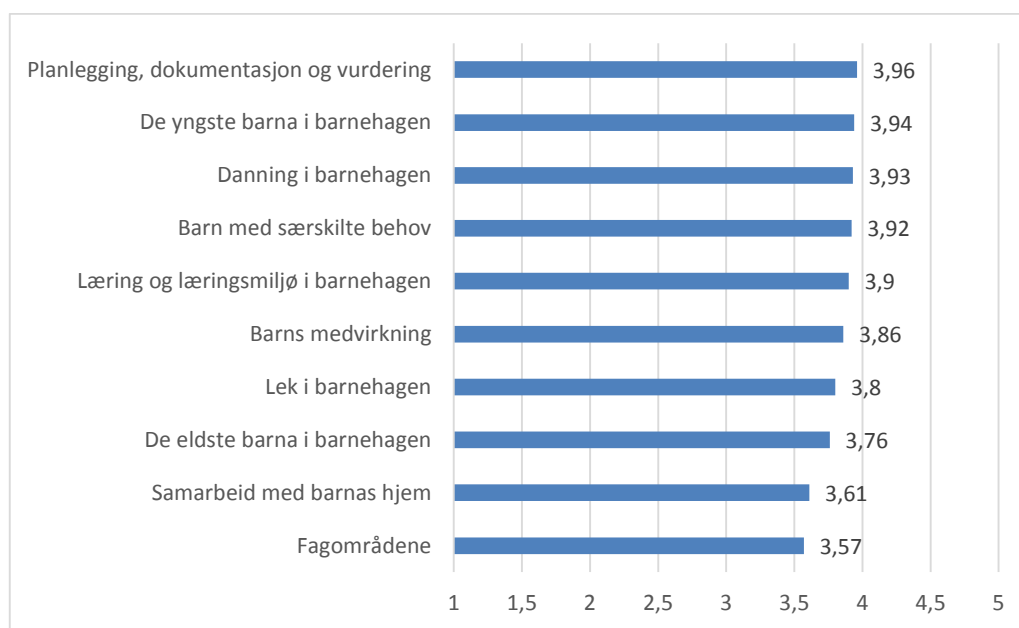
Forskjellen mellom kommunale og private barnehager er liten og knapt signifikant ($p < .05$)

Barnehagestyrerne som oppgir at eierne har fastsatt retningslinjer for lokalt arbeid med rammeplan har i gjennomsnitt litt større barnehager.

Det er fylkesvise forskjeller når det gjelder eiers fastsetting av retningslinjer for lokalt arbeid med rammeplanen. I Hordaland har 70 prosent av barnehagene (n=75) fått fastsatt retningslinjer fra eier, mens tilsvarende andel for Hedmark (n=34), Sogn og Fjordane (n=24) og Nordland (n=53) er 25 prosent eller lavere.

10.3 Støttmateriell og opplæring om revidert rammeplan

Utdanningsdirektoratet planlegger å utarbeide veilednings- og støttmateriell til revidert rammeplan, og et av spørsmålene til barnehagestyrerne gikk ut på hvilke områder/oppgaver i barnehagen styrerne ønsker seg støttmateriell til. Som figur 10.2 viser så er det relativt liten variasjon mellom områdene, og styrerne mener i gjennomsnitt (skala fra 1 (svært lite) til 5 (svært stort)) at behovet for materiell er stort for alle sju områdene.

n=856

Figur 10.2: Barnehagestyrernes behov for veilednings- og støttmateriell til følgende områder. (Spørsmål 35 i vedlegg 1.)

Kommunale barnehagestyrere ser et litt større behov for støttmateriell rettet mot samarbeid med barnas hjem enn hva styrere i private barnehager gjør. I utvalget øker styrers opplevde behov for støttmateriell noe med barnehagens størrelse for områdene

- Læring og læringsmiljø i barnehagen (Pearsons $r = .086$, $p < .05$)
- Lek i barnehagen (Pearsons $r = .107$, $p < .01$)
- Samarbeid med barnas hjem (Pearsons $r = .090$, $p < .01$)
- Barns medvirkning (Pearsons $r = .076$, $p < .05$)

- De eldste barna i barnehagen (Pearsons $r = .073$, $p < .05$)

Barnehagestyreren har fått mulighet til å spesifisere om de har bruk for annet veilednings- og støttemateriell til revidert rammeplan. Av de 50 som har svart er mange veldig fornøyd med at det lages veilednings- og støttemateriell, mens noe få henviser til at de har tilstrekkelig profesjonskompetanse til å følge opp rammeplan uten å få sentrale føringer.

Når en revidert utgave kommer, er det viktig at vi får hjelp til å sette oss inn i den nye Rammeplanen. Det er derfor viktig med alt materiell som kan støtte og hjelpe oss i denne prosessen.

Noen forteller at veilednings- og støttematerialet har en funksjon blant personalet, både for at hele personalgruppa kan få ta del i kunnskapen som ligger der, men også som et rammeverk for å gjøre endringer i barnehagen. Det etterlyses også veilednings- eller støttemateriell på konkrete områder slik som: flerkulturell bakgrunn, flerspråklige barn, verdigrunnlag i barnehagen, voksenrollen, utelek, barns følelsesmessige og emosjonelle utvikling, estetikk, foreldre med psykiske vansker, begrepsapparat for kommunikasjon i relasjoner, sammenhengen mellom barnehage og skole og hvilken lærings som skal skje i barnehagen.

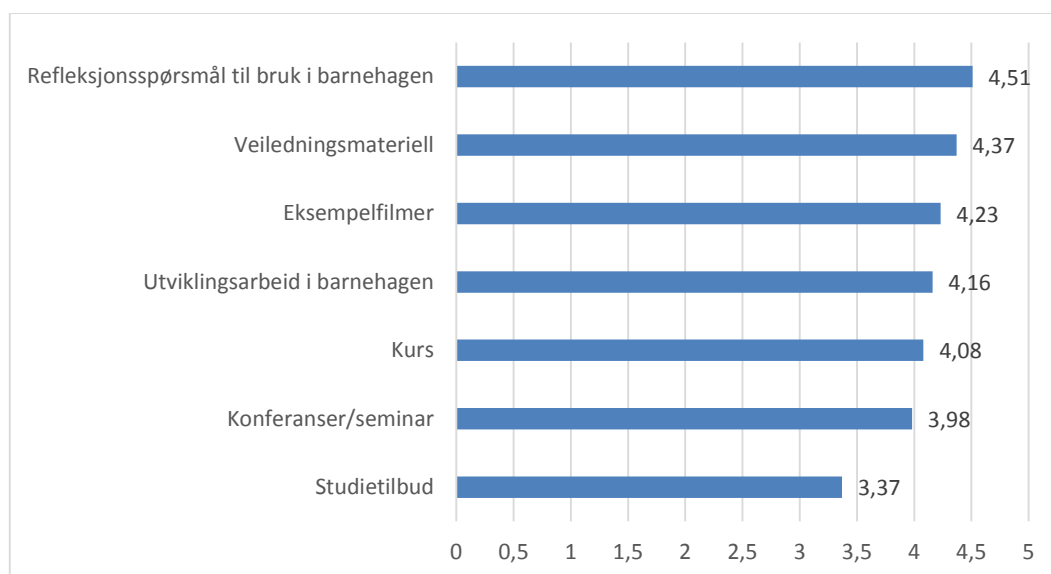
Det blir ofte fremhevet og sagt at barnehagene er den første læringsarenaen barn møter. Det blir da det første møte i et livslangt læringsløp. Kunne derfor tenkt meg et hefte som har det fokuset og som da inkluderer ovennevnte områder. Er danning og livslang læring to sider av samme sak?

En styrer kommenterer at det er behov for en oppklaring omkring barns medvirkning.

Vi opplever at barn bestemmer, og foreldre og nyutdannede springer for å oppfylle barnas krav. Her er noe gått galt. Vi mener at barn, avhengig av alder/forutsetninger skal være med å påvirke, men at den voksne beslutter og tar ansvar.

10.4 Implementering av ny rammeplan

Refleksjonsspørsmål til bruk i barnehagen er den måten å lære om den nye rammeplanen på som flest styrere synes å foretrekke (jfr. figur 10.3). Studietilbud blir i mindre grad vurdert som egnet til å lære om revideringene som gjøres i rammeplanen. Private og kommunale barnehagestyrere vurderer opplæringstiltakene relativt likt.

Figuren viser gjennomsnittsskår basert på en skala fra 1 (svært uegnet) til 5 (svært egnet)

Figur 10.3: Vurdering av hvor godt egnet følgende opplærings tiltak er når reviderte rammeplanen skal tas i bruk. (Spørsmål 36 i vedlegg 1.)

Barnehagestyrerne hadde mulighet til å foreslå andre opplæringsmetoder enn de som figur 10.3 viser, men ingen av de 24 som har svart kommer med andre forslag til opplæringsmetoder bortsett fra forslag om å ha en implementeringsplan og veiledningsfilmer for foreldre på foreldremøter.

De andre kommentarene handler om hvordan opplærings tiltakene gjennomføres og av kommentarene under ser vi at både tid, beliggenhet og økonomi kan være hindringer for å delta i opplærings tiltak i forbindelse med implementering av revidert rammeplan. Noen av kommentarene har fokus på like opplegg innenfor en kommune og i personalgruppa.

Felles opplæring og utviklingsarbeid for alle ansatte er det klart beste alternativet. Systematisk og langsiktig arbeid. Være aktive i læringsprosessen, reflektere og lære sammen. Tid til felles arenaer for de ansatte med faglig utvikling.

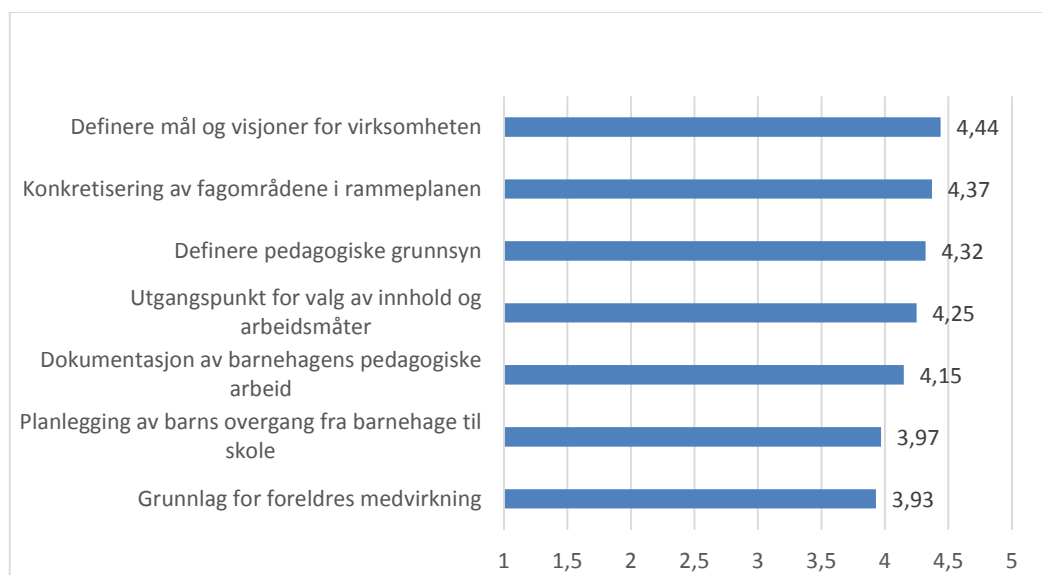
Tilbud om egne fagdagar, der det vert korte/intensive økter på kvart tema/fagområde i rammeplanen. Slik at heile personalet får samme innputtet», «kveldskurs to ganger i løpet av et år - hele personalgruppa.

Kurs som legges til Oslo er ikke i realiteten tilgjengelige for oss på grunn av kostnader med reising/overnatting.

10.5 Arbeid med barnehagens årsplan

Rammeplanen skal ligge til grunn for å utarbeide en årsplan for den enkelte barnehage. Vi har spurt styrerne i hvor stor grad rammeplanen benyttes til ulike formål (figur 10.4). Resultatene viser at det er liten variasjon i bruk mellom områdene, og generelt blir rammeplanen i stor grad brukt på alle. Det er ingen forskjeller i svarene etter barnehagens

eierskap, og med ett unntak svarer barnehagestyrere, som har barnehager med gjennomsnittlig ulike størrelse, likt. Unntaket er at gjennomsnittlig større barnehager i noe større grad bruker rammeplanen som utgangspunkt for valg av innhold og arbeidsmåter, men sammenhengen er svak selv om den er signifikant (Pearsons $r = .072$, $p < .05$). Det er ingen fylkesvise forskjeller av betydning.

Figuren viser gjennomsnittsskår på en skala fra 1 (svært liten grad) til 5 (svært stor grad).

Figur 10.4: *Bruk av årsplan til ulike oppgaver. (Spørsmål 37 i vedlegg 1.)*

Barnehagestyrerne hadde muligheten til å gi supplerende svar og de 37 som har svart viser i stor grad til at det arbeides med en rekke planer i barnehagens virksomhet. Foruten grunnlag i rammeplanen og arbeid med årsplaner (spørsmål 33), fortelles det om langtidsplaner, virksomhetsplaner, måneds- og gruppeplaner, progresjonsplaner, samt planer for overgang mellom barnehage og skole. Utsagnene under viser litt hvordan ulike planer benyttes:

I tillegg lages Månedsplaner og Gruppeplaner med utgangspunkt i årsplan - disse evalueres månedsvis.

Konkretisering av fagområdene gjøres ikke i årsplan, men egen progresjonsplan for ulike aldersgrupper. Dokumentasjon - gjøres i refleksjonsverktøyet PULS. Overgang barnehage - skole er utarbeidet egne rutiner for.

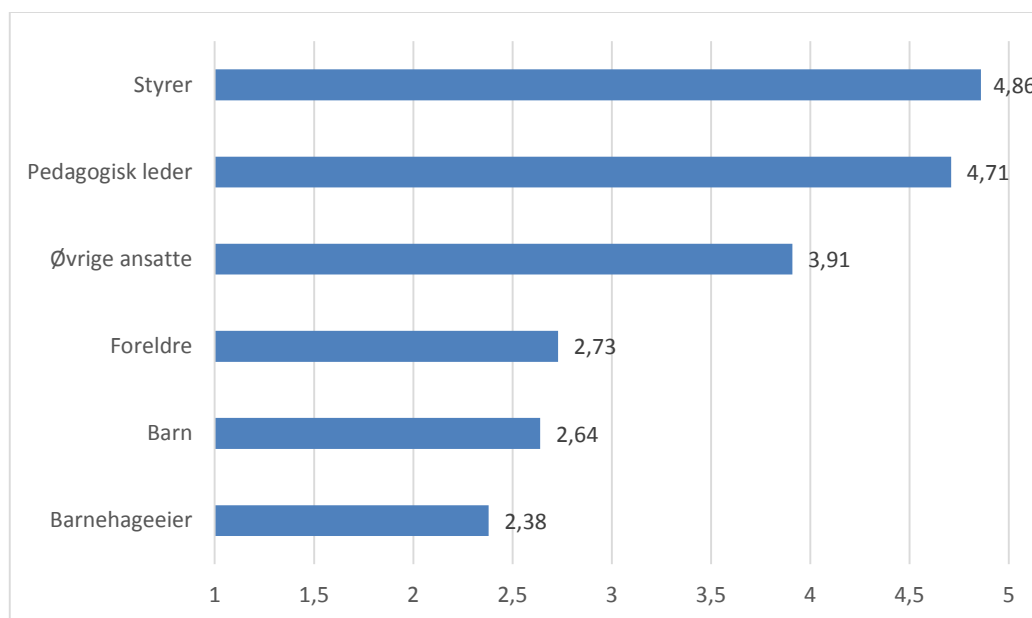
Oslobarnehagen definerer i stor grad hvilke mål fra Rammeplanen som det skal jobbes med i barnehagen.

I takt med en økende forståelse av barns medvirkning har vi endret årsplanen mye, før hadde vi klart i september hva vi skulle gjøre i mai. Nå følger vi årstidene, har synliggjort hvordan vi arbeider med fagområdene, lek og hvordan vi ivaretar medvirkning. Vi har også utarbeidet retningslinjer "Vi skal" for omsorg - lek, læring, dannelse - verdier - barns medvirkning - fysisk miljø -

inkluderende miljø for alle - planlegging, dokumentasjon og vurdering og – foreldresamarbeid.

Kommunen har utarbeidet en egen veileder ift. overgangen barnehage - skole. Derfor skrives det noe om dette i årsplanen samtidig som det henvises til veiledere.

Hvem som deltar i arbeidet med årsplan framgår av figur 10.5. Figuren viser at det først og fremst er barnehagens styrer og pedagogiske leder, samt til en viss grad øvrige ansatte, som er sentrale når årsplanen utarbeides. Dette er med unntak for eier (se figur 10.6) likt både for private og kommunale barnehager, og uavhengig av barnehagens størrelse. Videre viser figuren at foreldre og barn deltar relativt lite, og at barnehagens eier deltar enda mindre i arbeidet med årsplanen.

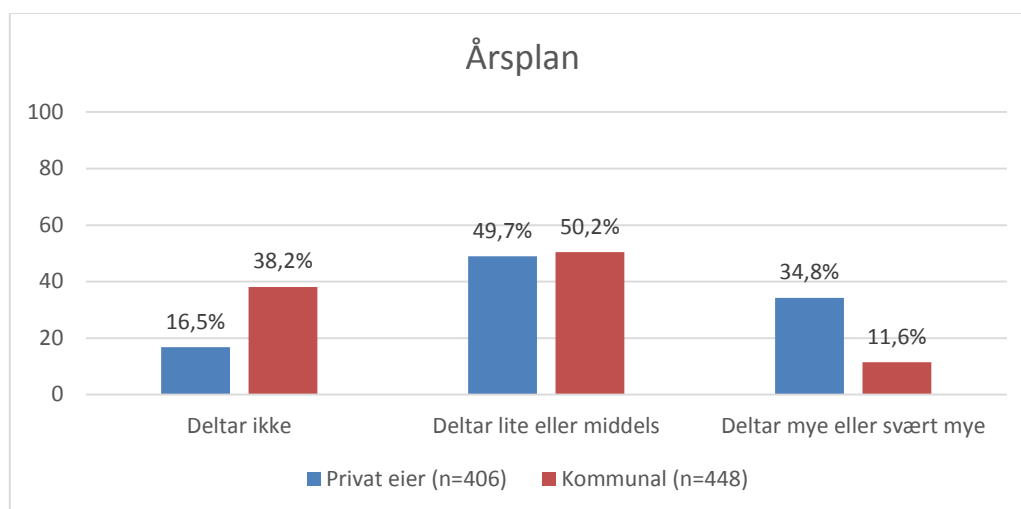

Figuren viser gjennomsnittsskår på en skala fra 1 (deltar ikke) til 5 (deltar svært mye)

Figur 10.5: I hvor stor grad ulike grupper deltar i prosessen med å utarbeide barnehagens årsplan. (Spørsmål 38 i vedlegg 1.)

Barnehagestyrerne oppgir at i 6,6 prosent av barnehagene deltar ikke barna og i 28 prosent av barnehagene deltar ikke eierne i arbeidet med årsplan.

Det er tydelig forskjell mellom kommunale og private barnehager når det gjelder eiers deltakelse i utforming av årsplanen. For begge grupper svarer om lag halvparten av styrerne at eier deltar lite eller i moderat grad, mens klart flere styrere i private barnehager svarer at eier deltar mye eller svært mye (figur 10.6).

Forskjellene er moderate og signifikante (Cramer's V = .332, p<.001)

Figur 10.6: Barnehageeiers grad av deltakelse i prosessen med å utarbeide årsplan. (Spørsmål 38 i vedlegg 1.)

I forbindelse med spørsmål om hvem som deltar hvor mye i arbeidet med årsplan har 41 barnehagestyrere benyttet muligheten til å nevne andre deltakere. Flere nevner Samarbeidsutvalget (SU), hvor ansatte og foreldre er representert. I tillegg utdypes foreldre og barns medvirkning.

Foreldre kommer med innspill, er tydelige på hva de liker, ønsker mer eller mindre av, samtaler på foreldremøter.

Foreldre er med på å godkjenne årsplan og kommer med innspill. De er også med på å evaluere fjorårets innhold gjennom en årsrapport. SU er det viktigste organet mens barnehagens eier får årsplan til orientering.

Foreldre er blitt forespurt og invitert, men ønsker i liten grad å delta i dette arbeidet - de stoler på at «vi vet best».

Foreldrene deltar gjennom Samarbeidsutvalget. Barnehagen legger til rette for at representanten gis mulighet for å involvere resten av foreldregruppa.

Barna deltar indirekte i planleggingen - lek og vennskap er helt sentralt i barnehagen vår, men de kan nok involveres enda mer.

Barna deltar lite i utarbeidingen av årsplanen, men deltar mer i planleggingen av hverdagen ...

Enkeltbarns og barnegruppas behov legger grunnlaget for månedsplaner. Barns interesser, tilbakemelding og respons på aktiviteter legger grunnlaget for videre planlegging.

11. BARNEVERN

Barnehagen og barneverntjenesten bidrar til å skape trygge oppvekstvilkår for barn og unge. De samarbeider om oppfølgingen av enkeltbarn, men rammeplanen oppfordrer til at det også etableres et generelt og systematisk samarbeid. Barnehagene sto i 2014 bak 13 prosent av bekymringsmeldingene til barnevernet for aldersgruppen 0-5 år. Antallet er relativt lavt og det kan bety en underrapportering fra barnehagene. Spørsmål om barnehagens samarbeid med barnevernet er rettet til **barnehagestyrere, eiere og barnehagemyndighet**, og spørreskjemaene finnes som henholdsvis vedlegg 1, 2 og 3. Til en del av figurene i dette kapitlet er det laget detaljerte tabeller som finnes i vedlegg 5.

11.1 Årsaker til få bekymringsmeldinger

I dette kapitlet presenterer vi *barnehagestyrernes* vurderinger av ulike grunner til at det kommer få bekymringsmeldinger fra barnehagene til barnevernet. Barnehagestyrerne er bedt om å gjøre vurderinger av hva som er viktige grunner til at det ikke kommer flere bekymringsmeldinger fra barnehagene gjennom å ta stilling til 11 påstander om forhold som kan gjøre det vanskelig å melde bekymring til barnevernet.

Mangel på tilbakemelding når barnehagestyrerne henvender seg til barnevernet ser ut til å oppleves som den største hindringen. 57 prosent av styrerne svarer at påstanden om at for lite tilbakemelding fra barnevernet hindrer bekymringsmeldinger stemmer godt eller svært godt (jfr. tabell 11.1). Omkring halvparten av barnehagestyrerne oppgir at for liten kompetanse til å snakke med barn og foreldre i vanskelige situasjoner og vanskeligheter med å beslutte om bekymringene skal meldes er hindringer for dem.

En del barnehagestyrere svarer også at frykt for konsekvenser som meldingen deres kan få har betydning for om barnehagen melder eller ikke. Spesielt er mange opptatt av relasjonen til foreldrene, men en knapp fjerdedel mener også at frykt for å bli for personlig involvert er en faktor. Det er få som mener frykt for å belaste barnevernet med ikke-saker er en hindring for å melde til barnevernet.

Tabell 11.1: Barnehagestyrernes forklaring på at barnevernet ikke får flere bekymringsmeldinger. (Spørsmål 39 i vedlegg 1.)

	Stemmer godt og svært godt	n
Kompetansemangel – for lite kompetanse i barnehagen til å identifisere mistanke om omsorgssvikt	35,6%	861
Kompetansemangel – for lite kompetanse til å snakke med barn og foreldre i en vanskelig situasjon	50,2%	859
Kunnskapsmangel – for lite kompetanse om hva barnevernet i kommunen forventer	29,1%	854
Kunnskapsmangel – for lite kunnskap om følgene av en bekymringsmelding	30,7%	849
Beslutningsvansker – vanskelig å beslutte om bekymringen skal meldes til barnevernet	48,5%	847
Beslutningsvansker – for liten mulighet til å diskutere med fagpersoner	31,8%	850
Frykt for å ødelegge forholdet/samarbeidsrelasjonen med foreldrene	45,6%	852
Frykt for å belaste barnevernet med saker som kanskje ikke er noe å bry seg om	7,7 %	848
Frykt for å involvere seg personlig	23,3%	848
Barnevernet gir for lite tilbakemelding på våre meldinger og henvendelser	57,4%	852
Barnevernet og barnehagen mangler faste rutiner for dialog, informasjon og opplæring av barnehagen	42,6%	854

Prosentene i tabellen utgjør den andelen av respondentene som har svar «stemmer godt» og «stemmer svært godt».

Det er systematiske forskjeller i gjennomsnittsvurdering av hindringer for bekymringsmelding mellom styrere i private og kommunale. Private barnehagestyrere opplever i større grad følgende hindringer enn kommunale styrere:

- For lite kunnskap om hva barnevernet i kommunen forventer
- For lite kunnskap om følgene av en bekymringsmelding
- For liten mulighet til å diskutere med fagpersoner
- Barnevernet og barnehagen mangler faste rutiner for dialog, informasjon og opplæring med barnehagene

Det er ingen sammenheng mellom størrelsen på barnehagen målt i antall barn og styrernes vurdering av hindringer, med unntak av påstanden om få bekymringsmeldinger skyldes mangel på mulighet til å diskutere med fagpersoner. Gjennomsnittlig større barnehager er noe mindre enig i denne påstanden enn mindre barnehager (Pearsons $r = -.128$, $p < .01$)

Barnehagestyrerne hadde muligheten til å supplere svarene sine og 72 har svart. Deres kommentarer er rettet mot påstandene de skulle ta stilling til (jfr. tabell 11.1), men også nye aspekter kommer fram. Noen kommentarer er også kritiske til en oppfatning av at barnehagene burde stått bak flere bekymringsmeldinger.

Påstanden om at barnehager rapporterer for lite til barnevernet, er svært omdiskutert. Noen har kalt det en bløff, manipulering med tallmateriale, for å legge ansvaret på barnehagene.

«Jeg tror en av hovedårsakene er at vi jobber med barn fra 0-6 år. (...) at ca. halvparten av gruppen vi jobber med enda ikke har utviklet verbalspråket tilstrekkelig for å kunne fortelle/snakke om hjemmesituasjonen sin. Det er også slik at barnas utvikling i disse årene går såpass raskt og med store ulikheter fra barn til barn, slik at det vi kategoriserer som "normalatferd" favner videre enn det kanskje gjør litt lengre opp i aldersgruppene.»

Barnehagen er ofte det stedet der barn utsatt for omsorgssvikt har det best, og fungerer best, det rammene er trygge, så svikten synes ikke alltid så godt. Tross mye kompetanse, er det ting jeg ikke har sett, fordi signalene ikke var der, rett og slett (barn utsatt for vold). Forventningene om at barnehagen skal se, oppleves som høyere enn reelt, tidvis.

Forholdet til foreldrene problematiseres også mer. Dette omfatter både at barnehagen gjennom samarbeidet med foreldrene (foreldreveiledning), bidrar til at problemer kan løses uten barnevernet eller at foreldrene veiledes til å søke hjelp fra barnevernet. Et annet forhold er at samarbeidet og relasjonen med foreldrene kan gjøre at man ikke så lett ser behovet for at foreldrene trenger hjelp fra barnevernet. I slike tilfeller kan nærheten gjøre personalet litt blind eller at foreldrene kan snakke dem rundt.

Flere kommenterer at risiko for flere uheldige konsekvenser ved å melde til barnevernet kan være en hindring. Uheldige konsekvenser av å sende bekymringsmeldinger til barnevernet i uenighetssaker kan altså både. Dette handler både om at foreldrenes tillitsforhold til barnehagepersonalet kan brytes, og at barna blir skadelidende ved at barnet eventuelt tas ut av barnehagen og mister et trygt miljø der.

Barnevernet tar lite omsyn til barnehagen, barnevernet sår tvil kring barnehagen sine utsagn, samt kompetansen hjå pedagogane i barnehagen. Saker som er meldte og er utan tvil, blir henlagt etter kort tid, dette på grunnlag av eit heimebesøk der barnevernet har fått kaffiservering i hyggelege omgjevnader. Hyggelege føresette slår ikkje barna sine. ... Barnehagen kan ikkje ta sjangse på å melde slike saker, då barnet mister sine trygge vaksen i barnehagen som ein konsekvens av barnevernet si handsaming.

Flere av styrernes kommentarer handler om hvordan samarbeidet med barnevernet arter seg, både dårlige og gode erfaringer. Enkelte gir uttrykk for mistillit til barnevernet, opplever dem arrogant, opplever at barnehagen får lite støtte i vanskelige saker og manglende kompetanse i barnevernet.

Vi sender en del bekymringsmeldinger, men barnevernet henlegger de fordi de ikke vet hva de skal gjøre med sakene. Det trengs kompetanseløft i barnevernet. Vi har selv måtte ta saker til fylkesmannen, incestsenter osv. fordi barnevernet ikke følger opp.

Det er barnehagen som skal se, observere, dokumentere, kartlegge, ha samtale med foreldrene, møte dem daglig. Allikevel når en melder videre til en annen instans så stopper kommunikasjonen. Det er vanskelig å finne ut om det blir iverksatt tiltak, hjemmebesøk, oppfølging av barn eller foreldre. Barnehagen skal gi og gi, men får ikke noe igjen. Dette gjør det vanskelig å klare å ha gode samtaler i garderoben med foreldrene. Det må bli en mer åpen kanal ikke for å kunne svarte noen, men for å kunne gjøre det beste for barnet som er midt i situasjonen.

Det rapporteres også om gode samarbeidsrelasjoner mellom barnehage og barnevern. Å ha faste møter med barnevernet rapporteres av flere som en fruktbar samarbeidsform. Noen nevner at dette foregår hver 14. dag, andre at dette skjer fire ganger i året, atter andre har andre møteplasser i tillegg til telefonkontakt. Ved siden av oppfølging av etablerte saker, brukes slik lavterskel møter blant annet til å drøfte forhold omkring enkeltbarn anonymt.

I vår kommune har dette bedret seg betraktelig de siste årene. God opplæring av ansatte i forhold til "uro"-samtaler med foreldrene har gjort terskelen for bekymringssamtaler både med foreldre og barnevern lavere. Også tilbud om samtaler/veiledning med helsestasjon/barnevern/PPT.

Vi melder mye, og har et godt samarbeid med vårt lokale Barnevern - hvor vi har tilbud om månedlige lavterskel møter osv. Har også god erfaring med oppfølging av saker vi har meldt inn, og har som styrer også vært i en del saker som vitne i Barnevernsnemnda og i Tingretten. Vi vegrer oss lite, og har gode rutiner og erfarne ansatte som kjenner sine plikter og er trygge i sine rutiner.

11.2 Veilederen «Til barnets beste»

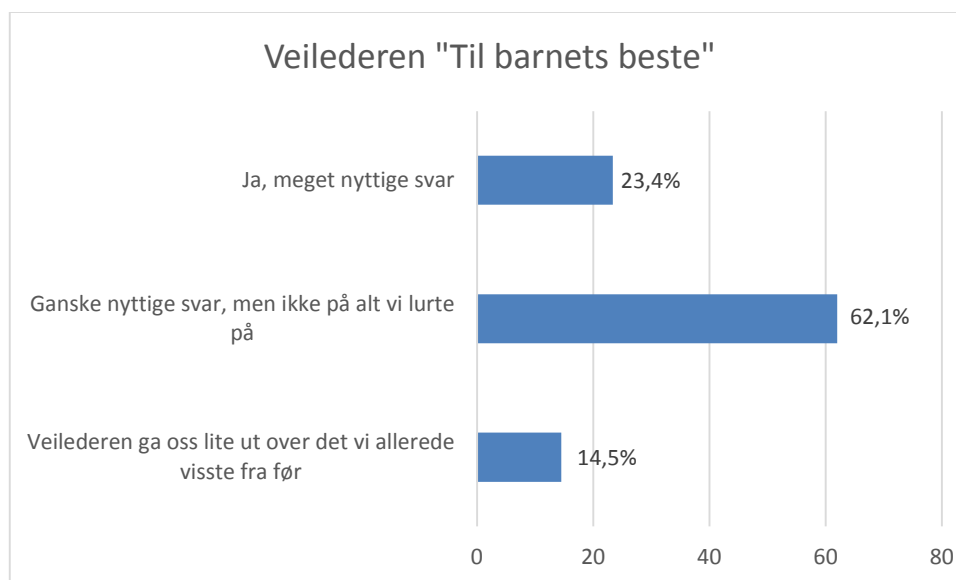
Bare barnehagestyrerne har fått spørsmål om bruken av veilederen «Til barnets beste». Det er 77 prosent av barnehagestyrerne som oppgir at de kjenner til veilederen «Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barnevernstjenesten», som er utviklet av Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet (figur 11.1). Noen flere kommunale enn private barnehagestyrere kjenner til veilederen, men forskjellen er liten (Cramer's $V = .092$, $p < .05$).

Undersøkelsen viser at 46 prosent av private og 55 prosent av kommunale barnehagestyrere som kjenner til veilederen, har hatt behov for å bruke den. I 2012 var det 22 prosent⁷ av alle barnehagestyrere som svarte at de hadde hatt behov for veilederen (Gulbrandsen & Eliassen 2013).

De 337 barnehagestyrerne som kjenner til veilederen og har hatt behov for å bruke den, er bedt om å vurdere hvor nyttig den var. 23,4 prosent av barnehagestyrerne opplever at

⁷ Det er ulike grunnlag for prosentberegningene i årets undersøkelse og i Gulbrandsen og Eliassen (2013).

veilederen ga meget nyttige svar og 62,1 prosent at den ga ganske nyttige svar, men ikke på alt man lurte på (figur 11.2). Tilsvarende fant Gulbrandsen og Eliassen (2013) en tilnærmet lik fordeling mellom disse to svarkategoriene med i underkant av halvparten på hver. Det er ingen forskjeller etter barnehagens størrelse (antall barn) eller etter eierskap.

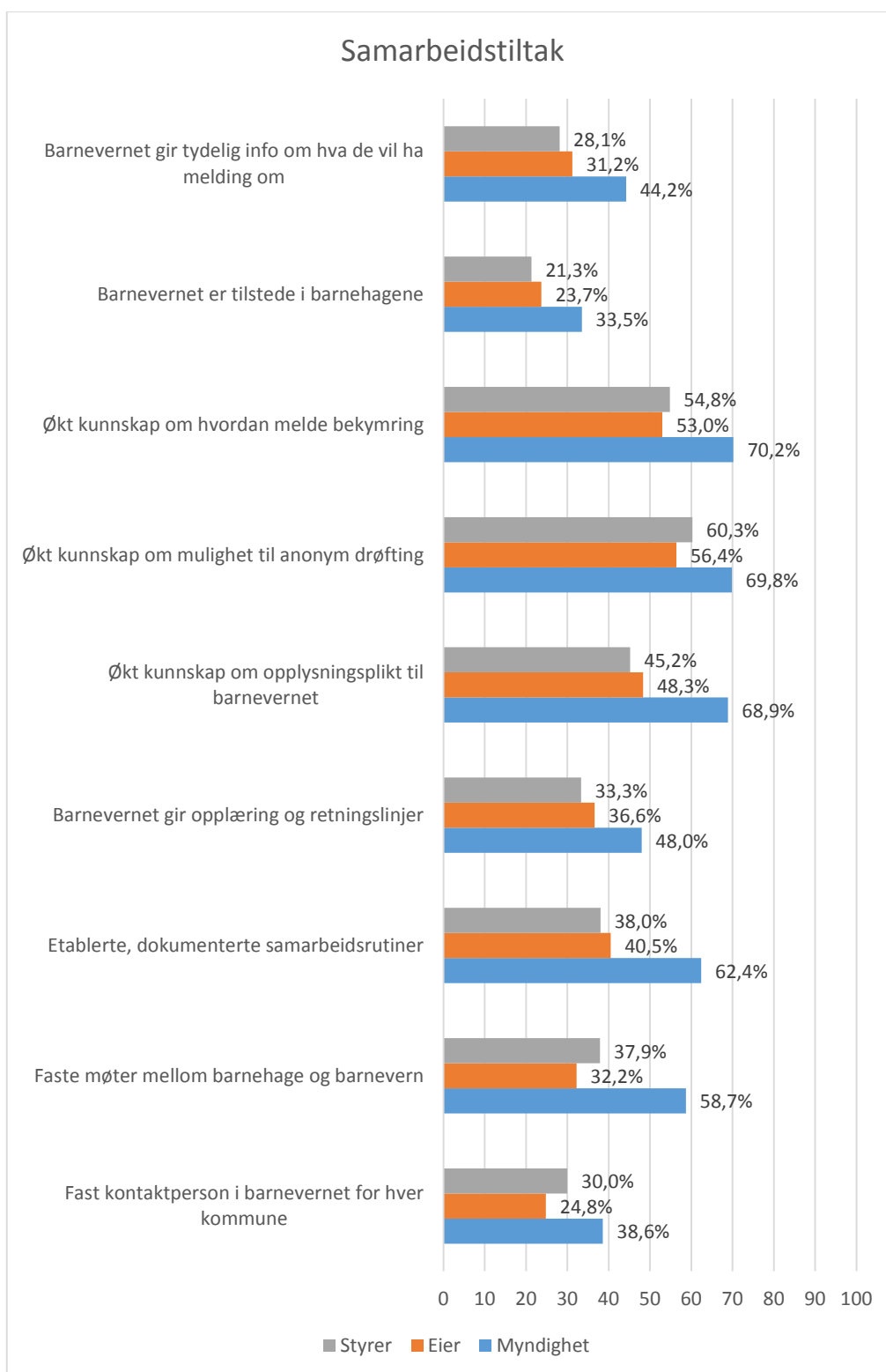
n=338

Figur 11.1: Prosentvis fordeling av styrernes vurdering av om veilederen «Til barnets beste» ga svar på spørsmålene de hadde. (Spørsmål 43 i vedlegg 1.)

11.3 Samarbeidstiltak barnevern - barnehage

Både **barnehagestyrer**, **barnehageeier** og **barnehagemyndighet** er spurt om deres erfaringer med i alt ni ulike samarbeidstiltak mellom barnehage og barnevern. Spørsmålet fanger både opp hvorvidt tiltakene er benyttet, og om de i så fall fant at tiltakene styrket samarbeidet.

I figur 11.2 presenteres andelen av henholdsvis styrer, eiere og myndighet som har benyttet tiltakene og som har erfart at tiltaket har styrket samarbeidet. Som vi ser er det gjennomgående at barnehagemyndigheten har mer positive erfaringer med tiltakene enn barnehagestyrere og eiere.

Figur 11.2: Prosent som har erfart at tiltak har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern. (Spørsmål 40 i vedlegg 1, spørsmål 16 i vedlegg 2 og spørsmål 18 i vedlegg 3.)

For barnehagemyndigheten har erfaringene med tiltakene: barnevernet gir opplæring og retningslinjer, økt kunnskap om opplysningsplikten barnehageansatte har overfor barnevernet og økt kunnskap om muligheten en har til å drøfte saker anonymt med barnevernet en viss sammenheng med andelen private barnehager i kommunen. For alle tre tiltakene gjelder at de barnehagemyndighetene som svarer at tiltaket har styrket samarbeidet, har en høyere andel private barnehager i kommunen. Sammenhengen er signifikant ($p < .05$), men ikke spesielt sterk.

11.3.1 Nærmere om barnehagestyrerne

Dette kapitlet ser nærmere på forskjeller i svarene mellom kommunale og private barnehagestyrere sine erfaringer med samarbeidstiltak med barnevernet. I tillegg presenteres barnehagestyrernes svar på hvilke andre tiltak de tror vil hjelpe på samarbeidet. Alle tiltakene er i noe større grad implementert i kommunale enn i private barnehager. Andelen som har implementert tiltaket og samtidig vurderer det til å styrke samarbeidet er også høyere i kommunale barnehager enn i private (tabell 11.2).

Tabell 11.2: Om barnehagestyrerne har erfart at noen av følgende forhold har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern. (Spørsmål 40 i vedlegg 1.)

	Eierskap	Ja, og det har styrket samarbeidet	Ja, men det har ikke styrket samarbeidet	Nei, ikke forsøkt	Vet ikke	Sum
Fast kontaktperson i barnevernet (Cramer's V = .146, p<.001)	Komm.	35,6%	11,1%	48,9%	4,4%	100% (n=450)
	Privat	23,8%	9,6%	58,7%	7,8%	100% (n=395)
Faste møter barnehage-barnevern (Cramer's V = .202, p<.001)	Komm.	45,4%	11,7%	40,9%	2,0%	100% (n=452)
	Privat	29,3%	9,2%	55,1%	6,4%	100% (n=392)
Etablerte og dokumenterte samarbeidsrutiner (Cramer's V = .275, p<.001)	Komm.	48,5%	18,3%	26,6%	6,5%	100% (n=447)
	Privat	25,8%	14,5%	49,9%	9,8%	100% (n=387)
Barnevernet gir opplæring og retningslinjer (Cramer's V = .233, p<.001)	Komm.	42,5%	12,2%	41,9%	4,2%	100% (n=449)
	Privat	22,4%	15,7%	50,5%	11,3%	100% (n=388)
Økt kunnskap om barnehagepersonalets opplysningsplikt til barnevernet (Cramer's V = .219, p<.001)	Komm.	54,9%	31,7%	7,6%	5,8%	100% (n=448)
	Privat	34,3%	41,3%	16,4%	8,1%	100% (n=385)
Økt kunnskap om barnehagens mulighet til å drøfte saker anonymt med barnevernet (Cramer's V = .215, p<.001)	Komm.	69,9%	20,0%	6,5%	3,6%	100% (n=449)
	Privat	49,6%	29,2%	14,3%	6,9%	100% (n=391)
Økt kunnskap om hvordan man går fram for å melde bekymring (Cramer's V = .188, p<.001)	Komm.	63,0%	25,5%	7,5%	4,0%	100% (N=451)
	Privat	45,8%	31,6%	15,9%	6,7%	100% (n=389)
Barnevernet er tilstede i barnehagen med jevne mellomrom (Cramer's V = .147, p<.001)	Komm.	26,7%	4,0%	62,8%	6,5%	100% (n=449)
	Privat	14,9%	5,2%	74,0%	5,9%	100% (n=388)
Barnevernstjenesten har gitt tydelig informasjon om hva de vil ha melding om (Cramer's V = .129, p<.01)	Komm.	33,6%	14,6%	41,7%	10,1%	100% (n=446)
	Privat	22,0%	17,9%	48,4%	11,7%	100% (n=386)

Det er 91 barnehagestyrere som har skrevet kommentarer til dette spørsmålet. De er i utgangspunktet bedt om å angi hvilke andre tiltak som de tror vil hjelpe på samarbeidet, men kommentarene omfatter mer enn dette spørsmålet.

Mange av kommentarene peker på samarbeid med barnevernet gjennom ulike tverretatlige samarbeid, alternativt mangel på eller ønske om sådan. Her nevnes tiltak som fagteam for barnehager, tverretatlig samarbeidsteam, utvidet ressursteam, tverretatlig

team, tverrfaglige møter, konsultasjonsteam samt ulike prosjekter. Andre deltakere i slikt tverretattlig samarbeid kan være PPT, helsesøster, fastlege eller psykisk helsevern.

I [vår kommune] er det opprettet samarbeidsrutiner på tvers av enheter. Kalles ... huset. Et lavterskeltilbud. Opplever et mye enklere samarbeid enn tidligere fordi det er flere steder å hente informasjon, veiledning og hjelp uten først å skrive store rapporter.

Vi skal ha stor respekt for foreldrerettsprinsippet og være bevisst taushetsplikten. Samtidig har jeg sett at det å ha mulighet til å drøfte bekymringssaker anonymt i tverrfaglig team har ført til at saker er meldt, ofte opplever vi at personalet vet og ser hva som må gjøres, og at bekreftelsen fra teamet gir den faglige tryggheten som skal til for å gå videre med saken.

Både i sammenheng med tverrfaglige tiltak og samarbeidet med kun barnevernet ser vi gjentagende positive ytringer omkring muligheter til å drøfte saker anonymt og lavterskeltilbud. Barnehagestyrere som har slike muligheter setter pris på dem, mens andre uttrykker at det er et savn.

Flere av kommentarene knytter seg til manglende ressurser i form av manglende kapasitet (tid og økonomi) hos barnevernet, manglende kompetanse og kontinuitet i barnevernet. Dette gir seg utslag i at de ikke har tid til å følge opp lavterskeltilbud, ikke har fast kontaktperson, og ikke tid til observere barna i barnehagen.

Tidligere hadde vi samarbeidsmøter i barnehagen 3 ganger i året, med PPT, helsestasjon, barnehage og barnevern. Pga økonomi og ressurser har ikke lenger barnevernet kapasitet. Dette fører til at vi mangler en fast kontaktperson, all informasjon kommer via nettet, aldri personlig. Dette igjen fører til at avstanden blir stor og usikkerheten blant personalet i barnehagen blir større på når man bør melde og ikke.

En periode hadde vi barnevernet til stede i barnehagen for å observere barn vi var bekymret for. Dette var et godt tiltak, men ble dessverre borte pga stort arbeidspress hos barnevernet.

Samarbeidet med barnevernet er ofte prisgitt saksbehandler. Barnevernet hos oss har mange nyutdannede og uerfarne saksbehandlere som jobber med tunge saker - de er konfliktsky og barnehagen kommer ofte til kort i samarbeidet.

Fast kontaktperson som tar tak, og som viser seg i bhg/ el tilgjengelig på annen måte, slik at drøfting og spørsmål fra personalet kan konsulteres litt uformelt.»

Noen kommenterer at barnevernet er lite tilgjengelig for barnehagen og mye tyder på at barnehagen ønsker en tettere kontakt og dialog for å styrke samarbeidet mellom barnehagen og barnevernet. Noen opplever at taushetsplikten legger begrensninger på samarbeidet.

Jeg opplever at barneverntjenesten er fraværende i den forstand at det er vanskelig å komme i kontakt med dem fysisk og på telefon når det er snakk om lavterskel drøfting. Er det svært alvorlig bekymring, oppnås kontakt raskt.

At barnehagen blir en mer naturlig samarbeidsinstans for barnevernet. I dag utestenges barnehagen med begrunnelse i taushetsplikt for barnevernet.

Samarbeidsformen mellom barnehagen og barnevernet kan være forskjellig i tilfeller hvor barnevernet har plassert barn i barnehagen eller det å melde bekymring for barn som er i barnehagen

savner å kunne samarbeide tidlig i en bekymringsfase uten å engste oss for at barnevernet skal krisemaksimere mot en melding.

Tettere dialog. BV åpne mer opp og gi informasjon (...). BV innkaller til samarbeidsmøte med en gang et barn har fått plass i barnehagen, når barnehage er et tiltak fra BV sin side. Nå opplever vi at barn begynner i barnehagen uten at vi vet at BV er inne i bildet.

Barnevernet må se på oss i barnehagen som en samarbeidspartner, som kan bidra til gjøre barnas hverdag bedre. I dag så er det en stor kløft mellom oss og barnevernet og det fører til utstrakt "tuejobbing".

Mye av ansvaret for vanskene med å få til et godt samarbeid legges på barnevernet og deres rammevilkår. I kommentaren nedenfor har en styrer notert sine tanker om hvordan samarbeidet nå fungerer bedre.

Jeg erfarer at samarbeidet har fungert bedre og bedre de siste årene. Mye av årsaken til dette dreier seg om barnevernets innstilling til (og/eller muligheter for) samarbeid med barnehagen. Det er likevel fortsatt slik at jeg føler dette avhenger av saksbehandler, og jeg mener et godt tiltak ville være å legge mer vekt, og gjerne skriftliggjøre rutiner, på at barnevernet skal samarbeide med barnehagen dersom barnet har barnehageplass. Mulighetene for å bedre samarbeide ytterligere mener jeg nå ligger hos barnevernet, og deres evt standarder/retningslinjer for samarbeid med barnehagene.

Barnehagestyrere forteller at når samarbeidet ikke fungerer godt nok fører dette til at ansatte blir usikker på hva de skal gjøre. Her viser de til at det er behov for uformell lavterskelkontakt for å finne gode løsninger.

11.3.2 Nærmere om barnehageeierne

Det er forskjeller i svarene mellom kommunale og private barnehageeiere sine erfaringer med samarbeidstiltak med barnevernet. Kommunale eiere har mer erfaring med alle samarbeidstiltakene enn private eiere (tabell 11.3).

Tabell 11.3: Om barnehageeierne har erfart at noen av følgende forhold har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern. (Spørsmål 16 i vedlegg 2)

	Eierskap	Ja, og det har styrket samarbeidet	Ja, men det har ikke styrket samarbeidet	Nei, ikke forsøkt	Vet ikke	Sum
Fast kontaktperson i barnevernet (Cramer's V = .210, p<.05)	Komm.	37,8%	13,5%	41,9%	6,8%	100% (n=74)
	Privat	18,8%	13,8%	58,1%	9,4%	100% (n=160)
Faste møter barnehage-barnevern (Cramer's V = .288, p<.001)	Komm.	51,4%	8,1%	32,4%	8,1%	100% (n=74)
	Privat	23,5%	13,0%	59,3%	9,3%	100% (n=162)
Etablerte og dokumenterte samarbeidsrutiner (Cramer's V = .310, p<.001)	Komm.	62,2%	10,8%	18,9%	8,1%	100% (n=74)
	Privat	30,4%	12,7%	41,1%	15,8%	100% (n=158)
Barnevernet gir opplæring og retningslinjer (Cramer's V = .197, p<.05)	Komm.	50,0%	8,1%	28,4%	13,5%	100% (n=74)
	Privat	30,4%	16,1%	37,9%	15,5%	100% (n=161)
Økt kunnskap om barnehagepersonalets opplysningsplikt til barnevernet (Cramer's V = .345, p<.001)	Komm.	72,0%	16,0%	2,7%	9,3%	100% (n=75)
	Privat	37,1%	35,2%	17,0%	10,7%	100% (n=159)
Økt kunnskap om barnehagens mulighet til å drøfte saker anonymt med barnevernet (Cramer's V = .334, p<.001)	Komm.	80,3%	13,2%	2,6%	3,9%	100% (n=76)
	Privat	45,0%	34,4%	11,9%	8,8%	100% (n=160)
Økt kunnskap om hvordan man går fram for å melde bekymring (Cramer's V = .363, p<.001)	Komm.	78,9%	14,5%	2,6%	3,9%	100% (n=236)
	Privat	40,6%	33,8%	15,0%	10,6%	100% (n=160)
Barnevernet er tilstede i barnehagen med jevne mellomrom (Cramer's V = .325, p<.001)	Komm.	43,1%	4,2%	41,7%	11,1%	100% (n=72)
	Privat	15,0%	2,5%	72,5%	10,0%	100% (n=160)
Barnevernstjenesten har gitt tydelig informasjon om hva de vil ha melding om (Cramer's V = .274, p<.01)	Komm.	45,2%	11,0%	20,5%	23,3%	100% (n=73)
	Privat	24,8%	16,8%	43,5%	14,9%	100% (n=161)

Barnehageeierne har hatt muligheten til å angi andre tiltak som de tror vil hjelpe på samarbeidet mellom barnehage og barnevernet. Flere av disse 45 kommentarene er utdypinger av påstandene i tabell 11.3.

Flere eiere ønsker en tettere kontakt og dialog med barnevernet. Her foreslås det fast kontaktperson, faste møter og besøk i barnehagen, samt at barnevernet kan bli flinkere til å informere om endringer i interne forhold som har betydning for samarbeidet med barnehagen. Samtidig ser barnehageeierne at barnevernet har kapasitetsproblemer, ansatte er overarbeidet og det er mye utskifting av personalet.

Det vil hjelpe at det er mer åpenhet. De kan være inne i saker med eldre og yngre barn uten at vi i bhg er informert om det. Det ville hjelpe om de følger opp saker

tettere. Jeg meldte en sak i juli, nå er det oktober og ikke noe er skjedd. Det ville hjelpe om de kunne ta seg en tur ut i barnehagen og ikke avlyse hvert eneste møte. Det er mye som dekkes bak taushetsplikten, det er ikke til hjelp for barna. Opplever at barnevernet snakker om at de har så mye å gjøre - det har de - det har vi andre også. Det må bli mer handling og mindre klaging på alt de ikke rekker og alt de ikke får til. Det er dessverre personavhengig.

Denne kommentaren oppsummerer flere av poengene som kommer fram. Spesielt trekkes taushetsplikten fram som et hindre for å få til gode løsninger for barna. Barnehageeierne ønsker mer åpenhet og tilbakemeldinger til barnehagen. Noen barnehageeiere etterspør mer kompetanse om barnevernets rutiner for å håndtere bekymringsmeldinger, men samtidig er det andre eiere som er opptatt av at barnehagens kompetanse på barn anerkjennes.

Kommentarene viser også at noen eiere har gode erfaringer med samarbeidet med barnevernet, blant annet nevnes ulike former for tverrfaglige arenaer. Noen eiere som har barnehager i flere kommuner forteller om både ulike holdninger og samarbeidsrelasjoner mellom barnevern og barnehage.

Har erfaring med at barnevernet ikke ønsker en god dialog og har ikke ønsket å stille på møter når vi har bedt om dette. Bekymringsverdig!

11.3.3 Nærmere om barnehagemyndighetene

Det er 64 av barnehagemyndighetene som har oppgitt andre tiltak som de tror vil hjelpe på samarbeidet mellom barnehage og barnevern. Flere av svarene her omfatter organisering eller tiltak i kommunen. Noen henviser til at barnehagemyndighet og kommunal barnehageeier er organisert i samme enhet i kommunen og i noen tilfeller har kontorer i nærheten av hverandre. Vi hører også om ulike samarbeidsløsninger som informasjonsmøter til barnehager, tverrfaglige team, prosjekter eller en kommune hvor barnevern, barnehage, helsestasjon og skole har laget en felles veileder for bekymringsmeldinger til barnevernet. Det pekes også på konkrete tiltak slik som fast kontaktperson, faste møter og tilstedeværelse i barnehagen.

Det blir gjort mye bra arbeid mellom barnevern og barnehage, men det er utviklingspotensial på de fleste områdene som etterspørres i undersøkelsen.

Noen kommenterer at barnevernet er interkommunalt organisert, og her rapporteres det både om gode og dårlige erfaringer. Videre kommenteres det at innenfor enkeltkommuner kan det være forskjell fra barnehage til barnehage hvor godt samarbeid de har med barnevernet.

Barnehagemyndigheten er slik som barnehageeierne inne på at barnevernet har utfordringer når det gjelder kapasitet og behovet for gjensidig kompetanseheving, både at ansatte i barnehagen får mer kompetanse om barnevern og at barnevernet får mer innsikt i barnehageansattes kompetanse. Det pekes på at kunnskap og forståelse for hverandres roller er grunnleggende viktig for et godt samarbeid.

Bidra til at de ansatte i begge tjenestene har kunnskap om hverandre, at det skapes en gjensidig respekt.

Barnevernstjenesten har ikke personalressurser som bidrar til at det er mulig med et tett samarbeid på systemnivå. Det blir kun fokus på enkeltsaker. I tilfeller der barnevernet har kapasitet til å delta på tverrfaglige drøftinger med foreldre uten at det en melding er sendt, bidrar dette ofte til et godt samarbeidsklima og gode lavterskeltiltak for barn eller familier.

Opplever at samarbeidet med barnevernet må skje på barnevernets premisser for at de skal stille. Opplever også at barnevernet har tildels lite kompetanse om barnehage og viser også liten interesse for å innhente seg mer kunnskap.

Noen etterlyser rutiner og system for samarbeid fordi mye oppleves litt tilfeldig og personavhengig. En barnehagemyndighet er bevisst på å dyktiggjøre barnehagene i deres arbeidet overfor barnevernet blant annet på loggføring og dokumentasjon, trening på barnesamtaler og vanskelige foreldresamtaler, samt lav terskel for å melde bekymring.

12. BEREDSKAP

Barnehager har både krav om og ansvar for å forebygge uønskede alvorlige hendelser og for å sikre at alle er trygge i barnehagen. Beredskap betyr å være forberedt på å møte kritiske situasjoner, og beredskapsarbeidet skal ivareta både forebygging, begrensning og håndtering. Spørsmålene om beredskap er stilt til **barnehagestyrerne** og **barnehagemyndigheten**, og spørsmålene finnes i henholdsvis vedlegg 1 og 3.

12.1 Barnehagens beredskapsarbeid

Barnehagestyrerne er stilt spørsmål om barnehagens egen risikovurdering og øving av beredskap for alvorlige hendelser⁸. 83,3 prosent av barnehagene, uavhengig av eierskap, har utarbeidet nye eller forbedret sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser de siste tre årene. De barnehagene som oppgir at de har gjort dette, er i gjennomsnitt litt større (56 barn) enn de som svarer at de ikke har laget eller forbedret beredskapsplaner (47 barn).

14 prosent av barnehagestyrerne oppgir at barnehagen har hatt en praktisk beredskapsøvelse i barnehagen (f.eks. en simulering av en alvorlig hendelse) i løpet av det siste året, og en av fire barnehager har hatt en slik øvelse i løpet av siste tre år (tabell 12.1). 57 prosent har aldri hatt praktisk beredskapsøvelse. Det er ingen signifikant forskjell etter eierskap.

Tabell 12.1: Barnehagestyrernes opplysninger om når barnehagen sist gjennomførte en praktisk beredskapsøvelse. (Spørsmål 45 i vedlegg 1.)

	Styrere		Total
	Kommunal	Privat	
I løpet av det siste året	59 13,4%	57 14,7%	116 14,0%
Ett til to år siden	38 8,6%	27 6,9%	65 7,8%
To til tre år siden	10 2,3%	13 3,3%	23 2,8%
Over tre år siden	42 9,5%	23 5,9%	65 7,8%
Aldri	248 56,2%	226 58,1%	474 57,1%
Vet ikke	44 10,0%	43 11,1%	87 10,5%
Total	441 100,0%	389 100,0%	830 100,0%

⁸ Alvorlig hendelse defineres her som en tilsiktet hendelse der våpen eller annen form for vold brukes eller trues med å tas i bruk, ved gisselsituasjoner eller alvorlige ulykker. Brann- og beredskapsøvelser er holdt utenom, noe det er opplyst om i innledningen til spørsmålene i spørreskjemaet.

52,8 prosent av barnehagene har det siste året hatt en beredskapsøvelse i form av en skrivebordøvelse, det vil si en gjennomgang av prosedyrer ved en alvorlig hendelse (tabell 12.1). Flere private enn kommunale barnehager har hatt slike øvelser.

Tabell 12.2: Barnehagestyrernes opplysninger om når barnehagen sist gjennomførte en beredskapsøvelse i form av en skrivebordsøvelse. (Spørsmål 45 i vedlegg 1.)

	Styrer		Total
	Kommunal	Privat	
I løpet av det siste året	212 47,6%	228 58,8%	440 52,8%
Ett til to år siden	68 15,3%	51 13,1%	119 14,3%
To til tre år siden	23 5,2%	21 5,4%	44 5,3%
Over tre år siden	18 4,0%	15 3,9%	33 4,0%
Aldri	83 18,7%	52 13,4%	135 16,2%
Vet ikke	41 9,2%	21 5,4%	62 7,4%
Total	445 100,0%	388 100,0%	833 100,0%

Av de som har hatt slike øvelser, og som har svart på spørsmålet om hvem som deltok, svarer 83 prosent at både ledelsen og ansatte var med. Det var en høyere andel private enn kommunale barnehager som svarte dette.

Barnehagestyrerne i ni av ti barnehager, uavhengig av eierskap, oppgir at de har gjort risikovurderinger opp mot alvorlige hendelser og ulykker (tabell 12.3). Barnehagene som ikke har gjort slike vurderinger for alvorlige hendelser siste to år er i gjennomsnitt noe mindre (48 barn) enn de som har gjort det (55 barn). Forskjellen er noe større for risikovurderinger av ulykker. Barnehagene som ikke har gjort slike vurderinger har i gjennomsnitt litt færre barn (42 barn), mens de som har gjort vurderinger har flere barn (55 barn). Flere kommunale barnehager (10,9 prosent) enn private (2,8 prosent) har en fast kontaktperson i politiet. Det er verdt å merke seg at en av fire barnehager svarer «vet ikke» på spørsmålet om de har et tilfredsstillende samarbeid med politiet.

Tabell 12.3: Barnehagestyrernes opplysninger om ulike former for beredskapsarbeid knyttet til alvorlige hendelser.. (Spørsmål 47 i vedlegg 1.)

	Ja	Nei	Vet ikke	Sum
Gjort risikovurderinger for å forebygge alvorlige hendelse i barnehagen de siste to år	86,0%	11,7%	2,3%	100% (n=855)
Gjort risikovurderinger for å forebygge ulykker i barnehagen de siste to år	92,9%	5,5%	1,6%	100% (n=856)
Hatt møte med politiet siste to år for å drøfte/få informasjon om alvorlige hendelser	30,6%	83,3%	4,5%	100% (n=857)
Planlagt et møte med politiet	12,2%	83,3%	4,5%	100% (n=796)
Et tilfredsstillende samarbeid med politiet	36,9%	38,1%	25,0%	100% (n=843)
En fast kontaktperson i politiet	7,1%	83,9%	9,0%	100% (n=846)
Kjennskap til veilederen på www.udir.no/beredskap om Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner	58,2%	36,6%	5,2%	100% (n=844)

En av tre barnehagestyrere kjenner ikke til veilederen om alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner som finnes på www.udir.no/beredskap. Av de som faktisk kjenner til den, så er to av tre godt eller svært godt fornøyd med den.

Det er fylkesvise forskjeller i hvorvidt barnehagestyrerne oppgir å ha hatt eller planlagt møter med politiet. Flest barnehager i Nord-Trøndelag (72,2 prosent) og Sogn og Fjordane (60,9 prosent) har hatt møte om beredskap med politiet, mens bare 3,2 prosent i Sør-Trøndelag og 4,8 prosent i Aust-Agder har hatt slike møter. 40 prosent av barnehagene i Sogn og Fjordane og Vestfold har planlagt et møte med politiet, mens ingen av barnehagene i Telemark og Finnmark har planlagt et slikt møte.

12.2 Barnehagemyndighetens beredskapsarbeid

Barnehagemyndigheten er spurt om hvorvidt alvorlige hendelser i barnehagene er en del av kommunens ROS-analyser, og om man har gjennomført øvelser rettet mot dette siste tre år.

48 prosent av de lokale barnehagemyndighetene (kommunene) har tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehager i sin risiko- og sårbarhetsanalyse, mens ytterligere 20 prosent oppgir at de har tatt høyde for slike hendelser uten at de er en del av ROS-analysen. I 10 prosent av kommunene har man en ROS-analyse, men alvorlige hendelser i barnehagene er ikke en del av denne.

7,5 prosent av barnehagemyndigheten i kommunene oppgir at de har hatt fullskala-øvelser for alvorlige hendelser i barnehagene. Cirka en av tre kommuner har hatt henholdsvis skrivebordøvelser (33,9 prosent), krisestabsøvelser (34,6 prosent) og øvelser for andre ansatte (29,1 prosent).

Barnehagemyndigheten har hatt anledning til å utdype dette spørsmålet og 23 har gitt kommentarer. Flere forteller at arbeidet med ROS-analyse er i gang og noen er spesifikk på at barnehagen skal inngå i denne planen eller at barnehagen skal utarbeide planer for områdene som ROS-analysen peker på. Flere henviser også til at barnehagene har beredskapsplaner for alvorlige hendelse. Kommunens kriseteam og krisehåndteringsplan nevnes. Noen trekker også fram samarbeid med politiet på dette området. Kommentarer under gir et bilde av situasjonen i en kommune.

Vi har gjennomgått en elektronisk versjon for rosanalyse i fellesskap på styrarmøte for en slik tenkt situasjon med våpen involvert. Dette må jobbast meir med. Alle barnehagane har i samarbeid med politiet kartlagt sin barnehage der denne informasjonen og ligg hos politiet.

LITTERATURLISTE

- Assael, H. og J. Keon (1982) Nonsampling vs. Sampling Errors in Survey Research. *Journal of Marketing*, 46, 114-123.
- Berk, R. A. & D. A. Freedman (1995) Statistical Assumptions as Empirical Commitments. I *Foundations of Science*, 1, 19-83.
- Di Nascimento Silva, P. L. (2005) Reporting and compensating for non-sampling errors for surveys in Brazil: current practices and future challenges. I T.U.N The department of Economic and Social Affairs (red.): *Household Sampling Surveys in Developing and Transition Countries* (side 231-248). New York: United Nations Publications.
- Gulbrandsen, L. & Eliassen, E. (2013) Kvalitet i barnehager. NOVA-rapport 1/2013. Oslo, NOVA.
- Jakobsen, Tor G. (2013) The Logic behind Statistical Inference – Sample Theory, Population Size, and Stochastic Model Theory. I *Popular Social Science – Bridging the Gap*. <http://www.popularsocialscience.com/2013/04/03/the-logic-behind-statistical-inference-sample-theory-population-size-and-stochastic-model-theory/> (lesedato 30. November 2015).
- Rambøll, (2012) *Sluttrapport. Undersøkelse om kommuner som barnehagemyndighet*. Oslo: Rambøll
- Sivertsen, H., M. Haugum, A. S. Haugset, E. Carlsson, R. D. Nilsen og G. Nossun. (2015) *Spørsmål til barnehage-Norge 2014*. TFoU-rapport 2015:1. Steinkjer: Trøndelag Forskning og Utvikling AS.
- Winsvold, A. og Gulbrandsen, L. (2009) *Kvalitet og kvantitet. Kvalitet i en barnehagesektor i sterk vekst*. NOVA-rapport 2/09

Vedlegg 1

Spørsmål til Barnehage-Norge 2015 - Barnehagestyrere

Utdanningsdirektoratet har inngått en 3-årig rammeavtale med Trøndelag Forskning og Utvikling om gjennomføring av spørreundersøkelser i barnehagesektoren i perioden 2014-2016. Formålet med denne typen årlige undersøkelser skal være å redusere belastningen på barnehagesektoren, ved å begrense omfanget av mange små undersøkelser.

Denne undersøkelsen gjelder barnehagestyrere.
Dersom du ønsker flere opplysninger se: tfou.no

Informasjon om barnehagefeltet

Utdanningsdirektoratet sender ut mye informasjon om barnehagefeltet. Vi vil gjerne vite hvordan du holder deg oppdatert og hvordan du foretrekker å motta informasjon fra oss.

1. Hvordan foretrekker du å få nyheter fra Utdanningsdirektoratet?

(Oppgi kun ett svar)

- På nettstedet udir.no
- Tilsendt på e-post
- Tilsendt på papir
- På sosiale medier

2. Hvordan foretrekker du å lese:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	På internett	På papir
Barnehagens rammeplan	☐	☐
Regelverket for barnehagen	☐	☐
Tilbud om kompetanseheving	☐	☐
Veilednings- og støttemateriell	☐	☐

3. Hvor ofte er du inne på nettstedet udir.no/barnehage for å lese om:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Aldri	Et par ganger i året	Omtrent fire ganger i året	Månedlig	Ukentlig
Nyheter fra Utdanningsdirektoratet	☐	☐	☐	☐	☐
Pedagogiske verktøy	☐	☐	☐	☐	☐
Møter og konferanser	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetansetilbud	☐	☐	☐	☐	☐
Statistikk og forskning om barnehager	☐	☐	☐	☐	☐
Rapporter	☐	☐	☐	☐	☐
Temahefter og veiledere	☐	☐	☐	☐	☐
Rammeplan	☐	☐	☐	☐	☐
Regelverk	☐	☐	☐	☐	☐
Vetuva	☐	☐	☐	☐	☐
Udir-magasinet for barnehager	☐	☐	☐	☐	☐

4. Hvilke tema ønsker du at Utdanningsdirektoratet lager mer informasjon om? (flere kryss kan settes)

(Oppgi gjerne flere svar)

- Rammeplan
- Regelverk
- Tilbud om kompetanseheving
- Veilednings- og støttmateriell

Annet (spesifiser her)

Barnehagens arbeidsmåter

Vi vil nå stille noen spørsmål om barnehagens arbeidsmåter og da særlig samarbeid med foreldre og eiere.

5. Hvor mange ganger i året:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	0 ganger	1 gang	2 ganger	3 ganger eller fler	Vet ikke
Gjennomfører barnehagen foreldresamtale?	☐	☐	☐	☐	☐
Gjennomfører barnehagen foreldremøte?	☐	☐	☐	☐	☐
Gjennomføres det møte i samarbeidsutvalget?	☐	☐	☐	☐	☐

6. Har barnehagen nedskrevne rutiner for:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
løpende informasjon til foreldre?	☐	☐	☐
behandling av løpende informasjon fra foreldre?	☐	☐	☐
foreldresamtaler?	☐	☐	☐

7. Arbeidet i barnehagen skal vurderes, det vil si beskrives, analyseres og fortolkes i lys av kriterier i barnehageloven, rammeplanen og barnehagens årsplan. Hvem deltar i dette vurderingsarbeidet i din barnehage?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Deltar ikke	Deltar lite	Deltar noe	Deltar mye
Barn	☐	☐	☐	☐

Foreldre/foresatte	☐	☐	☐	☐
Personalet	☐	☐	☐	☐
Barnehageeier	☐	☐	☐	☐
Kommunen som barnehagemyndighet	☐	☐	☐	☐

8. Deltar foreldre og barn i den løpende planleggingen av barnehagens aktiviteter underveis i barnehageåret?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Deltar ikke	Deltar lite	Deltar noe	Deltar mye
Foreldre	☐	☐	☐	☐
Barn	☐	☐	☐	☐

Språk

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Vi vil nå stille noen spørsmål om språkkartlegging, språkmiljø og språkstimulering.

9. Hvilken av disse rutineene har barnehagen for kartlegging av barns språk:

(Oppgi kun ett svar)

- Kartlegger rutinemessig alle barna i barnehagen
- Kartlegger rutinemessig alle barn med annen språklig bakgrunn (annet førstespråk) enn norsk
- Kartlegger barns språk når foreldre og/eller personale mener det er behov for kartlegging
- Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer sjelden
- Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer aldri - Gå til 15
- Vet ikke

Annet:

**10. Hvilke språkkartleggingsverktøy benyttes i barnehagen?
(Flere kryss kan settes)**

(Oppgi gjerne flere svar)

- Alle med
- Askeladden
- Lær meg norsk før skolestart
- SATS
- Språk 4
- Tras
- Egenutviklede språkkartleggingsverktøy
- Vet ikke

Andre språkkartleggingsverktøy (spesifiser):

11. Hvor ofte gjennomføres språkkartleggingen?

(Oppgi kun ett svar)

- En gang i året eller oftere
- Sjeldnere, men minst en gang i løpet av tiden barnet er i barnehagen
- Kun ved behov
- Vet ikke

12. Hvem utfører vanligvis språkkartleggingen?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Barnehagelærer
- Assistenter
- Andre i barnehagen med spesialkompetanse
- Andre utenfor barnehagen med spesialkompetanse
- Vet ikke

13. Hva brukes resultatene fra språkkartleggingen til?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Identifisere barn som trenger særskilt tilrettelagt tilbud
- Tilrettelegging av tilbudet for det enkelte barn
- Tilrettelegging av tilbudet i mindre grupper
- Informasjon til og samtaler/samarbeid med foreldre
- Resultatene blir ikke brukt
- Avdekke behov for flere tester
- Vet ikke

Annet (spesifiser)

14. Har barnehagen nedskrevne rutiner for å informere noen av de følgende dersom kartlegginger fører til bekymring?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja, vi informerer og har nedskrevne rutiner	Ja, vi informerer, men har ikke nedskrevne rutiner	Nei, vi informerer ikke	Vet ikke
Foreldre	☐	☐	☐	☐
Skole	☐	☐	☐	☐

Eier har pålagt oss endringer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tips fra andre barnehager	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lest veiledere/temahefter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lest forskningsrapporter eller lignende fagstoff	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annet	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18. Har barnehagen spesielle tiltak/aktiviteter for språkstimulering for:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke	Ikke aktuelt
Barn som er vurdert å ha særskilt behov	☐	☐	☐	☐
Minoritetsspråklige barn	☐	☐	☐	☐
Bestemte aldersgrupper	☐	☐	☐	☐
Hele barnegruppen	☐	☐	☐	☐

19. Har barnehagen benyttet noen av disse metodene/læremidlene i arbeidet med språkstimulering?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Egnede bøker eller lydbøker
- Strukturerte samtaler
- Egenprodusert materiale
- BokTras
- Språkpose
- Snakkepakke

Annet

20. Omtrent hvor mange barn i barnehagen har annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samiske områder)?

(Oppgi verdi)

21. I hvilken grad informeres det om barnehagen til foreldre med en annen språklig bakgrunn enn norsk (eller samisk i samiske områder)?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært liten grad	I liten grad	Verken eller	I stor grad	I svært stor grad
Infomateriell på foreldrenes språk	☐	☐	☐	☐	☐
Muntlig informasjon fra personalet	☐	☐	☐	☐	☐
Muntlig informasjon ved hjelp av tolk	☐	☐	☐	☐	☐

22. Involveres foreldrene med annen språklig bakgrunn enn norsk (ellers samisk i samiske områder) i arbeidet med språkstimulering i barnehagen?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Alltid
- Aldri
- Avhenger av språk
- Avhenger av kultur

Annet

23. Hvor mange av de ansatte i barnehagen har et annet førstespråk enn norsk?

(Oppgi verdi)

24. Har barnehagen i løpet av det siste året hatt ansatte som ikke hadde tilstrekkelig norskkunnskaper til å kommunisere godt med kolleger, barn eller foreldre på norsk?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Trivsel i barnehagen

Barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.

25. Vi ber deg gjøre egne vurderinger av hvor godt barna trives i din barnehage, ved å ta stilling til følgende påstander.

I hvilken grad:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært liten grad	I liten grad	Verken eller	I stor grad	I svært stor grad
trives alle barn?	☐	☐	☐	☐	☐
har alle barn minst en venn i barnehagen?	☐	☐	☐	☐	☐
inngår alle barn i gode relasjoner med en eller flere i personalet?	☐	☐	☐	☐	☐

støtter og utvikler personalet barnas lek?	☐	☐	☐	☐	☐
arbeider personalet systematisk med samspillet mellom barna?	☐	☐	☐	☐	☐

Tid til samarbeid

Tid blir ansett som en knapphetsfaktor i mange barnehager. Vi vil nå gjerne stille noen spørsmål om de barnehageansattes tid til samarbeid og refleksjon i mindre og større grupper.

26. Hvor ofte avholder dere vanligvis:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Aldri	Sjeldnere enn en gang i måneden	1 gang i måneden	2-3 ganger i måneden	Ukentlig eller oftere
avdelingsmøter	☐	☐	☐	☐	☐
møter i barnehagens ledergruppe	☐	☐	☐	☐	☐
personalmøter der alle ansatte kan delta samtidig (møter utenom barnehagens åpningstid)	☐	☐	☐	☐	☐

Kommunenes tilsyn

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og har ansvar for å føre tilsyn med at alle barnehagene i kommunen driver en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet i samsvar med lov og forskrifter. Kommunen skal også gi barnehagene veiledning. Utdanningsdirektoratet ønsker mer kunnskap om hvordan kommunen arbeider med dette og vi vil derfor stille noen spørsmål om tilsyn og veiledning.

27. Har kommunen hatt tilsyn med barnehagen etter barnehageloven i løpet av de tre siste årene?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 32
- Vet ikke - Gå til 32

**28. Hadde kommunen tilsyn med følgende tema (fra barnehageloven) i din barnehage?
(I tilfelle flere tilsyn svarer du for det siste tilsynet.)**

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
Barnehagens formål og innhold	☐	☐	☐
Barns og foreldres medvirkning	☐	☐	☐
Barnehageeiers ansvar, herunder godkjenningsplikt (§ 6 og § 7)	☐	☐	☐
Barnehagens bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling (kun ikke-kommunale barnehager)	☐	☐	☐
Barnehagens personale	☐	☐	☐
Politiattest	☐	☐	☐
Opplysningsplikt til barneverntjenesten	☐	☐	☐

Annet

29. Fikk barnehagen rapport fra kommunen etter tilsynet?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 32

Vet ikke - Gå til 32

30. Svar på noen spørsmål om tilsynsrapporten:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
Hadde rapporten en konklusjon på om barnehagen oppfylte eller ikke oppfylte barnehageloven?	☐	☐	☐
Stod det noe i rapporten om at barnehagen kunne klage på konklusjonen?	☐	☐	☐
Viste konklusjonen i rapporten at det var lovbrudd i barnehagen?	☐	☐	☐

31. Fulgte kommunen opp at dere som barnehage rettet opp lovbrudd etter tilsynet?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

32. Har barnehagen mottatt veiledning eller informasjon fra kommunen eller fylkesmannen om hvordan barnehagen kan oppfylle barnehageloven, uten at det var i forbindelse med tilsyn?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, fra kommunen
- Ja, fra fylkesmannen
- Ja, både fra kommunen og fylkesmannen
- Nei

Andre

Lokalt arbeid med rammeplanen

Utdanningsdirektoratet ønsker mer kunnskap om lokalt arbeid med rammeplanen. I forbindelse med at «Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver» skal revideres, ønsker Utdanningsdirektoratet også å vite hva slags veilednings- og støttemateriell det er behov for.

33. Hvordan opplever du at «Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver» fungerer som grunnlag for følgende i din barnehage:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Svært dårlig	Dårlig	Verken eller	Godt	Svært godt
Planlegging av virksomheten	☐	☐	☐	☐	☐
Dokumentasjon av virksomheten	☐	☐	☐	☐	☐
Vurdering av virksomheten	☐	☐	☐	☐	☐
Valg av innhold	☐	☐	☐	☐	☐

Annet: (fritekstfelt)

34. Har din barnehageeier fastsatt retningslinjer for lokalt arbeid med rammeplanen?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

35. Utdanningsdirektoratet planlegger å utarbeide veilednings- og støttemateriell til revidert rammeplan. Hvor stort behov har du for at vi utvikler veilednings- og støttemateriell til:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Svært lite	Lite	Verken eller	Stort	Svært stort
Planlegging, dokumentasjon og vurdering	☐	☐	☐	☐	☐
Fagområdene	☐	☐	☐	☐	☐
Læring og læringsmiljø i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
Danning i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
Lek i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
Samarbeid med barnas hjem	☐	☐	☐	☐	☐
Barns medvirkning	☐	☐	☐	☐	☐
De yngste barna i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
De eldste barna i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
Barn med særskilte behov	☐	☐	☐	☐	☐

Annet: (spesifiser)

36. Hvor godt egnet er følgende opplæringstiltak når den reviderte rammeplanen skal tas i bruk i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Svært uegnet Uegnet Verken eller Egnet Svært egnet

Studietilbud	☐	☐	☐	☐	☐
Kurs	☐	☐	☐	☐	☐
Konferanser/ eminar	☐	☐	☐	☐	☐
Utviklingsarbeid i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledningsma- teriell	☐	☐	☐	☐	☐
Eksempelfilme- r	☐	☐	☐	☐	☐
Refleksjonssp- ørsmål til bruk i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐

Andre opplæringsmetoder

37. Rammeplanen skal ligge til grunn for å utarbeide en årsplan for den enkelte barnehage. I hvor stor grad benyttes årsplanen til følgende formål i din barnehage:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært liten grad	I liten grad	Verken eller	I stor grad	I svært stor grad
Definere mål og visjoner for virksomheten	☐	☐	☐	☐	☐
Definere pedagogiske grunnsyn	☐	☐	☐	☐	☐
Konkretisering av fagområdene i Rammeplanen	☐	☐	☐	☐	☐
Utgangspunkt for valg av innhold og arbeidsmåter	☐	☐	☐	☐	☐
Grunnlag for foreldres	☐	☐	☐	☐	☐

medvirkning

Dokumentasjon av barnehagens pedagogiske arbeid

Planlegging av barns overgang fra barnehage til skole

Annet:

38. Hvor mye deltar følgende grupper i prosessen med å utarbeide barnehagens årsplan?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Deltar ikke	Deltar lite	Verken eller	Deltar mye	Deltar svært mye
Barnehageeier	☐	☐	☐	☐	☐
Styrer	☐	☐	☐	☐	☐
Pedagogisk leder	☐	☐	☐	☐	☐
Øvrige ansatte i barnehagen	☐	☐	☐	☐	☐
Foreldre	☐	☐	☐	☐	☐
Barn	☐	☐	☐	☐	☐

Andre:

Barnevern

Barnehagen og Barneverntjenesten bidrar til å skape trygge oppvekstvilkår for barn og unge. De samarbeider om oppfølgingen av enkeltbarn, men Rammeplanen oppfordrer til at det også etableres et generelt og systematisk samarbeid.

Barnehagene stod i 2014 bak 13 prosent av bekymringsmeldingene til barnevernet for aldersgruppen 0-5 år. Antallet er relativt lavt og det kan bety en underrapportering fra barnehagene.

39. Hva mener du er de viktigste årsakene til at det ikke er flere bekymringsmeldinger til barnevernet fra barnehagene enn det er?

Ta stilling til påstandene:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Stemmer ikke	Stemmer lite	Verken eller	Stemmer godt	Stemmer svært godt
Kompetansemangel – for lite kompetanse i barnehagen til å identifisere mistanke om omsorgssvikt	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetansemangel – for lite kompetanse til å snakke med barn og foreldre i en vanskelig situasjon	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnskapsmangel – for lite kunnskap om hva barnevernet i kommunen forventer	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnskapsmangel – for lite kunnskap om følgene av en bekymringsmelding	☐	☐	☐	☐	☐
Beslutningsvansker – vanskelig å beslutte om bekymringen skal meldes til	☐	☐	☐	☐	☐

barnevernet

Beslutningsva
nsker - For
liten mulighet
til å diskutere
med
fagpersoner

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Frykt for å
ødelegge
forholdet/sam
arbeidsrelasjo
nen til
foreldrene

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Frykt for å
belaste
barnevernet
med saker
som kanskje
ikke er noe å
bry seg om

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Frykt for å
involvere seg
personlig

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Barnevernet
gir for lite
tilbakemelding
er på våre
meldinger og
øvrige
henvendelser

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Barnevernet
og
barnehagen
mangler faste
rutiner for
dialog,
informasjon
og opplæring
med
barnehagene

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Annet

40. Har dere erfart at noen av følgende tiltak har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja, og det har styrket samarbeidet	Ja, men det har ikke styrket samarbeidet	Nei, har ikke forsøkt	Vet ikke
Fast kontaktperson i barnevernet for hver barnehage	☐	☐	☐	☐
Faste møter mellom barnehage og barnevern	☐	☐	☐	☐
Etablerte og dokumenterte samarbeidsrutiner	☐	☐	☐	☐
Barnevernet gir opplæring og retningslinjer	☐	☐	☐	☐
Økt kunnskap om barnehagepersonalelets opplysningsplikt til barnevernet	☐	☐	☐	☐
Økt kunnskap om barnehagens mulighet til å drøfte saker anonymt med barnevernet	☐	☐	☐	☐
Økt kunnskap om hvordan man går fram for å melde bekymring	☐	☐	☐	☐
Barnevernet er til stede i barnehagen med jevne mellomrom	☐	☐	☐	☐
Barnevernstjensene har gitt tydelig informasjon om hva de vil ha melding om	☐	☐	☐	☐

Annet, angi hvilke andre tiltak du tror vil hjelpe på samarbeidet

41. Kjenner du til veilederen «Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten», som er utviklet av Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 44
- Vet ikke - Gå til 44

42. Har det oppstått situasjoner der dere har hatt behov for å bruke denne veilederen?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 44
- Vet ikke - Gå til 44

43. Ga veilederen svar på de spørsmål dere hadde?

(Oppgi kun ett svar)

- Veilederen ga oss lite utover det vi allerede visste fra før
- Ganske nyttige svar, men ikke på alt vi lurte på
- Ja, meget nyttige svar

Beredskap

Barnehager har både krav om og ansvar for å forebygge uønskede alvorlige hendelser og for å sikre at alle er trygge i barnehagen. Beredskap betyr å være forberedt på å møte kritiske situasjoner, og beredskapsarbeidet skal ivareta både forebygging, begrensnig og håndtering.

De følgende spørsmålene gjelder beredskap mot alvorlige hendelser (for eksempel trusler om vold, gisseltaking, våpenbruk og andre alvorlige hendelser).

* Alvorlig hendelse forstås her som en tilsiktet hendelse der våpen eller annen form for vold brukes eller trues med å tas i bruk, ved gisselsituasjoner eller alvorlige ulykker.

44. Har barnehagen utarbeidet eller forbedret sine beredskapsplaner for alvorlige hendelser* de siste tre årene?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

45. Når gjennomførte dere i barnehagen en beredskapsøvelse sist?
(NB: Dette omfatter ikke ordinære brannøvelser)

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I løpet av det siste året	Ett til to år siden	To til tre år siden	Over tre år siden	Aldri	Vet ikke
Praktisk øvelse (øvelse i barnehagen med for eksempel en simulering av en alvorlig hendelse)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skrivebords øvelse (gjennomgang av prosedyrer for å klarlegge hva man skal gjøre ved en alvorlig hendelse)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

46. Hvem deltok på siste øvelse?

(Oppgi kun ett svar)

- Bare ledelsen deltok
- Både ledelsen og de ansatte deltok

47. Har barnehagen:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei	Vet ikke
gjort risikovurderinger for å forebygge alvorlige hendelser i barnehagen de siste to årene?	☐	☐	☐
gjort risikovurderinger for å forebygge ulykker i barnehagen de siste to årene?	☐	☐	☐
hatt møte med politiet de siste to årene for å drøfte eller få informasjon om beredskap mot alvorlige hendelser?	☐	☐	☐
planlagt et slikt møte?	☐	☐	☐
et tilfredsstillende samarbeid med politiet?	☐	☐	☐
en fast kontaktperson i politiet?	☐	☐	☐
kjennskap til veiledningene på www.udir.no/beredskap om beredskap mot alvorlige hendelser og/eller veilederen «Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner»	☐	☐	☐

48. Hvor fornøyd er barnehagen med veiledningene om beredskap mot alvorlige hendelser som ligger på www.udir.no?

(Oppgi kun ett svar)

- Svært misfornøyd
- Misfornøyd
- Verken eller
- Fornøyd
- Svært fornøyd

Kjenner ikke til veilederen

Takk!

Tusen takk for at du tok deg tid til å svare på denne undersøkelsen!

Vedlegg 2

Spørsmål til Barnehage-Norge 2015 - Eiere

Utdanningsdirektoratet har inngått en 3-årig rammeavtale med Trøndelag Forskning og Utvikling om gjennomføring av spørreundersøkelser i barnehagesektoren i perioden 2014-2016. Formålet med denne typen årlige undersøkelser skal være å redusere belastningen på barnehagesektoren, ved å begrense omfanget av mange små undersøkelser.

Denne undersøkelsen gjelder barnehageeiere.
Dersom du ønsker flere opplysninger se: tfou.no

1. Hvor mange barnehager eier du, din organisasjon eller kommune?

(Oppgi kun ett svar)

- 1
- 2-5
- 6-14
- 15-29
- 30 eller fler

Informasjon om barnehagefeltet

Utdanningsdirektoratet sender ut mye informasjon om barnehagefeltet. Vi vil gjerne vite hvordan du holder deg oppdatert og hvordan du foretrekker å motta informasjon fra oss.

2. Hvordan foretrekker du å få nyheter fra Utdanningsdirektoratet?

(Oppgi kun ett svar)

- På nettstedet Udir.no
- Tilsendt på e-post
- Tilsendt på papir
- På sosiale medier
- Annet

3. Hvordan foretrekker du å lese:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	På internett	På papir
Barnehagens rammeplan	☐	☐
Regelverket for barnehagen	☐	☐
Tilbud om kompetanseheving	☐	☐
Veilednings- og støttemateriell	☐	☐

4. Hvor ofte er du inne på nettstedet udir.no/barnehage for å lese om:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Aldri	Et par ganger i året	Omtrent fire ganger i året	Månedlig	Ukentlig
Nyheter fra Utdanningsdirektoratet	☐	☐	☐	☐	☐
Pedagogiske verktøy	☐	☐	☐	☐	☐
Møter og konferanser	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetansetilbud	☐	☐	☐	☐	☐
Statistikk og forskning om barnehager	☐	☐	☐	☐	☐
Rapporter	☐	☐	☐	☐	☐
Temahefter og veiledere	☐	☐	☐	☐	☐
Rammeplan	☐	☐	☐	☐	☐
Regelverk	☐	☐	☐	☐	☐
Vetuva	☐	☐	☐	☐	☐
Udir-magasinet for barnehager	☐	☐	☐	☐	☐

5. Hvilke tema ønsker du at Utdanningsdirektoratet lager mer informasjon om? (flere kryss kan settes)

innenfor
kompetanse
utviklingstilt
ak

Kommunenes tilsyn

Kommunen er lokal barnehagemyndighet og har ansvar for å føre tilsyn med at alle barnehagene i kommunen driver en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet i samsvar med lov og forskrifter. Kommunen skal også gi barnehagene veiledning. Utdanningsdirektoratet ønsker mer kunnskap om hvordan kommunen arbeider med dette og vi vil derfor stille noen spørsmål om tilsyn og veiledning.

8. Har kommunen gjennomført tilsyn etter barnehageloven i en eller flere barnehager som du/dere eier i løpet av de tre siste årene?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 15
- Vet ikke - Gå til 15

9. Hvilke temaer i barnehageloven ble det ført tilsyn med? (Flere kryss er mulig)

(Oppgi gjerne flere svar)

- Barnehagens formål og innhold
- Barn og foreldres medvirkning
- Barnehageeiers ansvar, herunder godkjenningsplikt (§ 6 og § 7)
- Ikke-kommunale barnehagers bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling
- Barnehagens personale
- Politiattest
- Barnehagepersonalets opplysningsplikt til barneverntjenesten

Annet, angi hvilke tema

10. Utarbeidet kommunen rapport(er) etter tilsynene?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, alltid
- Ja, noen ganger
- Ja, men kun dersom det var lovbrudd i barnehagen
- Nei - Gå til 15

11. Hadde rapporten(e) en konklusjon på om barnehagen oppfylte eller ikke oppfylte barnehageloven?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, alltid
- Ja, noen ganger
- Ja, men kun dersom det var lovbrudd i barnehagen
- Nei

12. Stod det noe i rapporten(e) om at barnehagen kunne klage på konklusjonen?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, alltid
- Ja, noen ganger
- Nei

13. Viste noen av rapportene at det var lovbrudd i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 15
- Vet ikke - Gå til 15

14. Fulgte kommunen opp at du/dere som barnehageeier rettet opp i lovbruddene etter tilsynet?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, alltid
- Ja, noen ganger
- Nei
- Vet ikke

15. Har dere mottatt veiledning fra kommunen eller fylkesmannen om hvordan barnehagen kan oppfylle barnehageloven, uten at det var i forbindelse med tilsyn?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, fra kommunen
- Ja, fra fylkesmannen
- Ja, fra begge
- Nei
- Vet ikke

Ja, fra andre

Barnevern

Barnehagen og Barneverntjenesten bidrar til å skape trygge oppvekstvilkår for barn og unge. De samarbeider om oppfølgingen av enkeltbarn, men Rammeplanen oppfordrer til at det også etableres et generelt og systematisk samarbeid.

Barnehagene stod i 2014 bak 13 prosent av bekymringsmeldingene til barnevernet for aldersgruppen 0-5 år. Antallet er relativt lavt og det kan bety en underrapportering fra barnehagene.

16. Har dere erfaring med om noen av følgende tiltak har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja, og det har styrket samarbeidet	Ja, men det har ikke styrket samarbeidet	Nei, har ikke forsøkt	Vet ikke
Fast kontaktperson i	☐	☐	☐	☐

barnevernet for hver barnehage

Faste møter mellom barnehage og barnevern

Etablerte og dokumenterte samarbeidsrutiner

Barnevernet gir opplæring og retningslinjer

Økt kunnskap om barnehagepersonale's opplysningsplikt til barnevernet

Økt kunnskap om barnehagens mulighet til å drøfte saker anonymt med barnevernet

Økt kunnskap om hvordan man går fram for å melde bekymring

Barnevernet er til stede i barnehagen med jevne mellomrom

Barnevernstjenesten har gitt tydelig informasjon om hva de vil ha melding om

Annet, angi hvilke andre tiltak du tror vil hjelpe på samarbeidet

17. I hvor mange kommuner eier du/dere barnehager?

(Oppgi verdi)

18. I hvor mange fylker eier du/dere barnehager?

(Oppgi verdi)

19. Dersom det var noe i undersøkelsen som var vanskelig å få frem kan du skrive det her.

Takk!

Tusen takk for at du tok deg tid til å svare på denne undersøkelsen!

Vedlegg 3

Spørsmål til Barnehage-Norge 2015 - lokal barnehagemyndighet

Utdanningsdirektoratet har inngått en 3-årig rammeavtale med Trøndelag Forskning og Utvikling om gjennomføring av spørreundersøkelser i barnehagesektoren i perioden 2014-2016. Formålet med denne typen årlige undersøkelser skal være å redusere belastningen på barnehagesektoren, ved å begrense omfanget av mange små undersøkelser.

Denne undersøkelsen gjelder kommunen som lokal barnehagemyndighet. Dersom du ønsker flere opplysninger se: tfou.no

Informasjon om barnehagefeltet

Utdanningsdirektoratet sender ut mye informasjon om barnehagefeltet. Vi vil gjerne vite hvordan du holder deg oppdatert og hvordan du foretrekker å motta informasjon fra oss.

1. Hvordan har din kommune organisert arbeidet med funksjonen lokal barnehagemyndighet?

(Oppgi kun ett svar)

Kommunen gjør arbeidet selv

Kommunen samarbeider med andre (beskriv kort)

2. Hvordan foretrekker du å få nyheter fra Utdanningsdirektoratet?

(Oppgi kun ett svar)

På nettstedet Udir.no

Tilsendt på e-post

Tilsendt på papir

På sosiale medier

Annet

3. Hvordan foretrekker du å lese:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	På internett	På papir
Barnehagens rammeplan	☐	☐
Regelverket for barnehagen	☐	☐
Tilbud om kompetanseheving	☐	☐
Veilednings- og støttemateriell	☐	☐

4. Hvor ofte er du inne på nettstedet udir.no/barnehage for å lese om:

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Aldri	Et par ganger i året	Omtrent fire ganger i året	Månedlig	Ukentlig
Nyheter fra Utdanningsdirektoratet	☐	☐	☐	☐	☐
Pedagogiske verktøy	☐	☐	☐	☐	☐
Møter og konferanser	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetansetilbud	☐	☐	☐	☐	☐
Statistikk og forskning om barnehager	☐	☐	☐	☐	☐
Rapporter	☐	☐	☐	☐	☐
Temahefter og veiledere	☐	☐	☐	☐	☐
Rammeplan	☐	☐	☐	☐	☐
Regelverk	☐	☐	☐	☐	☐
Vetuva	☐	☐	☐	☐	☐
Udir-magasinet for barnehager	☐	☐	☐	☐	☐

5. Hvilke tema ønsker du at Utdanningsdirektoratet lager mer informasjon om? (flere kryss kan settes)

(Oppgi gjerne flere svar)

- Rammeplan
- Regelverk
- Tilbud om kompetanseheving
- Veilednings- og støttemateriell

Annet (spesifiser her)

6. Hvor mange kommunale og private barnehager har dere i din kommune?

Antall barnehager

Offentlig eide barnehager (kommune, fylkeskommune, stat)

Private barnehager

Vurdering av Fylkesmannens arbeid

Fylkesmannen har en sentral rolle i tiden fremover med kommunereform og omstilling. Utdanningsdirektoratet har satt i gang en prosess med å vurdere fylkesmennenes oppgaveportefølje og behovet for kapasitet og kompetanse. I det videre utviklingsarbeidet har direktoratet behov for kunnskap om lokale barnehagemyndigheters og barnehageeieres tilfredshet og opplevelse av fylkesmennenes arbeid på barnehageområdet.

7. I hvilken grad opplever du at Oppvekst- og utdanningsavdelingen hos Fylkesmannen er en viktig medspiller til kommunen som lokal barnehagemyndighet for å sikre utvikling og god kvalitet på barnehageområdet?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært liten grad

- I liten grad
- Verken eller
- I stor grad
- I svært stor grad

8. Hvor VIKTIG er følgende funksjoner hos Fylkesmannens Oppvekst- og utdanningsavdeling for arbeidet med å sikre kvalitet i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Svært uviktig	Uviktig	Verken eller	Viktig	Svært viktig
Klagesaksbehandling	☐	☐	☐	☐	☐
Tilsyn	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledning om regelverket	☐	☐	☐	☐	☐
Veileder og støtterolle innenfor kompetanseutviklingstiltak	☐	☐	☐	☐	☐
Økonomisk støtte til kompetanseutviklingstiltak	☐	☐	☐	☐	☐

9. Hvor TILFREDS er dere med følgende funksjoner hos Fylkesmannens Oppvekst- og utdanningsavdeling for arbeidet med å sikre kvalitet i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Svært utilfreds	Utilfreds	Verken eller	Tilfreds	Svært tilfreds
Klagesaksbehandling	☐	☐	☐	☐	☐
Tilsyn	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledning om regelverket	☐	☐	☐	☐	☐
Veileder og støtterolle innenfor kompetanseutviklingstiltak	☐	☐	☐	☐	☐

Økonomisk støtte til kompetanseutviklingstiltak

Kommunenes tilsyn

Kommunen som lokal barnehagemyndighet har ansvar for å føre tilsyn med at alle barnehagene i kommunen driver en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet i samsvar med lov og forskrifter. Kommunen skal også gi barnehagene veiledning. Utdanningsdirektoratet ønsker mer kunnskap om hvordan kommunen arbeider med dette og vi vil derfor stille noen spørsmål om tilsyn og veiledning.

10. Har kommunen gjennomført tilsyn med barnehager etter barnehageloven i løpet av de tre siste årene?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 17
- Vet ikke - Gå til 17

**11. Hvilke temaer i barnehageloven ble det ført tilsyn med?
Flere kryss er mulig**

(Oppgi gjerne flere svar)

- Barnehagens formål og innhold
- Barn og foreldres medvirkning
- Barnehageeiers ansvar, herunder godkjenningsplikt (§ 6 og § 7)
- Ikke-kommunale barnehagers bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling
- Barnehagens personale
- Politiattest
- Barnehagepersonalets opplysningsplikt til barneverntjenesten

Annet, angi hvilke tema

12. Ble det utarbeidet rapport(er) etter tilsynene?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, alltid
- Ja, noen ganger
- Ja, men kun dersom det var lovbrudd i barnehagen
- Nei - Gå til 17

13. Hadde rapporten(e) en konklusjon på om barnehagen oppfylte eller ikke oppfylte barnehageloven?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, alltid
- Ja, noen ganger
- Ja, men kun dersom det var lovbrudd i barnehagen
- Nei

14. Stod det noe i rapporten(e) om at barnehagen kunne klage på konklusjonen?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, alltid
- Ja, noen ganger
- Nei

15. Viste noen av rapportene at det var lovbrudd i barnehagen?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 17
- Vet ikke - Gå til 17

16. Fulgte dere opp at barnehagen(e) rettet opp i lovbruddene?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, alltid
- Ja, noen ganger
- Nei
- Vet ikke

17. Har dere de siste tre årene gitt veiledning til barnehager om hvordan de kan oppfylle barnehageloven, uten at det var i forbindelse med tilsyn?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, flere ganger
- Ja, noen ganger
- Nei
- Vet ikke

Barnevern

Barnehagen og Barneverntjenesten bidrar til å skape trygge oppvekstvilkår for barn og unge. De samarbeider om oppfølgingen av enkeltbarn, men Rammepanen oppfordrer til at det også etableres et generelt og systematisk samarbeid.

Barnehagene stod i 2014 bak 13 prosent av bekymringsmeldingene til barnevernet for aldersgruppen 0-5 år. Antallet er relativt lavt og det kan bety en underreportering fra barnehagene.

18. Har dere erfaring med om noen av følgende tiltak har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja, og det har styrket samarbeidet	Ja, men det har ikke styrket samarbeidet	Nei, har ikke forsøkt	Vet ikke
Fast kontaktperson i barnevernet for hver barnehage	☐	☐	☐	☐
Faste møter mellom barnehage og barnevern	☐	☐	☐	☐
Etablerte og dokumenterte samarbeidsrutiner	☐	☐	☐	☐

Barnevernet gir opplæring og retningslinjer	☐	☐	☐	☐
Økt kunnskap om barnehageperson alets opplysningsplikt til barnevernet	☐	☐	☐	☐
Økt kunnskap om barnehagens mulighet til å drøfte saker anonymt med barnevernet	☐	☐	☐	☐
Økt kunnskap om hvordan man går fram for å melde bekymring	☐	☐	☐	☐
Barnevernet er til stede i barnehagen med jevne mellomrom	☐	☐	☐	☐
Barnevernstjenes ten har gitt tydelig informasjon om hva de vil ha melding om	☐	☐	☐	☐

Annet, angi hvilke andre tiltak du tror vil hjelpe på samarbeidet

Beredskapsarbeid

Barnehager har både krav om og ansvar for å forebygge uønskede alvorlige hendelser og for å sikre at alle er trygge i barnehagen. Beredskap betyr å være forberedt på å møte kritiske situasjoner, og beredskapsarbeidet skal ivareta både forebygging, begrensnig og håndtering.

De følgende spørsmålene gjelder beredskap mot alvorlige hendelser (for eksempel trusler om vold, gisseltaking, våpenbruk og andre alvorlige hendelser).

* Alvorlig hendelse forstås her som en tilsiktet hendelse der våpen eller annen form for vold brukes eller trues med å tas i bruk, ved gisselsituasjoner eller alvorlige ulykker.

19. Har kommunen tatt høyde for alvorlige hendelser i barnehager i sin risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, det foreligger planer for alle barnehager i ROS-analysen
- Ja, men ikke som en del av ROS-analysen
- Nei, kommunen har ikke en ROS-analyse
- Nei, men kommunen har en ROS-analyse
- Vet ikke

Annet

20. Har kommunen sammen med en eller flere barnehager gjennomført øvelser for alvorlige hendelser i løpet av de siste tre år?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja	Nei
Fullskalaøvelser	☐	☐
Skrivebordsøvelser	☐	☐
Øvelse for krisestab	☐	☐
Øvelser for andre ansatte	☐	☐

Takk!

Tusen takk for at du tok deg tid til å svare på denne undersøkelsen!

VEDLEGG 4: FRAFALLSANALYSER

I arbeidet med frafallsanalyser har vi, i tillegg til å undersøke kvaliteten til de foreliggende datasettene, vært opptatt av å lære mest mulig om atferden til respondentene med tanke på å kunne forbedre neste års undersøkelse. Vi er spesielt opptatt av de som åpner lenken med invitasjonen, men som likevel ender opp med å falle fra før skjemaet er ferdig utfylt, bare svare på noen få spørsmål eller rett og slett velger bort hele undersøkelsen etter de har sett på den. Det er i møte med disse vi kan forbedre selve framstillingen av spørreskjemaet for neste undersøkelse.

Derfor har vi sett nærmere på følgende grupper:

- De som enten nektet å delta eller bare unnlot å åpne invitasjonslenken
- De som åpnet lenken, men likevel ikke fullførte skjemaet (Hvor falt de fra? Er det enkelte spørsmål som «skremmer bort» mange, for eksempel det første?)
- De som har hoppet over enkeltspørsmål, men likevel fortsatt å fylle ut skjemaet (Har enkelte spørsmål vært vanskelig å svare på, eller vanskelig å forstå?).

Vi har delt respondentene i hver målgruppe i to: Besvart og frafall, for å kunne se etter ulikheter i bakgrunnsvariabler mellom disse. Det er flere måter å beregne dette på, blant annet når det gjelder hvilken gruppe en skal legge de som har svart på få eller ingen spørsmål i. Vi har valgt å la skillet gå mellom de som har åpnet undersøkelsen, og de som bare har valgt den bort usett. Det innebærer at noen i «besvart»-kategorien har svart på få og noen sågar ingen av spørsmålene. Vi har beregnet frafallsraten også uten disse som ikke svarte på et eneste spørsmål, og satt den i fotnoter i denne teksten (dette gjelder 15 styrere og 12 eiere).

1. BARNEHAGESTYRERNE

Av de 1 821 barnehagestyrerne som fikk tilsendt spørreundersøkelsen, har 976 (53,6 prosent) avgitt en fullstendig eller delvis besvarelse. 46,4 prosent har valgt å ikke åpne spørreskjemaet de fikk tilsendt¹.

Tabell 1: Oversikt over svarstatus fra barnehagestyrerne.

	Svarstatus	Antall	Andel
Fullført hele skjemaet	Besvart (53,6%)	858	47,1%
Påbegynt svar, men ikke fullført		118	6,5%
Ikke åpnet skjemaet	Frafall (46,4%)	814	44,7%
Gitt melding om at man ikke ønsker å delta		31	1,7%
Total	100%	1821	100,0%

En grundig gjennomgang for å se etter skjevheter mellom de som har svart og de som valgte bort undersøkelsen er en viktig del av datakvalitetsvurderingen. Vi tar i det videre for oss eventuelle skjevheter eller systematiske forskjeller mellom barnehagestyrere som har svart på undersøkelsen, og

¹ De 15 som åpnet lenken, men som ikke svarte på noen spørsmål utgjør 0,8 prosent av de inviterte. I frafallsanalysen gjennomført i avsnitt 1.1 undersøkes de, sammen med de øvrige som ikke fullførte undersøkelsen, for skjevheter uten at vi finner dette. Det har ingen praktisk betydning for resultatene i rapporten om man legger de 15 som ikke startet på skjemaet til besvart eller frafall-gruppen. Svarraten for styrere om de 15 legges til frafall ville vært 52,8 prosent.

de som har valgte den bort (frafallsanalyse). Videre ser vi på gruppen som valgte å besvare undersøkelsen, men som ikke fortsatte helt til slutten av spørreskjemaet (frafall undervegs). Til slutt undersøker vi om det er problematisk stort frafall på enkeltspørsmål, og ser etter eventuelle skjevheter som dette kan forårsake i datamaterialet og analysene.

Vi definerer responsen fra en invitert barnehagestyrer til å være «besvart» dersom vedkommende har åpnet og startet utfyllingen av spørreskjemaet, og «frafall» dersom spørreskjemaet aldri ble åpnet. Slik det er vist i tabell 1 definerer vi også de som startet, men ikke fullførte besvarelsen som «besvart», og de som ga beskjed om at de ikke ville delta som «frafall».

Frafallsanalysene forklares enklest som å se etter systematiske ulikheter mellom gruppen som har besvart og gruppen som har frafall på relevante bakgrunnsvariabler som vi kjenner for begge gruppene. Vi har konsentrert oss om barnehagens eierforhold (privat/kommunal eier), størrelse (antall barn/ansatte) og regionale tilhørighet (fylke).

Tabell 2: Svarrate etter barnehagens eierform.

	Kommunal	Privat	Totalt
Frafall	497 49,1%	348 43,0%	845 46,4%
Besvart	515 50,9%	461 57,0%	976 53,6%
Totalt	1012 100%	809 100%	1821 100%

Private barnehagestyrere har i signifikant større grad besvart undersøkelsen enn styrere i kommunale barnehager ($p < .003$). Svrraten blant private barnehager er 57,0 prosent, mens den er 50,9 prosent blant kommunale barnehager. 6 barnehager som eies av andre offentlige virksomheter enn kommuner (stat, fylker og helseforetak), er her behandlet sammen med de kommunale barnehagene. Det er ingen systematisk forskjell på private og kommunale barnehager når det gjelder størrelse (antall barn, ansatte og styrerressurser).

Barnehagene der styrer har valgt å ikke delta i undersøkelsen har i gjennomsnitt noe færre barn (48 barn) enn barnehagene der styrer deltar (54 barn) ($p < .000$). Barnehagene som ikke deltar i undersøkelsen har dermed også litt færre årsverk som styrer, pedagogisk leder og assistent i forhold til de som deltar (tabell 3). Det er imidlertid ingen forskjell i tilbøyelighet til å svare etter hvor mange barn hver styrer har ansvar for i barnehagen, eller etter totalt antall årsverk per barn.

Tabell 3: Gjennomsnittlig antall årsverk, styrerårsverk og barn i barnehager etter deres svarstatus i undersøkelsen.

	Årsverk totalt (gj. snitt)	Årsverk styrer (gj. snitt)	Antall barn (gj.snitt)
Frafall	11,7	0,85	47,9
Besvart	13,2	0,94	54,4
<i>F-verdi</i>	22,0	27,5	21,1
<i>Eta kvadrert</i>	0,012	0,015	0,012

n=1821

Det er visse forskjeller mellom fylkene i svrrater. Lavest er svrraten i Finnmark og Aust-Agder med under 40 prosent, mens Buskerud og Vest-Agder har høyest svrrate med over 60 prosent.

Det er interessant å merke seg forskjellene i svarrate fra fjorårets undersøkelse: Da hadde Finnmark høyest svarrate med 68,3 prosent, mens Buskerud lå lavest med 47,2 prosent. Et forhold som kan ha betydning er at familiebarnehagene i fjorårets undersøkelse hadde markant lavere svarrate enn ordinære barnehager, og disse er ikke med i årets undersøkelsen. Både Buskerud og Vest-Agder hadde relativt høy andel familiebarnehager i fjorårets utvalg (18 prosent). At utvalget i år kun består av ordinære barnehager vil da påvirke svrarten positivt i disse fylkene. Finnmark hadde imidlertid ingen familiebarnehager med i fjorårets utvalg, og har likevel det største fallet i svarrate. Møre og Romsdal, som hadde den høyeste andelen familiebarnehager i fjorårets utvalg, har samme svarrate også i år.

Tabell 4: Svarrate i fylkene, sortert med fylket med lavest svarrate øverst.

	Antall inviterte barnehagestyrere	Svarrate
Finnmark	27	37,0 %
Aust-Agder	56	39,3 %
Oslo	206	43,2 %
Oppland	63	44,4 %
Nordland	115	49,6 %
Møre og Romsdal	95	51,6 %
Hedmark	68	52,9 %
Østfold	89	53,9 %
Hordaland	144	54,9 %
Troms	74	55,4 %
Rogaland	162	56,2 %
Akershus	191	57,1 %
Vestfold	78	57,7 %
Sogn og Fjordane	48	58,3 %
Telemark	53	58,5 %
Nord-Trøndelag	65	58,5 %
Sør-Trøndelag	123	59,3 %
Buskerud	100	61,0 %
Vest-Agder	64	64,1 %
Totalt	1823	53,6 %

1.1 Frafall undervegs

I alt har 118 personer falt fra undervegs i spørreundersøkelsen, det vil si at de har klikket på invitasjonslenken, men ikke fullført skjemaet. Disse respondentene utgjør 6,5 prosent av alle inviterte, og 12,1 prosent av de som tok imot invitasjonen og åpnet spørreundersøkelsen.

Det er ingen forskjell mellom private og kommunale barnehagestyrere i tilbøyeligheten til å falle fra undervegs. Det er heller ingen forskjell i størrelse mellom disse barnehagene og barnehagene til styrerne som har fullført undersøkelsen.

Frafallet ser ut til å skje spredt ut over hele spørreskjemaet (tabell 5), men med en overvekt av frafall i første del av skjemaet (nærmere 40 prosent faller fra før spørsmål 10 og 75 prosent før spørsmål 30). 15 personer har åpnet spørreskjemaet, men ikke svart på en eneste spørsmål.

Tabell 5: Oversikt over hvor i spørreskjemaet respondentene slutter å svare

	Antall frafall undervegs	Kumulert antall
Før spørsmål 1:	15	15
Spørsmål 1-10:	33	48
Spørsmål 11-20:	13	61
Spørsmål 21-30:	27	88
Spørsmål 31-40:	4	92
Spørsmål 41-50:	19	111
Spørsmål 51-58:	4	115
Svart på siste spørsmål, men ikke trykket på «fullfør-knappen»	3	118

1.2 Frafall på enkeltspørsmål

Frafall på enkeltspørsmål vil si at respondenten har hoppet over spørsmål undervegs i utfyllingen av skjemaet, fordi han eller hun ikke kan eller ønsker å svare på dem. Det er vanlig å anse frafall undervegs som lite problematisk dersom andelen manglende svar ikke overstiger 5 prosent. Vi har beregnet andelen frafall på enkeltspørsmål blant de som har besvart hele spørreskjemaet (n=858).

I frafall på enkeltspørsmål er vi etter skjevheter mellom de som har svart, og de som ikke har svart på enkeltspørsmål, når det gjelder fylkestilhørighet, størrelse (antall barn) og eierskap. Videre ser vi på kommentarfeltet til spørsmålet dersom det finnes et slikt, for å se om det gir noen indikasjoner på hvorfor spørsmålet har vært vanskelig å svare på.

Følgende spørsmål er hoppet over av mer enn fem prosent av respondentene som har fullført hele undersøkelsen (altså av mer enn 43 personer):

- Spørsmål 14: Har barnehagen nedskrevne rutiner for å informere de følgende dersom kartlegginger fører til bekymring:
 - Spørsmål 14 – del 2: Skole (94 frafall/11,0 prosent)
 - Noe flere private barnehager (13,2 prosent) enn kommunale (8,8 prosent) har hoppet over. Signifikant, men svært svak sammenheng (Cramer's $V = .070$, $p > .05$)
 - Ingen fylkesforskjeller eller forskjell etter barnehagens størrelse (antall barn)
 - Kommentarene til spørsmålet gir ingen pekepinn på hvorfor frafallet er stort her.
 - Spørsmål 14 – del 4: Helsestasjon (170 frafall/19,8 prosent)
 - Ingen fylkesforskjeller, forskjeller etter eierskap eller størrelse
 - Ingenting i kommentarene sier noe om hvorfor frafallet er så stort.
- Spørsmål 17: I hvor stor grad har følgende forhold ført til endring i arbeidet med språkstimulering?
 - Spørsmål 17 – del 1: Noen få ansatte har deltatt på kompetanseheving (134 frafall/15,6 prosent)
 - Flere kommunale barnehager (19,4 prosent) enn private (11,1 prosent) har unnlatt å svare. Signifikant, men liten forskjell (Cramer's $V = .114$, $p < .01$)
 - Ingen fylkesvis forskjell eller forskjell etter størrelse.
 - Spørsmål 17 – del 3: Eier har pålagt oss endringer (118 frafall/13,8 prosent)
 - Ingen forskjell i frafall etter eierskap og størrelse
 - Spørsmål 17 – del 4: Tips fra andre barnehager (134 frafall/15,6 prosent)
 - Ingen forskjeller etter størrelse, fylke eller eierskap.

- Spørsmål 17 – del 5: Lest veiledere/temahefter (66 frafall/7,7 prosent)
 - Ingen forskjeller etter størrelse, fylke eller eierskap.
- Spørsmål 17 – del 6: Lest forskningsrapporter eller liknende fagstoff (78 frafall/9,1 prosent)
 - Ingen forskjeller etter størrelse, fylke eller eierskap.

Spørsmål 17 har ikke kommentarfelt. Alle underspørsmålene har relativt høyt frafall, noe som indikerer at spørsmålet har vært vanskelig å forstå eller å svare på.

- Spørsmål 18: Har barnehagen spesielle tiltak/aktiviteter for språkstimulering for:
 - Spørsmål 18 – del 2: Minoritetsspråklige barn (44 frafall/5,1 prosent)
 - Ingen forskjeller etter fylke og eierskap
 - Barnehagene som har hoppet over spørsmålet er litt mindre (i snitt 43 barn) enn de som har svart (snitt 55 barn). Signifikant, men svak ($p < .05$, eta kvadrert = .007)
 - Spørsmål 18 – del 3: Bestemte aldersgrupper (97 frafall/11,3 prosent)
 - Ingen forskjeller etter eierskap, størrelse eller fylke
 - Spørsmål 18 – del 4: Hele barnegruppen (63 frafall/7,3 prosent)
 - Ingen forskjeller etter eierskap, størrelse eller fylke

1.3 Oppsummering frafall

53,6 prosent av de i alt 1821 inviterte barnehagestyrerne i undersøkelsen har valgt å åpne invitasjonen til spørreundersøkelsen. Det betyr at 46,4 prosent av ulike grunner valgte bort deltakelse før de åpnet lenken og så spørreskjemaet. Denne frafallsraten er betydelig, og en trussel mot datakvaliteten dersom det er systematikk i at bestemte grupper ikke ønsker å delta.

Det er en tendens til at større barnehager og barnehager som eies av en privat eier er mer tilbøyelig til å svare på undersøkelsen enn mindre og kommunale barnehager. I tillegg er det en del variasjon mellom fylkene i svarrater. Presentert samlet vil dermed datasettet overrepresenterer private og større barnehager, og enkelte fylker.

12,1 prosent av de som åpnet invitasjonslenken, fullførte ikke hele undersøkelsen. Det er ingen systematikk i hvilke respondenter det er som faller fra undervegs når det gjelder barnehagens eierskap, størrelse eller fylkestilhørighet. Fraffallet skjer gjennom hele det relativt lange spørreskjemaet, men er sterkest i den første halvdel av skjemaet.

Tre spørsmål skiller seg ut ved at relativt mange respondenter har hoppet over dem og unnlatt å svare. For enkelte av disse spørsmålene finner vi en svak til moderat sammenheng mellom tilbøyeligheten til å hoppe over spørsmålet og barnehagens eierskap eller størrelse.

2. BARNEHAGEEIERNE

Utvalget av barnehageeiere består av 155 kommuner, tre helseforetak og 461 eiere av private barnehager. De tre barnehagene som eies av regionale helseforetak er her lagt sammen med kommunale barnehager. I alt har vi fått 292 komplette eller ikke fullførte svar.

De som har levert en komplett eller ikke fullført besvarelsen regnes her som besvart, mens de som har sagt nei til å delta eller ikke svart i det hele tatt regnes som ikke besvart. Svrratene blir dermed

- 42,7 prosent for eiere av private barnehager
- 60,1 prosent for kommuner
- 47,2 samlet sett for hele utvalget.

Tabell 6: Oversikt over svarstatus for eiere av henholdsvis private og kommunale barnehager.

	Svarstatus	Privat eier	Kommune	Alle samlet
Fullført hele skjemaet	Besvart (47,2%)	34,5%	48,1%	38,0%
Påbegynt svar, men ikke fullført		8,2%	12,0%	9,2%
Ikke åpnet skjemaet	Frafall (52,9%)	53,8%	36,1%	49,3%
Gitt melding om at man ikke ønsker å delta		3,5%	3,8%	3,6%
Sum	100%	100% (N=461)	100% (N=155)	100% (N=619)

Det store frafallet blant eiere av private barnehager er utfordrende fordi vi har lite bakgrunnsdata om disse eierne for å se etter eventuelle skjevheter i frafall. Det er ikke signifikante forskjeller i svrraten etter hvilket fylke barnehageeieren hører til, heller ikke når vi ser alene på de privat eide barnehagene.

Når det gjelder kommunene, så varierer heller ikke tilbøyeligheten til å svare med kommunens innbyggertall eller andelen av barnehagene i kommunen som er private.

56 respondenter, eller 19,5 prosent av de som åpnet invitasjonslenken til spørreundersøkelsen, har falt fra undervegs og ikke besvart alle spørsmålene. 12 av dem svarte ikke på en eneste spørsmål. Ytterligere 12 svarte bare på de to første spørsmålene², og omtrent halvvegs i spørreskjemaet (spørsmål om Fylkesmannens oppvekstavdeling) har 42 personer valgt å avslutte utfyllingen. Omtrent like mange private som kommunale barnehageeiere falt fra undervegs, regnet som andel av de som faktisk åpnet undersøkelsen. Det er ingen forskjell i antall barnehager en oppgir å eie, mellom de som har svart og de som ikke har svart.

Ut over at en av fem som åpnet spørreskjemaet ikke har fullført utfyllingen, så er det få problemer med at respondentene har hoppet over spørsmål.

² De 12 som ikke svarte på et eneste spørsmål og de 12 som bare svarte på to spørsmål (til sammen 24 personer) utgjør 3,8 prosent av alle de spurte. Svrraten dersom en setter disse til «fracfall» i stedet for besvart slik vi har gjort, er 43,3 prosent.

3. BARNEHAGEMYNDIGHETEN

For kommunene som barnehagemyndighet er det ikke gjort noe utvalg, alle kommunene er spurt og dessuten alle bydelene i Oslo kommune. I bruttoutvalget (de som ble invitert til undersøkelsen) befinner det seg 441 enheter, fordelt på 18 bydeler og 423 kommuner. Respondentene er personene som har rollen som lokal barnehagemyndighet i kommunene/bydelene. Tabell 7 viser svarstatus for disse kommunene.

Tabell 7: Svarstatus for barnehagemyndigheten.

	Svarstatus	Antall	Andel
Fullført hele skjemaet	Besvart	254	57,6%
Påbegynt svar, men ikke fullført	(64,4%)	30	6,8%
Ikke åpnet skjemaet	Frafall	152	34,5%
Gitt melding om at man ikke ønsker å delta	(35,6%)	5	1,1%
Total	100%	441	100,0%

Det er ingen systematisk sammenheng mellom størrelsen (antall innbyggere og antall barnehager) for de kommunene som har svart på undersøkelsen og de som har latt være å svare. Det er heller ingen forskjell etter andelen private barnehager i kommunene. Forskjellene i svarrater mellom fylker er små, men Sør-Trøndelag og Vest-Agder skiller seg ut med svarrater over 80 prosent. I den andre enden av skalaen ligger Nordland og Oppland med under 50 prosent svar.

30 respondenter (10,6 prosent av de som startet utfyllingen) har falt fra undervegs, og dette frafallet har skjedd jevnt fordelt gjennom hele spørreskjemaet. Gruppen som har falt fra undervegs skiller seg ikke fra resten når det gjelder kommunestørrelse og antall barnehager.

Det er lite frafall på enkeltspørsmål ut over det som skyldes at en del respondenter ikke har fullført undersøkelsen. Ingen enkeltspørsmål skiller seg ut med spesielt høyt frafall.

Vedlegg 5: Tabeller

1:	Styrernes svar på hvilke språkkartleggingsrutiner de benytter i barnehagen. (Spørsmål 9 i vedlegg 1.)	2
2:	I hvor stor grad har følgende forhold ført til endring i arbeidet med språkstimulering? (Spørsmål 17 i vedlegg 1.)	3
3:	Hvordan informasjon gis til foreldre med annen språklig bakgrunn enn norsk. (Spørsmål 21 i vedlegg 1.)	4
4:	Fylkesvis oversikt over Informasjonsmateriell på foreldrenes språk. (Spørsmål 21 i vedlegg 1.)	5
5:	Fylkesvis oversikt over muntlig informasjon fra personalet. (Spørsmål 21 i vedlegg 1)	6
6:	Fylkesvis oversikt over muntlig informasjon ved hjelp av tolk. (Spørsmål 21 i vedlegg 1.)	7
7:	Kommunale og private barnehageeieres tilfredshet med klagesaksbehandling. (Spørsmål 7 i vedlegg 2.)	8
8:	Kommunale og private barnehageeieres tilfredshet med veiledning om regelverket (Spørsmål 7 i vedlegg 2.)	8
9:	Kommunale og private barnehageeieres tilfredshet med veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak (Spørsmål 7 i vedlegg 2.)	8
10:	Barnehagemyndighetens vurdering av viktigheten til ulike funksjoner hos Fylkesmannens oppvekst og utdanningsavdeling. (Spørsmål 8 i vedlegg 3.)	8
11:	Barnehagemyndighetens tilfredshet med ulike funksjoner hos Fylkesmannens oppvekst og utdanningsavdeling. (Spørsmål 9 i vedlegg 3.)	9
12:	Svarfordeling for styrerne om tilsyn på de ulike temaene, etter barnehagens eierskap. (Spørsmål 28 i vedlegg 1.)	10
13:	Prosentandel av barnehageeier og barnehagemyndighet som oppgir å hatt tilsyn på de ulike temaene. (Spørsmål 9 i vedlegg 2 og spørsmål 11 i vedlegg 3.)	11
14:	Prosentvis fordeling av styrernes svar om barnehagen har mottatt veiledning eller informasjon fra kommunen eller Fylkesmannen om hvordan barnehagen kan oppfylle barnehageloven, uten at det er i forbindelse med tilsyn. (Spørsmål 32 i vedlegg 1.)	11
15:	Styrernes vurdering av hvordan rammeplanen fungerer som grunnlag for følgende arbeid. (Spørsmål 33 i vedlegg 1.)	12
16:	Barnehagestyrernes behov for veilednings- og støttemateriell til følgende områder. (Spørsmål 35 i vedlegg 1.)	12
17:	Barnehagestyrernes vurdering av hvor godt egnet følgende opplæringstiltak er når reviderte rammeplanen skal tas i bruk. (Spørsmål 36 i vedlegg 1.)	13
18:	Styrernes vurdering av i hvor stor grad årsplanen benyttes til ulike oppgaver. (Spørsmål 37 i vedlegg 1.)	13
19:	Styrernes svar på i hvor stor grad ulike grupper deltar i prosessen med å utarbeide barnehagens årsplan. (Spørsmål 38 i vedlegg 1.)	13
20:	Om barnehagestyrerne har erfart at noen av følgende forhold har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern. (Spørsmål 40 i vedlegg 1.)	14
21:	Om barnehageeierne har erfart at noen av følgende forhold har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern. (Spørsmål 16 i vedlegg 2.)	14

1. TABELLER TIL KAPITTEL 5

Tabell 1: *Styrernes svar på hvilke språkkartleggingsrutiner de benytter i barnehagen. (Spørsmål 9 i vedlegg 1.)*

	Barnehagens eierskap		Total
	Kommunal	Privat	
Kartlegger rutinemessig alle barna i barnehagen	179 37,2%	143 33,3%	322 35,4%
Kartlegger rutinemessig alle barn med annen språklig bakgrunn (annet førstespråk) enn norsk	14 2,9%	7 1,6%	21 2,3%
Kartlegger barns språk når foreldre og/eller personale mener det er behov for kartlegging	265 55,1%	260 60,6%	525 57,7%
Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer sjelden	4 0,8%	8 1,9%	12 1,3%
Kartlegging ved hjelp av språkkartleggingsverktøy skjer aldri	1 0,2%	2 0,5%	3 0,3%
Vet ikke	2 0,4%	0 0,0%	2 0,2%
Annet:	16 3,3%	9 2,1%	25 2,7%
Total	481 100,0%	429 100,0%	910 100,0%

Tabell 2: I hvor stor grad har følgende forhold ført til endring i arbeidet med språkstimulering? (Spørsmål 17 i vedlegg 1.)

	Eierskap	1 – i svært liten grad	2	3 – Verken eller	4 – I stor grad	5 – I svært stor grad	Vet ikke/pas ser ikke	Sum
Noen få ansatte har deltatt på kompetanseheving	Kommunal	7,7%	16,7%	19,3%	32,8%	14,6%	8,7%	100% (n=378)
	Privat	5,9%	16,8%	16,8%	37,6%	13,5%	9,5%	100% (n=370)
	Totalt	6,8%	16,7%	18,0%	35,2%	14,2%	9,1%	100% (n=748)
*Mange ansatte har deltatt på kompetanseheving	Kommunal	4,2%	10,7%	12,7%	39,8%	30,2%	2,4%	100% (n=457)
	Privat	5,3%	16,3%	16,3%	39,7%	17,3%	5,0%	100% (n=398)
	Totalt	4,7%	13,3%	14,4%	39,8%	24,2%	3,6%	100% (n=855)
*Eier har pålagt oss endringer	Kommunal	15,4%	15,0%	19,9%	29,4%	12,7%	7,6%	100% (n=408)
	Privat	36,8%	16,6%	19,1%	8,0%	4,2%	15,2%	100% (n=361)
	Totalt	25,5%	15,7%	19,5%	19,4%	8,7%	11,2%	100% (n=769)
*Tips fra andre barnehager	Kommunal	9,0%	23,8%	27,9%	30,2%	4,3%	4,9%	100% (n=391)
	Privat	17,4%	21,5%	27,9%	24,0%	3,3%	5,8%	100% (n=362)
	Totalt	13,0%	22,7%	27,9%	27,2%	3,9%	5,3%	100% (n=753)
*Lest veiledere/temahefter	Kommunal	1,2%	10,0%	10,4%	58,7%	18,1%	1,6%	100% (n=431)
	Privat	2,0%	10,0%	18,4%	52,9%	14,1%	2,6%	100% (n=391)
	Totalt	1,6%	10,0%	14,2%	56,0%	16,2%	2,1%	100% (n=822)
Lest forskningsrapporter eller liknende fagstoff	Kommunal	3,0%	14,8%	17,3%	47,8%	14,1%	3,0%	100% (n=427)
	Privat	4,2%	15,7%	21,8%	44,6%	9,7%	3,9%	100% (n=381)
	Totalt	3,6%	15,2%	19,4%	46,3%	12,0%	3,5%	100% (n=808)

*Forhold der forskjellen etter eierskap er signifikant ($p < .05$)

Tabell 3: *Hvordan informasjon gis til foreldre med annen språklig bakgrunn enn norsk. (Spørsmål 21 i vedlegg 1.)*

	Eierskap	1 – i svært liten grad	2	3 – Verken eller	4 – I stor grad	5 – I svært stor grad	Sum
Infomateriell på foreldrenes språk	Kommunal	40,9%	35,2%	10,8%	11,2%	1,9%	100% (n=472)
	Privat	48,8%	26,4%	13,8%	8,6%	2,4%	100% (n=420)
	Totalt	44,6%	31,1%	12,2%	10,0%	2,1%	100% (n=892)
Muntlig informasjon fra personalet	Kommunal	7,6%	6,4%	8,1%	48,3%	29,7%	100% (n=472)
	Privat	9,5%	6,4%	11,9%	41,9%	30,2%	100% (n=420)
	Totalt	8,5%	6,4%	9,9%	45,3%	29,9%	100% (n=892)
Muntlig informasjon ved hjelp av tolk	Kommunal	26,1%	26,9%	10,6%	28,6%	7,8%	100% (n=472)
	Privat	44,5%	23,6%	16,7%	12,1%	3,1%	100% (n=420)
	Totalt	34,8%	25,3%	13,5%	20,9%	5,6%	100% (n=892)

Tabell 4: Fylkesvis oversikt over Informasjonsmateriell på foreldrenes språk. (Spørsmål 21 i vedlegg 1.)

	I svært liten grad	I liten grad	Verken eller	I stor grad	I svært stor grad	Total
Østfold	20 46,5%	14 32,6%	5 11,6%	4 9,3%	0 0,0%	43 100,0%
Akershus	50 52,1%	28 29,2%	6 6,3%	9 9,4%	3 3,1%	96 100,0%
Oslo	35 45,5%	28 36,4%	6 7,8%	6 7,8%	2 2,6%	77 100,0%
Hedmark	20 58,8%	11 32,4%	2 5,9%	1 2,9%	0 0,0%	34 100,0%
Oppland	10 37,0%	10 37,0%	3 11,1%	3 11,1%	1 3,7%	27 100,0%
Buskerud	37 64,9%	15 26,3%	4 7,0%	1 1,8%	0 0,0%	57 100,0%
Vestfold	13 31,7%	18 43,9%	6 14,6%	4 9,8%	0 0,0%	41 100,0%
Telemark	12 41,4%	8 27,6%	9 31,0%	0 0,0%	0 0,0%	29 100,0%
Aust-Agder	17 77,3%	4 18,2%	0 0,0%	0 0,0%	1 4,5%	22 100,0%
Vest-Agder	15 41,7%	7 19,4%	6 16,7%	7 19,4%	1 2,8%	36 100,0%
Rogaland	22 27,2%	24 29,6%	13 16,0%	20 24,7%	2 2,5%	81 100,0%
Hordaland	22 29,3%	28 37,3%	12 16,0%	12 16,0%	1 1,3%	75 100,0%
Sogn og Fjordane	8 33,3%	11 45,8%	3 12,5%	2 8,3%	0 0,0%	24 100,0%
Møre og Romsdal	16 34,0%	19 40,4%	5 10,6%	6 12,8%	1 2,1%	47 100,0%
Sør-Trøndelag	24 36,9%	22 33,8%	10 15,4%	7 10,8%	2 3,1%	65 100,0%
Nord-Trøndelag	20 55,6%	5 13,9%	8 22,2%	0 0,0%	3 8,3%	36 100,0%
Nordland	29 54,7%	11 20,8%	8 15,1%	3 5,7%	2 3,8%	53 100,0%
Troms	23 57,5%	12 30,0%	2 5,0%	3 7,5%	0 0,0%	40 100,0%
Finnmark	5 55,6%	2 22,2%	1 11,1%	1 11,1%	0 0,0%	9 100,0%
Total	398 44,6%	277 31,1%	109 12,2%	89 10,0%	19 2,1%	892 100,0%

Tabell 5: Fylkesvis oversikt over muntlig informasjon fra personalet. (Spørsmål 21 i vedlegg 1)

	I svært liten grad	I liten grad	Verken eller	I stor grad	I svært stor grad	Total
Østfold	4 9,3%	5 11,6%	5 11,6%	20 46,5%	9 20,9%	43 100,0%
Akershus	6 6,3%	9 9,4%	6 6,3%	49 51,0%	26 27,1%	96 100,0%
Oslo	8 10,4%	9 11,7%	5 6,5%	32 41,6%	23 29,9%	77 100,0%
Hedmark	6 17,6%	1 2,9%	3 8,8%	10 29,4%	14 41,2%	34 100,0%
Oppland	4 14,8%	0 0,0%	3 11,1%	7 25,9%	13 48,1%	27 100,0%
Buskerud	2 3,5%	5 8,8%	4 7,0%	27 47,4%	19 33,3%	57 100,0%
Vestfold	2 4,9%	3 7,3%	5 12,2%	23 56,1%	8 19,5%	41 100,0%
Telemark	1 3,4%	3 10,3%	3 10,3%	12 41,4%	10 34,5%	29 100,0%
Aust-Agder	1 4,5%	1 4,5%	1 4,5%	8 36,4%	11 50,0%	22 100,0%
Vest-Agder	5 13,9%	2 5,6%	5 13,9%	14 38,9%	10 27,8%	36 100,0%
Rogaland	2 2,5%	1 1,2%	7 8,6%	38 46,9%	33 40,7%	81 100,0%
Hordaland	2 2,7%	5 6,7%	5 6,7%	42 56,0%	21 28,0%	75 100,0%
Sogn og Fjordane	4 16,7%	2 8,3%	3 12,5%	12 50,0%	3 12,5%	24 100,0%
Møre og Romsdal	2 4,3%	0 0,0%	6 12,8%	23 48,9%	16 34,0%	47 100,0%
Sør-Trøndelag	8 12,3%	2 3,1%	9 13,8%	27 41,5%	19 29,2%	65 100,0%
Nord-Trøndelag	5 13,9%	4 11,1%	3 8,3%	14 38,9%	10 27,8%	36 100,0%
Nordland	8 15,1%	2 3,8%	10 18,9%	25 47,2%	8 15,1%	53 100,0%
Troms	6 15,0%	0 0,0%	3 7,5%	19 47,5%	12 30,0%	40 100,0%
Finnmark	0 0,0%	3 33,3%	2 22,2%	2 22,2%	2 22,2%	9 100,0%
Total	76 8,5%	57 6,4%	88 9,9%	404 45,3%	267 29,9%	892 100,0%

Tabell 6: Fylkesvis oversikt over muntlig informasjon ved hjelp av tolk. (Spørsmål 21 i vedlegg 1.)

	I svært liten grad	I liten grad	Verken eller	I stor grad	I svært stor grad	Total
Østfold	15 34,9%	16 37,2%	6 14,0%	4 9,3%	2 4,7%	43 100,0%
Akershus	28 29,2%	25 26,0%	11 11,5%	28 29,2%	4 4,2%	96 100,0%
Oslo	26 33,8%	23 29,9%	9 11,7%	16 20,8%	3 3,9%	77 100,0%
Hedmark	20 58,8%	6 17,6%	2 5,9%	4 11,8%	2 5,9%	34 100,0%
Oppland	8 29,6%	6 22,2%	7 25,9%	5 18,5%	1 3,7%	27 100,0%
Buskerud	25 43,9%	19 33,3%	5 8,8%	5 8,8%	3 5,3%	57 100,0%
Vestfold	6 14,6%	14 34,1%	7 17,1%	13 31,7%	1 2,4%	41 100,0%
Telemark	7 24,1%	8 27,6%	4 13,8%	7 24,1%	3 10,3%	29 100,0%
Aust-Agder	13 59,1%	1 4,5%	0 0,0%	6 27,3%	2 9,1%	22 100,0%
Vest-Agder	11 30,6%	10 27,8%	4 11,1%	7 19,4%	4 11,1%	36 100,0%
Rogaland	25 30,9%	23 28,4%	16 19,8%	14 17,3%	3 3,7%	81 100,0%
Hordaland	22 29,3%	23 30,7%	6 8,0%	21 28,0%	3 4,0%	75 100,0%
Sogn og Fjordane	9 37,5%	5 20,8%	1 4,2%	7 29,2%	2 8,3%	24 100,0%
Møre og Romsdal	19 40,4%	7 14,9%	8 17,0%	11 23,4%	2 4,3%	47 100,0%
Sør-Trøndelag	14 21,5%	14 21,5%	15 23,1%	18 27,7%	4 6,2%	65 100,0%
Nord-Trøndelag	15 41,7%	7 19,4%	5 13,9%	6 16,7%	3 8,3%	36 100,0%
Nordland	26 49,1%	8 15,1%	11 20,8%	5 9,4%	3 5,7%	53 100,0%
Troms	18 45,0%	9 22,5%	3 7,5%	7 17,5%	3 7,5%	40 100,0%
Finnmark	3 33,3%	2 22,2%	0 0,0%	2 22,2%	2 22,2%	9 100,0%
Total	310 34,8%	226 25,3%	120 13,5%	186 20,9%	50 5,6%	892 100,0%

2. TABELLER TIL KAPITTEL 8

Tabell 7: Kommunale og private barnehageeieres tilfredshet med klagesaksbehandling. (Spørsmål 7 i vedlegg 2.)

	Klagesaksbehandling						Total
	Svært utilfreds	Utilfreds	Verken eller	Tilfreds	Svært tilfreds	Vet ikke	
Privat barnehage	7 4,1%	16 9,4%	51 30,0%	29 17,1%	5 2,9%	62 36,5%	170 100,0%
Kommunal/offentlig barnehage	2 2,5%	5 6,2%	16 19,8%	33 40,7%	6 7,4%	19 23,5%	81 100,0%
Total	9 3,6%	21 8,4%	67 26,7%	62 24,7%	11 4,4%	81 32,3%	251 100,0%

Tabell 8: Kommunale og private barnehageeieres tilfredshet med veiledning om regelverket (Spørsmål 7 i vedlegg 2.)

	Veiledning om regelverket						Total
	Svært utilfreds	Utilfreds	Verken eller	Tilfreds	Svært tilfreds	Vet ikke	
Privat barnehage	4 2,4%	15 8,8%	55 32,4%	44 25,9%	7 4,1%	45 26,5%	170 100,0%
Kommunal/offentlig barnehage	1 1,2%	6 7,4%	13 16,0%	38 46,9%	19 23,5%	4 4,9%	81 100,0%
Total	5 2,0%	21 8,4%	68 27,1%	82 32,7%	26 10,4%	49 19,5%	251 100,0%

Tabell 9: Kommunale og private barnehageeieres tilfredshet med veiledning innenfor kompetanseutviklingstiltak (Spørsmål 7 i vedlegg 2.)

	Veileder og støtterolle innenfor kompetanseutviklingstiltak						Total
	Svært utilfreds	Utilfreds	Verken eller	Tilfreds	Svært tilfreds	Vet ikke	
Privat barnehage	3 1,8%	13 7,6%	48 28,2%	51 30,0%	11 6,5%	44 25,9%	170 100,0%
Kommunal/offentlig barnehage	1 1,2%	6 7,4%	14 17,3%	37 45,7%	18 22,2%	5 6,2%	81 100,0%
Total	4 1,6%	19 7,6%	62 24,7%	88 35,1%	29 11,6%	49 19,5%	251 100,0%

Tabell 10: Barnehagemyndighetens vurdering av viktigheten til ulike funksjoner hos Fylkesmannens oppvekst og utdanningsavdeling. (Spørsmål 8 i vedlegg 3.)

	Svært uviktig	Uviktig	Verken eller	Viktig	Svært viktig	Totalt
Klagesaksbehandling	1,2%	3,6%	14,8%	57,6%	22,8%	100% (n=250)
Tilsyn	1,2%	4,4%	14,3%	61,8%	18,3%	100% (n=251)
Veiledning om regelverket	1,6%	0,4%	5,6%	44,0%	48,4%	100% (n=252)
Veileder og støtterolle innenfor kompetanseutviklingstiltak	2,0%	4,0%	14,2%	49,0%	30,8%	100% (n=253)
Økonomisk støtte til kompetanseutviklingstiltak	1,6%	0%	6,7%	34,9%	56,7%	100% (n=252)

Tabell 11: Barnehagemyndighetens tilfredshet med ulike funksjoner hos Fylkesmannens oppvekst og utdanningsavdeling. (Spørsmål 9 i vedlegg 3.)

	Svært utilfreds	Utilfreds	Verken eller	Tilfreds	Svært tilfreds	Totalt
Klagesaksbehandling	1,2%	2,8%	40,6%	42,1%	13,4%	100% (n=254)
Tilsyn	0,8%	4,3%	22,0%	56,7%	16,1%	100% (n=254)
Veiledning om regelverket	2,4%	9,4%	17,3%	52,4%	18,5%	100% (n=254)
Veileder og støtterolle innenfor kompetanseutviklingstiltak	0,8%	8,7%	29,5%	44,5%	16,5%	100% (n=254)
Økonomisk støtte til kompetanseutviklingstiltak	0,4%	9,1%	23,2%	49,2%	18,1%	100% (n=254)

3. TABELLER TIL KAPITTEL 9

Tabell 12: Svarfordeling for styrerne om tilsyn på de ulike temaene, etter barnehagens eierskap. (Spørsmål 28 i vedlegg 1.)

	Eierskap	Ja	Nei	Vet ikke	Sum
Barnehagens formål og innhold	Kommunal	90,1%	6,4%	3,5%	100% (n=375)
	Privat	86,7%	9,1%	4,1%	100% (n=339)
	Totalt	88,5%	7,7%	3,8%	100% (n=714)
Barns og foreldres medvirkning	Kommunal	82,3%	13,2%	4,5%	100% (n=355)
	Privat	79,6%	14,8%	5,6%	100% (n=338)
	Totalt	81,0%	14,0%	5,1%	100% (n=693)
Barnehageeiers ansvar, herunder godkjenningsplikt (paragraf 6 og 7)	Kommunal	75,2%	18,2%	6,7%	100% (n=330)
	Privat	72,3%	19,6%	8,1%	100% (n=321)
	Totalt	73,7%	18,9%	7,4%	100% (n=651)
Barnehagens bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling (kun ikke-kommunale barnehager)	Privat	42,8%	44,7%	12,5%	100% (n=313)
	Kommunal	75,1%	19,1%	5,8%	100% (n=325)
Barnehagens personale	Privat	75,5%	18,5%	6,1%	100% (n=330)
	Totalt	75,3%	18,8%	6,0%	100% (n=655)
	Kommunal	69,3%	24,8%	6,0%	100% (n=335)
Politiattest	Privat	61,5%	30,9%	7,6%	100% (n=327)
	Totalt	65,4%	27,8%	6,8%	100% (n=662)
	Kommunal	58,6%	33,0%	8,4%	100% (n=321)
Opplysningsplikt til barneverntjenesten	Privat	52,6%	36,8%	10,6%	100% (n=321)
	Totalt	55,6%	34,9%	9,5%	100% (n=642)
	Kommunal	58,6%	33,0%	8,4%	100% (n=321)

Tabell 13: Prosentandel av barnehageeier og barnehagemyndighet som oppgir å hatt tilsyn på de ulike temaene. (Spørsmål 9 i vedlegg 2 og spørsmål 11 i vedlegg 3.)

	Eier (n=221)	Myndighet (n=201)
Barnehagens formål og innhold	78,7%	79,2%
Barns og foreldres medvirkning	64,7%	70,8%
Barnehageeiers ansvar, herunder godkjenningsplikt (paragraf 6 og 7)	54,3%	36,7%
Barnehagens bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling (kun ikke-kommunale barnehager)	29,5%	5,8%
Barnehagens personale	57,5%	60,0%
Politiattest	57,5%	63,3%
Opplysningsplikt til barneverntjenesten	36,7%	38,3%

Tabell 14: Prosentvis fordeling av styrernes svar om barnehagen har mottatt veiledning eller informasjon fra kommunen eller Fylkesmannen om hvordan barnehagen kan oppfylle barnehageloven, uten at det er i forbindelse med tilsyn. (Spørsmål 32 i vedlegg 1.)

	Eierskap		Total
	Kommunal	Privat	
Ja, fra kommunen	170 43,9%	123 34,9%	293 39,6%
Ja, fra fylkesmannen	10 2,6%	2 0,6%	12 1,6%
Ja, både fra kommunen og fylkesmannen	66 17,1%	50 14,2%	116 15,7%
Nei	138 35,7%	172 48,9%	310 41,9%
Andre	3 0,8%	5 1,4%	8 1,1%
Total	387 100,0%	352 100,0%	739 100,0%

4. TABELLER TIL KAPITTEL 10

Tabell 15: *Styrernes vurdering av hvordan rammeplanen fungerer som grunnlag for følgende arbeid. (Spørsmål 33 i vedlegg 1.)*

	Svært dårlig	Dårlig	Verken eller	Godt	Svært godt	Sum
Planlegging av virksomheten	0,1%	0,8%	6,2%	59,6%	33,3%	100% (n=742)
Dokumentasjon av virksomheten	0,3%	3,1%	13,1%	61,1%	22,4%	100% (n=741)
Vurdering av virksomheten	0,4%	3,9%	16,7%	58,9%	20,1%	100% (n=738)
Valg av innhold	0,1%	1,0%	6,8%	59,1%	33,0%	100% (n=733)

Tabell 16: *Barnehagestyrernes behov for veilednings- og støttemateriell til følgende områder. (Spørsmål 35 i vedlegg 1.)*

	Svært lite	Lite	Verken eller	Stort	Svært stort	Sum
Planlegging, dokumentasjon og vurdering	0,5%	6,9%	13,1%	55,4%	24,1%	100% (n=735)
Fagområdene	1,8%	16,0%	19,9%	45,8%	16,5%	100% (n=733)
Læring og læringsmiljø i barnehagen	0,8%	7,0%	16,3%	52,9%	22,9%	100% (n=729)
Danning i barnehagen	1,4%	5,8%	14,6%	53,6%	24,7%	100% (n=728)
Lek i barnehagen	1,4%	9,6%	16,3%	49,2%	23,6%	100% (n=730)
Samarbeid med barnas hjem	1,4%	11,8%	25,8%	43,8%	17,3%	100% (n=729)
Barns medvirkning	1,0%	7,6%	16,0%	53,4%	22,1%	100% (n=727)
De yngste barna i barnehagen	1,6%	6,9%	15,0%	49,9%	26,6%	100% (n=728)
De eldste barna I barnehagen	1,2%	9,6%	19,3%	49,9%	20,0%	100% (n=721)
Barn med særskilte behov	1,2%	7,6%	16,4%	48,4%	26,3%	100% (n=725)

Tabell 17: Barnehagestyrernes vurdering av hvor godt egnet følgende opplæringstiltak er når reviderte rammeplanen skal tas i bruk. (Spørsmål 36 i vedlegg 1.)

	Svært uegnet	Uegnet	Verken eller	Egnet	Svært egnet	Sum
Studietilbud	3,2%	11,9%	36,1%	41,6%	7,1%	100% (n=687)
Kurs	0,3%	1,1%	14,2%	58,1%	26,3%	100% (n=718)
Konferanser/seminar	0,9%	3,0%	15,9%	57,8%	22,4%	100% (n=704)
Utviklingsarbeid i barnehagen	0,3%	1,8%	13,7%	49,5%	34,7%	100% (n=703)
Veiledningsmaterieell	0%	0,1%	7,3%	47,4%	45,2%	100% (N=722)
Eksempelfilmer	0,7%	1,8%	12,4%	42,8%	42,3%	100% (n=711)
Refleksjonsspørsmål til bruk i barnehagen	0,1%	0%	6,5%	35,1%	58,3%	100% (N=724)

Tabell 18: Styrernes vurdering av i hvor stor grad årsplanen benyttes til ulike oppgaver. (Spørsmål 37 i vedlegg 1.)

	I svært liten grad	I liten grad	Verken eller	I stor grad	I svært stor grad	Sum
Definere mål og visjoner for virksomheten	0,4%	1,8%	1,9%	44,0%	51,9%	100% (n=729)
Definere pedagogiske grunnsyn	0,7%	2,9%	5,3%	44,2%	46,9%	100% (n=729)
Konkretisering av fagområdene i Rammeplanen	0%	2,6%	4,8%	43,5%	49,1%	100% (n=729)
Utgangspunkt for valg av innhold og arbeidsmåter	0%	2,7%	7,0%	51,2%	39,0%	100% (n=728)
Grunnlag for foreldres medvirkning	0%	5,1%	17,5%	55,4%	21,9%	100% (n=725)
Dokumentasjon av barnehagens pedagogiske arbeid	0,3%	3,8%	9,3%	54,9%	31,6%	100% (n=728)
Planlegging av barns overgang fra barnehage til skole	0,3%	7,0%	13,2%	52,4%	27,2%	100% (n=729)

Tabell 19: Styrernes svar på i hvor stor grad ulike grupper deltar i prosessen med å utarbeide barnehagens årsplan. (Spørsmål 38 i vedlegg 1.)

	Deltar ikke	Deltar lite	Verken eller	Deltar mye	Deltar svært mye	Sum
Barnehageeier	27,5%	35,8%	14,1%	14,1%	8,6%	100% (n=724)
Styrer	0,1%	0,1%	0,1%	12,2%	87,4%	100% (n=732)
Pedagogisk leder	0%	0,7%	0,7%	14,4%	74,3%	100% (n=734)
Øvrige ansatte i barnehagen	0,1%	7,4%	12,3%	60,8%	19,3%	100% (n=729)
Foreldre	2,2%	45,5%	30,2%	20,5%	1,6%	100% (n=731)
Barn	6,1%	43,4%	29,6%	20,2%	0,5%	100% (n=732)

5. TABELLER TIL KAPITTEL 11

Tabell 20: Om barnehagestyrerne har erfart at noen av følgende forhold har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern. (Spørsmål 40 i vedlegg 1.)

	Ja, og det har styrket samarbeidet	Ja, men det har ikke styrket samarbeidet	Nei, har ikke forsøkt	Vet ikke	Sum
Fast kontaktperson i barnevernet for hver barnehage	31,5%	10,4%	53,0%	5,1%	100% (n=721)
Faste møter mellom barnevern og barnehage	38,8%	9,6%	47,8%	3,9%	100% (n=720)
Etablerte og dokumenterte samarbeidsrutiner	40,0%	15,2%	37,3%	7,5%	100% (n=710)
Barnevernet gir opplæring og retningslinjer	35,6%	13,4%	44,5%	6,4%	100% (n=714)
Økt kunnskap om barnehagepersonalets opplysningsplikt til barnevernet	47,2%	34,8%	11,4%	6,5%	100% (n=709)
Økt kunnskap om barnehagens mulighet til å drøfte saker anonymt med barnevernet	61,0%	23,6%	10,6%	4,7%	100% (n=716)
Økt kunnskap om hvordan man går fram for å melde bekymring	55,6%	27,7%	11,9%	4,9%	100% (n=716)
Barnevernet er til stede i barnehagen med jevne mellomrom	21,6%	4,8%	67,9%	5,7%	100% (n=714)
Barnevernstjenesten har gitt tydelig informasjon om hva de vil ha melding om	29,2%	16,4%	44,4%	10,0%	100% (n=708)

Tabell 21: Om barnehageeierne har erfart at noen av følgende forhold har styrket samarbeidet mellom barnehage og barnevern. (Spørsmål 16 i vedlegg 2.)

	Ja, og det har styrket samarbeidet	Ja, men det har ikke styrket samarbeidet	Nei, har ikke forsøkt	Vet ikke	Sum
Fast kontaktperson i barnevernet for hver barnehage	25,1%	13,6%	52,8%	8,5%	100% (n=235)
Faste møter mellom barnevern og barnehage	32,5%	8,0%	50,6%	8,9%	100% (n=237)
Etablerte og dokumenterte samarbeidsrutiner	40,8%	12,0%	33,9%	13,3%	100% (n=233)
Barnevernet gir opplæring og retningslinjer	36,9%	13,6%	34,7%	14,8%	100% (n=236)
Økt kunnskap om barnehagepersonalets opplysningsplikt til barnevernet	48,5%	28,9%	12,3%	10,2%	100% (n=235)
Økt kunnskap om barnehagens mulighet til å drøfte saker anonymt med barnevernet	56,5%	27,4%	8,9%	7,2%	100% (n=237)
Økt kunnskap om hvordan man går fram for å melde bekymring	53,2%	27,4%	11,0%	8,4%	100% (n=237)
Barnevernet er til stede i barnehagen med jevne mellomrom	23,6%	3,0%	63,1%	10,3%	100% (n=233)
Barnevernstjenesten har gitt tydelig informasjon om hva de vil ha melding om	31,1%	14,9%	36,2%	17,9%	100% (n=235)